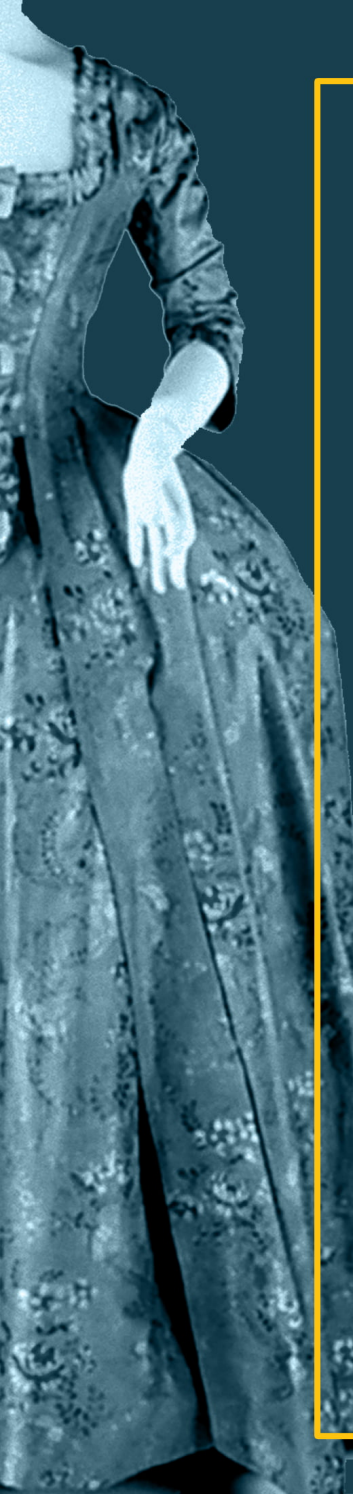

Støvlet-Cathrine

Theodor Ewald

I tronens skygge 3

Bibliotek 1800

Theodor Ewald

Støvlet-Cathrine

Historisk Roman fra Christian den Syvendes Tid

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Theodor Ewald: *Støvlet-Cathrine* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Theodor Ewald: *Støvlet-Cathrine* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Første bog

1. En mand af ære

Den første august 1745 strålede lysene fra oberstløjtnant v. Ingenhavens gård. Det var netop familiens modtagelsesaften, men i salonen befandt sig alligevel kun tre mennesker, og de var alle så røde i hovedet og så urolige med deres hænder, at det så ud, som om en ordstrid nylig havde fundet sted. Den syntes endda ikke at være endt, for nu sagde en af damerne – overkrigssekretær Numsens frue:

"Det nytter nu ikke, hvad du siger, Christopher; det er tredje gang, her ikke er kommet et menneske, og det er ene og alene din skyld."

"Der hører du, Christoph," sagde oberstinde Ingenhaven og løftede sine foldede hænder mod himlen. "Jeg ulykkelige må endogså finde mig i at være genstand for din kødelige søsters beklagelse! Gud skal vide, at jeg aldrig ville have rakt dig min hånd for alteret, hvis jeg havde anet, at du ville byde mig slige kår."

Oberstløjtnant v. Ingenhaven stod høj og bred, lænet til kaminen, og var formodentlig vant til disse udgydelser. I hvert fald svarede han roligt:

"Det gør mig ondt, Mette Margrethe, at du ikke føler dig tilfreds i den stilling, jeg kan byde dig. Gud skal også vide, at jeg gerne undte dig al mulig fornøjelse; men at det er *min* skyld, her ingen gæster kommer til dine modtagelser, det må jeg dog tilstå, jeg ikke kan indse."

Oberstinden førte lommetørklædet over sine øjne uden at svare. Men generalinde Numsen gjorde en håndbevægelse ud

over stuen og sagde skarpt: "Nej, hvordan skulle man kunne vente, at en soldat havde øje for sligt?"

Og oberstinden sagde nu under en strøm af tårer:

"Ingenhaven, ved du at jeg i går måtte stoppe et hul i gardinet? Ser du ikke, at armoden skinner frem overalt, hvor megen umage jeg end gør mig for at skjule den? Aldrig var jeg blevet din hustru, Ingenhaven, hvis jeg havde anet, at jeg skulle gå ind til så sørgelig en lod."

"Nå," sagde oberstløjtnanten skarpt, "da burde du virkelig søge foretræde hos Hans Majestæt og bede ham forbedre sine officerers kår. For resten behøvede du vel næppe at stoppe dine gardiner, hvis du ekstravagerede en smule mindre i smykker og silke ..."

Fru von Ingenhaven brast i hysterisk gråd, og generalinde Numsen lagde ømt sin arm om hendes liv for at berolige hende. Oberstløjtnanten så koldt på dem; han forstod virkelig i dette øjeblik ikke, at denne fordringsfulde, ufredsommelige kvinde, der idelig voldte ham hovedbrud og bekymring for at skaffe hende penge til fjant og stads, var den blide, yndige Mette Margrethe Krabbe, han i 1729 havde ført for alteret, ganske forvisset om i hende at finde en lykkelig medhjælp for sit liv.

"For øvrigt," sagde han bittert, "behøver vi jo ikke at søge årsagen til vor ensomhed så langt borte. Så længe kong Christian den Sjette lever – og Gud unde ham et langt liv – er munterhed og verdslig selskabelighed ikke i høj kurs. Hvis du derimod ville foranstalte et bønnemøde ..."

"Dér ser du," sagde oberstinden og trykkede med himmelvendte øjne sin svigerindes hånd, "dér ser du! Han

ønsker endogså, at denne kedsommelighed endnu må vare længe ..."

Men i det samme hørtes den buldrende lyd af en karosse ind gennem porten, og begge damerne fik travlt med at bringe deres echaufferede udsende en smule i orden. Et øjeblik efter slog tjeneren døren op på vid gab og meldte med høj røst:

"Hans Højhed prinsen af Brunsvig-Bevern!" Det var en lille og spinkel, fireogtyveårig mand, der trådte ind, og begge damerne kom ham med overstrømmende hjertelighed i møde.

"Hvor det er længe siden," sagde fru von Ingenhaven. "Deres Højhed ser, hvor tomt her er! I disse tider ... hvordan går det Hans stakkels Majestæt? Man siger, han skal være så svag ... men så huskede Deres Højhed dog virkelig dagen ..."

"Dagen?" sagde prinsen forvirret.

Men han kyssede straks efter oberstinden på hånden og sagde smilende:

"Dage, der står i forbindelse med smukke damer, glemmer en kavaler ikke så let. Desværre har jeg først nogle tjenestesager at afhandle med Deres gemal, men derefter står jeg ganske til damernes disposition."

Han så spørgende på oberstløjtnanten, der straks førte ham over i sit arbejdsværelse. Her gik prinsen en tid frem og tilbage over gulvet uden at tale, mens oberstløjtnanten blev stående ved sit skrivebord, stram og stiv, for prinsen var chef for det sjællandske regiment, hvorved Ingenhaven stod, og oberstløjtnanten var lige så streng i tjenesten, som han var svag i sit eget hus.

Endelig sagde prinsen:

"Oberst, det er en forbandet geschichte; men De må huske, at jeg er ung, og jeg er ikke så lykkelig at have så smuk og elskværdig en gemalinde som De. Der er en lille pige kommet i ulykke for min skyld, og i dag har hun fået et barn."

Oberstløjtnanten strøg sig smilende om hagen og sagde:

"Nå ja, Deres Højhed, jeg har også engang været yngre og haft mine små oplevelser; på den tid ordnede man den slags affærer meget nemt."

"Men hvordan, hvordan?"

"Ih," sagde von Ingenhaven forbavset, "der var altid en karl i regimentet, som viste sig at være barnets fader, og så giftede han sig med pigen. Og for Deres Højhed må det dog være let …"

"På ingen måde, på ingen måde," sagde prinsen heftigt og gik igen en tid tavs over gulvet. Så standsede han foran von Ingenhaven og sagde tøvende:

"Naturligvis må moderen giftes; på hende ligger der i det hele ikke så megen vægt. Det er et simpelt og groft fruentimmer med lave tilbøjeligheder, og jeg begriber i det hele taget ikke, men …"

Han klappede smilende oberstløjtnanten på skulderen:

"De ved, min kære oberst, at på os mandfolk kan just det lave og plumpe i svage øjeblikke øve en vis tiltrækning."

"Men i så fald begriber jeg ikke …"

"Først," vedblev prinsen, "må vi naturligvis se at finde en brav mand til pigen; i så henseende stoler jeg på Dem."

"Deres Højhed kan ganske befale over mig."

"Men så er der barnet. Det er dog en Brunsvig-Bevern, og det er mig en utålelig tanke, at hun skulle vokse op under usle kår, måske stadig udsat for at få sin uægte fødsel revet i næsen. I

slige tilfælde, kære oberst, ønsker jeg at handle som en mand af ære. Og æren byder mig at tage mig af dette barn."

"Deres Højhed mener?"

"Naturligvis må barnet blive hos sin moder i den første tid, og jeg skal understøtte hende rigeligt. Men senere kunne jeg ønske at se hende anbragt i en familie – en virkelig god og agtbar familie, hvor hun ville blive behandlet som datter af huset. De skulle vel ikke også ville være mig behjælpelig hermed?"

Oberstløjtnant von Ingenhavens hoved var ellers ikke af de hurtige; dog havde han næppe i et minut ransaget sin hukommelse for at finde en familie i sin bekendtskabskreds, der kunne være egnet, før det pludselig gik op for ham, hvad prinsen mente, og han udbrød:

"Deres Højhed, jeg ved ikke, om min hustru og jeg ville fyldestgøre de fordringer der stilles, men jeg tør svare for, at min kære hustru ..."

"Tak, kære oberst," sagde prinsen og lagde sin hånd på hans arm ... "det var netop, hvad jeg ventede af dem. I Deres søde lille Benedikte vil barnet jo også få det smukkeste eksempel til efterfølgelse og sikkert en kærlig vejledning under sin opvækst. Jeg takker Dem endnu engang hjerteligt."

Oberstløjtnanten rømmede sig forlegent og tilføjede:

"Der er kun endnu ét ... jeg beder Deres Højhed om tilladelse til at tale uden omsvøb. Vor pekuniære status er desværre således, at en forøgelse af familien ..."

"Naturligvis," sagde prinsen, "naturligvis. Jeg tilbyder Dem et årligt vederlag af otte hundrede rigsdaler, foruden at jeg naturligvis forbeholder mig gennem gaver at ekvipere min lille

datter på sømmelig vis. Og glem ikke, at det er mit ønske, at hun fuldkommen betragtes som datter af huset ..."

Oberstløjtnantens øjne lyste, og det svimlede for hans tanke. Han så sig med et slag befriet for det økonomiske tryk, der havde lammet ham, lige siden han som ung officer havde hjemført sin unge hustru ... han skimtede en lykkelig fremtid uden de evindelige huslige stridigheder og i et uanet velvære; tillige tænkte den brave mand: Hvor Mette Margrethe vil blive glad! Endelig kan jeg da berede hende en tilværelse, der er hende værdig!

Det var med virkelig bevægelse, han trykkede prinsens hånd; og Hans Højhed tilføjede:

"Endnu er der kun ét; jeg ønsker personlig at følge min datter under hendes opvækst, og om end jeg nødig vil være en ganske fremmed for hende, kan jeg dog heller ikke godt åbent vedkende mig som hendes fader. Desuden ønsker jeg, at der fra første færd vises min datter fuldkommen ære. Hendes dåb er berammet til at finde sted den 15. august, og det er min hensigt selv at stå fadder. Turde jeg måske gøre regning på, at Deres frue ..."

"Deres Højhed," svarede oberstløjtnanten med et dybt buk, "jeg beder Dem være forvisset om, at hvis det må være min hustru tilladt at bære huen, vil hun anse det for en stor ære ..."

De to herrer vendte tilbage til salonen i en yderst oprømt sindsstemning, og prinsen var resten af aftenen elskværdigheden selv.

Da de to ægtefæller var alene, sagde fru von Ingenhaven:

"Nå, hvad ville så Hans Højhed dig?"

Og da oberstløjtnanten havde fortalt hende det hele, blev hun så bevæget, at hun nær var faldet ham om halsen.

"Endelig!" udbrød hun. "Endelig kommer lykken dog engang til vort hus! Christoph, glem alt, hvad jeg sagde før … jeg fortryder slet ikke, at jeg har giftet mig med dig … jeg fortryder det virkelig ikke!"

Oberstløjtnanten så ikke videre henrykt ud over denne besynderlige kærlighedserklæring.

2. Mødrenearv

Få dage efter blev prinsen af Beverns mætresse, Magdalene Andersdatter, viet til støvletskrædderen Carl Benthak, der var musketer i prinsens sjællandske regiment.

Og den femtende august holdtes den lille pige over dåben; hun fik navnene Anne Cathrine – til minde om en anden af Hans Højheds mætresser, der havde været en blid og rettænkende karakter; både prinsen og fru von Ingenhaven var hendes faddere, så alt gik fint nok til; og så snart Anne Cathrine var vænnet fra, blev hun optaget i det Ingenhavenske hjem.

"Det er et yndigt barn," sagde oberstinden. "Se, hvor fint hun er bygget, og hvor hun ligner sin fader! Det er dog de gamle fyrstelige slægters fornemste kendemærke, at racemærket fornægter sig aldrig, selv om børnene kommer en smule … hm …"

"Nå," sagde obersten barsk og strøg sig om hagen, "lad os nu først se. Fordi hun har faderens ansigtstræk, kan hun meget vel være moderen op ad dage; og jeg vil sige dig, moderen er en mær."

"Christopher, du bruger nogen udtryk …"

"Ja," sagde obersten, "når jeg nyder den glæde at tale med dig, har jeg på ære somme tider en følelse af at være i felten, og dér tager vi det ikke så nøje. Men for resten … otte hundrede rigsdaler er otte hundrede rigsdaler, og naturligvis vil vi gøre, hvad vi kan."

Og fru von Ingenhaven var virkelig ingenlunde blevet blidere i den uventede velstand. Nu var jo sjette Christian død, hans efterfølger, Frederik den Femte, lod alle livsglædens kilder

sprudle, og det ganske København fulgte med begejstring hans eksempel. Det gik løs med teater, maskerader og assembléer – og hvad er otte hundrede rigsdaler, når man skal følge med i et sådant kapløb? Den stakkels oberst blev atter overhængt med anmodninger, overrendt med regninger fra utålmodige leverandører, og når han talte med sin kære frue, følte han sig virkelig stående overfor et demaskeret batteri.

Kun overfor den lille Anne Cathrine viste fru von Ingenhaven uforandret venlighed; al den moderkærlighed hun skyldte sin egen Benedikte, lod hun strømme ud over dette lille prinsebarn, som var kilden til familiens forholdsvise velstand. Både Anne Cathrine og Benedikte fik de bedste lærere, de blev perfekte i fransk og tysk, de lærte de nye danse og yndefulde attituder. Ulykken ville kun, at Benedikte var tung og kejtet, mens Anne Cathrine nemmede alt med den største lethed, hun lærte som i en leg, og hendes legemes ynde virkede uimodståeligt på tilskuerne, når de to små skulle vise deres færdigheder frem; og prins Georg blev mere og mere henrykt over hende, hver gang han så hende.

"Gå så du og bed om det," sagde Benedikte med tårer i øjnene, hver gang der var et eller andet børnene ville opnå. "Til dig siger moder aldrig nej, man skulle tro, du var hendes datter og ikke jeg –"

Men misundte Benedikte den yngre plejesøster, så beundrede hun hende også og følte sig draget til hende, som man drages af det farlige og frygtelige; for Anne Cathrine gjorde, hvad hun ville, uden at bryde sig om befalinger og forbud, og blev hun opdaget, var der ingen grænser for hendes frækhed i at lyve sig fra det. Hun kunne fortælle de utroligste

historier, agere hele komedier, og hun vovede endogså at stå bag selve den frygtede generalinde Numsens stol og efterabe hendes hele måde, så det var til at dø af latter over …

Men snart skiltes børnenes veje; Benedikte var jo næsten ti år ældre, hun blev ført ind i selskabslivet og fik hurtigt en voldsom inklination for den unge officer, Chr. Ulrik v. Sundt. I begyndelsen gav hun Anne Cathrine hele sin fortrolighed; men plejesøsteren udspurgte hende med en så plump nysgerrighed, viste en sådan mangel på finfølelse overfor det fine, erotiske spind, der her spandt sine første tråde om to unge hjerter, at Benedikte efterhånden ganske trak sig tilbage i sig selv.

Anne Cathrine savnede hende heller ikke det mindste; hun havde fundet sig et nyt domæne, som passede langt bedre til hendes natur: når hun på nogen måde kunne se sit snit, listede hun sig ned til tjenestefolkene i køkkenet, hvor Maren Jyde og tjeneren Nikolajsen jo nok i begyndelsen generede sig over den lille frøkens nærværelse; de gjorde de samme dæmpede bevægelser, som når de vartede op ved oberstindens soiréer, og de udtrykte sig i sirlige, herskabelige vendinger, så længe den lille var til stede.

Men så en dag brast Anne Cathrine pludselig i latter, svang sig op på køkkenbordet, smækkede benene i vejret og sagde:

"Skab jer nu bare ikke, lille børn! Hvem antager I mig egentlig for? Tror I, jeg er kommet herned for at kede mig ligesom deroppe?"

Maren Jyde stirrede på hende med åben mund, og Nikolajsen svarede værdigt:

"Men bedste, nådige frøken …"

"Jeg vil blæse jeres nådige frøken et langt stykke," sagde Anne Cathrine og slog knips med fingrene. "Tror I ikke jeg ved, at jeg er ikke en smule finere end jer? Fortæl mig noget morsomt, ellers går jeg lige straks op og fortæller mama, at I har slået mig, og så ved I godt, at hun jager jer bort."

Fra den dag af lod tjenestefolkene, som om hun ikke var til stede; og da Maren Jyde og Nikolajsen var kærestefolk, var det tit temmelig drøje ting, hun fik at høre og se. Men jo værre det gik til, des højere lo hun; hun forstod hver hentydning, hun gemte hvert usminket ord i sin hjerne, og allergladest var hun, når hun kunne få Maren Jyde og Nikolajsen til at vise, hvordan prinsen af Bevern med en interesseret mine lyttede til generalinde Numsens kedsommelige præk, mens han kun med møje skjulte en gaben og lurede på den første den bedste lejlighed til at slippe bort.

"Bravo, bravo!" råbte hun og klappede i sine små hænder. "Det er charmant, netop sådan er det, han bærer sig ad. Hør, tror I for resten ikke godt jeg ved, at det er prinsen, der er min rigtige fader?"

"Gudbevares," udbrød Nikolajsen og fik sit allerstiveste ansigt på, "hvor falder den nådige frøken dog på det?"

"Pyt," sagde Anne Cathrine og lo igen, "det er såmænd ikke svært at regne ud, så tit han kommer her med presenter og altid vil have mig på skødet, og det er Anne Cathrine her og Anne Cathrine dér … men min moder, er det også en fornem dame?"

Nicolajsen gav sig forlegen til at pudse på de sølvskeer, han havde mellem sine hænder; men Maren Jyde svarede djærvt:

"Når den nådige frøken ved så meget, kan jeg såmænd gerne sige resten med. Hendes moder var kun en simpel pige, og jeg

ved ikke rettere, end at hun er blevet gift med en musketer."

"Det er udmærket," sagde Anne Cathrine og slog med hænderne på sine knæ, "så har jeg to mødre og hele tre fædre! Men så skulle jeg jo egentlig være hos min rigtige moder og hører slet ikke hjemme her."

"Den nådige frøken ville kanske gerne bytte?" sagde Maren Jyde og lo.

"Gud fri mig vel," sagde Anne Cathrine. "Skønt Gud skal vide, at morsomt er her ikke; og nu skal jeg igen op og have en time i fransk."

Hun hoppede ned ad bordet og løb nynnende ud ad døren. Maren Jyde så hovedrystende efter hende.

"Det er alligevel mærkeligt nok," sagde hun. "Når man ser hende, skulle man sværge på, at hun var Hans Højhed op ad dage."

"Nå ja, "sagde Nikolajsen og pudsede stærkere på sin ske. "Det er nu min erfaring, at næse og den slags får man mest efter sin fader; men sin mødrenearv løber man ikke fra; den sætter sig mest i ens sind."

Men Anne Cathrine levede stadig sit dobbeltliv og befandt sig i grunden vel derved. I køkkenet fandt hun afløb for det rå og tøjlesløse i sin natur; men oppe i salonerne var hun fremdeles den vævre og yndefulde lille dame, der ganske havde vundet prins Georgs hjerte og var genstand for fru von Ingenhavens ømmeste, moderlige omsorg.

Men obersten rynkede panden og sagde til sin gemalinde:

"Mette Margrethe, i længden kan jeg ikke finde mig i at se på dette; du negligerer ganske din kødelige datter og kaster hele din kærlighed på dette fremmede barn."

"Nå ja," sagde fru von Ingenhaven og slog med nakken. "Benedicte er jo Gud være lovet snart godt gift; og hvad Anne Cathrine angår, så vil jeg gerne spørge dig: hvad var vi uden hende?"

"Mette Margrethe," sagde obersten og rettede sig. "Jeg må tillade at gøre dig opmærksom på, at jeg var oberstløjtnant von Ingenhaven før, som jeg er det nu."

Og han tilføjede spydigt:

"Heller ikke du forekommer mig at have forandret dig synderligt, siden Anne Cathrine kom her i huset. I hvert fald ikke overfor mig."

"Nå ja," sagde oberstinden og lod sig mat falde tilbage i stolen. "Når Anne Cathrine er dig så meget imod, så send hende herfra. For dig spiller otte hundrede rigsdaler mere eller mindre om året jo ingen rolle; og Hans Højhed finder sikkert let en anden familie, der vil give hans datter et hjem."

Da obersten forlegent tav og gned sig om hagen, rettede fru von Ingenhaven sig igen i stolen og fortsatte med stigende kraft:

"Du siger, at du er oberstløjtnant von Ingenhaven nu, som du var det før. Men hvad kan du ikke blive? Hvor I mænd dog er kortsynede. Tror du virkelig ikke, prins Georg vil vise sig taknemlig for vor omsorg for hans datter? Ser du da ikke den fremtid, der venter os? Du kan blive general, du kan blive kommandant … men nu har du igen echaufferet mig, og om en halv time venter jeg netop kaptajn v. Sundts besøg. Det er sandsynligt, at han netop i dag vil erklære sig …"

Obersten gjorde igen et forsøg på at indtage en overlegen holdning og sagde strengt:

"Mette Margrethe, du tager igen fuldstændig fejl af min karakter. En officer avancerer gennem sin dygtighed og gennem de militære tjenester, han gør sine overordnede. Dine spekulationer må stå ganske for dig egen regning; jeg kan aldeles ikke blande mig deri."

"Når du endda bare ville lade være dermed," sagde fru von Ingenhaven mat. "Det ville være ønskeligt, om du viste mig en smule mere subordination, jeg er virkelig en adskillig bedre strateg end du. For resten kunne jeg ønske at vide, hvad du egentlig har imod Anne Cathrine?"

"Hun behager mig nu engang ikke," sagde obersten. "Jeg tror ikke, hun viser sin sande karakter. Jeg har flere gange hørt hende støje og le i køkkenet sammen med tjenestefolkene, og der undslipper hende undertiden ord, som … som du mildest talt ville finde upassende, selv om du hørte dem af min mund."

"Det stakkels barn," sagde fru von Ingenhaven ømt … "min tid tillader mig jo heller ikke at vise hende den tilbørlige omsorg, og Benedikte negligerer hende i den sidste tid ganske. At hun morer sig en smule i sin fritid …"

"I dit sted ville jeg dog alligevel holde lidt øje med hende," sagde obersten. "Og hvis du griber hende i unoder, burde du give hende en alvorlig, korporlig straf."

"Min Gud," udbrød fru von Ingenhaven forfærdet, "er det virkelig din mening, at jeg skulle lægge hånd på prinsen af Brunsvig-Beverns datter?"

"Hun er også Magdalene Andersdatters barn," sagde obersten skarpt. "Og det kunne jo være, hun havde taget mere arv efter sin moder end efter sin fader."

Oberstinden ville svare; men nu blev kaptajn v. Sundt meldt. Og det var let at se på ham, da han trådte ind, at han virkelig kom for at anholde om frk. Benedicte von Ingenhavens hånd.

3. Katastrofen

Den retskafne oberst von Ingenhaven havde flere gange tænkt på at gøre prins Georg opmærksom på, at Anne Cathrine næppe var under en heldig indflydelse i hans hus; men dels vidste han sandt at sige ikke, hvad han skulle gribe til, hvis de prinselige subsidier faldt bort; dels ville han hellere være gået ganske alene imod hele den russiske armé, end han for alvor ville tage kampen op imod sin kone; han forudså klart, hvor frygtelig hendes vrede ville blive, og hvor uudholdelige forholdene i hjemmet ville arte sig, hvis han brød ud på dette punkt, så han tav.

Prins Georg var derfor fuldkommen uvidende om de virkelige forhold. Han var stadig en hyppig gæst i det Ingenhavenske hus, han overvældede både familien og sin datter med gaver, og den lille Anne Cathrine var ham til stor opmuntring. Han så, hvordan familieligheden blev mere og mere udpræget i hendes ansigt, hendes optræden blev mere og mere graciøs, og kunne der end undertiden være noget bidende i hendes svar, faldt de dog så kvikt og pudsigt, at sjældent nogen fik øre for næsvisheden deri; selv de, den gik ud over, lo i stedet for at vredes.

"Ved du hvad," sagde fru von Ingenhaven en dag til sin mand, "jeg tror sandelig, prinsen gør vor kære Anne Cathrine til sin arving."

"Det ville jo være meget smukt af ham," sagde obersten tørt, "men hvad angår det os?"

"Hvad det angår os?" udbrød oberstinden forarget. "Du kan da begribe, at han så også betænker os; vor søde lille pige vil

sikkert heller ikke vise sig utaknemmelig."

"I den retning tror jeg ikke, du skal gøre dig noget håb," sagde obersten koldt. "Hun holder nok fast på, hvad hun én gang har fået. Jeg har ganske beholdt min mening om hendes karakter, og hun bliver næppe nogen rig arving, hvis det går op for Hans Højhed, hvordan hun egentlig er. Det er min visse tro, at det vil ske en dag."

Deri fik obersten ret; katastrofen var endda nærmere, end han troede.

Med sine glæder i køkkenet var Anne Cathrine for længst færdig; hun havde alt for ofte fremsat løgnagtige beskyldninger om tyendet, og blev jo altid troet, så at både Maren Jyde og Nikolajsen blev tvære og tavse, så snart hun kom til stede. Det var, som om Anne Cathrines indbildningskraft voksede sig alt for stærk for hendes lille hjerne, det blev hende en fornødenhed at fortælle usandfærdige historier, og de havde næsten altid en ondskabsfuld karakter.

Men også sine legekammerater stødte hun derved fra sig; og i det lille selskab, som var samlet i hendes værelse på hendes fødselsdag, den 1. august, herskede der misstemning allerede fra første færd. Det var de to små Numsen'er, Christian Frederik og Benedikte, som de kaldte med hendes andet navn, Øllegård, for at skelne hende fra husets datter. Så var der Margrethe Holck, som aldrig før havde været i det Ingenhavenske hjem, hvor hendes besøg regnedes for en stor ære, da hun var komtesse; og endelig baron Clemens Haxthausen, som allerede snart var en hel kavaler og bar på et stille sværmeri for Anne Cathrine. Prinsen af Bevern havde som sædvanlig overvældet sin yndling med gaver, og Anne Cathrine

viste dem med stolthed frem. Men både Øllegård Numsen og hendes broder sad og surmulede i en krog; for de kendte nu Anne Cathrine tilstrækkeligt, og det var kun på deres forældres udtrykkelige befaling, de var gået herhen.

Clemens Haxthausen sad og så forelsket på Anne Cathrine; han fulgte hver bevægelse i hendes lille smidige krop, han nød hendes glæde over det meget guldstads, han morede sig over hendes ivrige fingre, der borede og gravede i det kostbare, knitrende tøj.

Og Margrethe Holck var næsten lige så ivrig efter at få set det alt sammen. Men pludselig drog hun et dybt suk og sagde med tårer i øjnene: "Ja, du kan rigtignok sagtens; når jeg har fødselsdag, er der ingen, der giver mig så meget pænt."

"Nej," sagde Anne Cathrine hovmodigt, "men du har heller ikke sådan en gudfader som jeg."

Øllegård kunne ikke dy sig, men sagde drillende: "Nej, hvem har det? Det ved vi jo godt, at du er den fineste af os alle sammen."

Anne Cathrine vendte sig imod hende og sagde blussende af forbitrelse:

"Nå, er jeg så ikke det? Hvis I vil vide det, så er prinsen slet ikke min gudfader, men min rigtige fader, tror I ikke, jeg har vidst det længe?"

Baron Clemens så misbilligende på hende, men Margrethe Holck brast ud i latter og sagde:

"Nej, nu har jeg hørt det med, det skal du dog ikke få mig bildt ind."

Anne Cathrine stirrede et øjeblik på hende; så gav hun hende et knaldende ørefigen, brast i gråd, og styrtede ind i salonen,

fulgt af de andre.

Derinde stod prins Georg, med armen støttet mod kamingesimsen, og var just fordybet i en munter passiar med oberst von Ingenhaven. Da de så børnene komme styrtende, og at Anne Cathrine var opløst i gråd, vekslede obersten et bestyrtet blik med sin frue. Men endnu mere forskrækket var udtrykket i prins Georgs ansigt, for han havde aldrig tænkt sig muligheden af, at hans lille yndling kunne te sig sådan.

Anne Cathrine kastede sig i hans arm og skreg og hulkede:

"Hjælp mig, papa, de er så onde ved mig, de er altid så onde ved mig ..."

Prinsen gjorde sig uvilligt fri og pegede på oberst von Ingenhaven:

"Hvis nogen har gjort dig fortræd, så henvend dig til din papa; han vil nok skaffe dig din ret."

Men Anne Cathrine havde ganske tabt magten over sig selv; hun knyttede sine hænder, stampede i gulvet og skreg:

"Tror I længere I kan bilde mig sådan nogen ammestuehistorier ind? Du er slet ikke min gudfader, du er min rigtige fader, tror du ikke, jeg ved det?"

"Det kære barn," skyndte fru von Ingenhaven sig at sige, "hun er syg, hun har ikke været sig selv i flere dage, og nu har geburtsdagen naturligvis været hende for meget ..."

Men prinsen greb Anne Cathrine fast om armen, drejede hende om imod sig og sagde skarpt:

"Hvad har de så gjort dig?"

Og hun hulkede og stammede, mens hendes indbildningskraft arbejdede og arbejdede på at finde noget, der rigtig kunne såre og gøre fortræd:

"De sagde … de sagde … at jeg … at jeg var en horeunge …"

"Gud se i nåde til os!" råbte oberstinden og hævede sine hænder mod himlen, "at den slags horrible udtryk skal lyde her i mit ærbare hus!"

Men prinsen blev ved at holde Anne Cathrine fast og sagde:

"Hvem har sagt det?"

"Det var Margrethe dér."

"Se på mig," sagde prinsen strengt. "Er dette sandt?"

"Ja," sagde Anne Cathrine og så på ham med de troskyldigste øjne af verden.

Og da hendes blik i det samme faldt på Clemens Haxthausen, som hun vidste var hendes tro ridder, tilføjede hun:

"Spørg Clemens dér! Han hørte det hele."

Prinsen så spørgende på den unge baron, der betænkte sig et øjeblik. Så blev han blussende rød i sit ansigt, bukkede og sagde:

"Ja, Deres Højhed, jeg hørte det hele. Det, som Anne Cathrine har sagt, er usandt fra ende til anden."

Anne Cathrine rev sig voldsomt løs og fo'r ud af stuen. De andre børn fløj efter som skræmte høns; fru von Ingenhaven var sunket besvimet tilbage i sin stol.

Men prinsen gik med obersten ind i hans arbejdsværelse, og mens von Ingenhaven fortabte sig undskyldninger, sagde prinsen roligt – men bleg som et lig var han, mens han talte –:

"Kære hr. Oberst, jeg tvivler ikke et øjeblik på, at De har gjort Deres pligt. Men alt dette er nu forbi, jeg har set nok. Jeg så det straks, da hun ophidset kom farende ind i stuen. Hendes træk lyver; hun er moderen op ad dage."

Dermed gik han; og da han kom hjem, gik han længe frem og tilbage i sit arbejdsværelse. Derpå tog han nogle dokumenter frem af sin sekretær; det var det testamente, han havde gjort til fordel for Anne Cathrine, hans hjertes barn, af hvem han havde ventet sig så meget. Han kastede det i kaminen og satte ild på; selv blev han siddende foran kaminen, til den sidste gnist var døet hen. Meget længere blev han siddende dér … da tjeneren kom ind næste morgen, fandt han sin herre siddende ubevægelig i samme stilling: et hjerteslag havde i nattens løb gjort ende på hans liv.

Da dødsbudskabet nåede von Ingenhavens, sagde fruen:

"Ved du hvad, Christopher, det var såmænd godt. Hvis han havde levet længere, havde han nok forandret sit testamente."

Obersten så uvilligt på hende og svarede ikke. Men da det efter jordefærden viste sig, at prins Georg hverken havde efterladt Anne Cathrine eller dem så meget som en hvid, blev også han betænkelig. Og han gjorde ikke mere nogen indvendinger mod sin hustrus bestemmelser.

Få dage efter befandt Anne Cathrine sig hos sin moder, Magdalene Andersdatter, og den fattige soldat, støvletskrædder Benthak, og dermed begyndte et nyt afsnit af hendes liv.

Anden bog

4. Støvlet-Cathrine

I Henrik Fyrens Gang, der gik mellem Mikkel Bryggersgade og Kattesundet, boede støvletskrædderen Martin Benthak med sin hustru Magdalene Andersdatter, hun som engang havde lokket prinsen af Brunsvig-Bevern i sine garn. Han havde nok at bestille for sit regiment og tjente ikke dårligt, men lykkelig var han ikke … Nej, langt fra, tænkte han just og sukkede, mens han trak nålen ud og ind gennem det seje læder. Men så kan det jo ikke nytte at kræve mer af livet, end det gi'r os, tænkte han videre; der falder ingen dukater ned i munden, fordi vi skriger op i luften, og kanske, når det kommer til stykket, er Vorherre ikke bedre stillet end en selv …

Martin Benthak var et stort stykke af en filosof, sådan som en soldat let bliver det, når han aldrig kommer i krig. Og han tænkte roligt over, hvordan det alt sammen var kommet …

Det var aldrig faldet ham ind at gøre indvendinger, da oberst Ingenhaven uden videre beordrede ham til at ægte Magdalene; for det første var det jo en tjenestesag, for det andet syntes han, hun var et lækkert stykke pigebarn, rigtig efter hans smag; og da han endelig fik snuset op, at hun havde været selve Hans Højheds mætresse, kroede han sig rigtig; for det smagte jo næsten af fugl …

Men da de først var gift, var han jo ikke længe om at opdage, hvordan det havde sig med hende; hun skulle både på komedie og til anden lystighed med veninderne, slikken efter pynt og stads var hun, meget mere end Martin Benthaks indtægter rakte til, men hun var jo fint vant, så det fik være, hvad det var. Der var jo også understøttelsen fra prinsen, og for resten

skaffede Magdalene sig penge ad veje, der længe var støvletskrædderen uransagelige … lige indtil han en dag greb hende i armene på en officer.

Nå, heller ikke dette sagde han noget videre til; hun var jo fint vant, og når man har smækket sig i en prinseseng, nøjes man ikke gerne med en skomagerbriks for resten. Nej, alt i alt gik det såmænd meget skønt og godt dengang …

Men så blev jo Magdalene hurtigt ældre og grimmere, hun blev mere sjusket med sit ydre og lod sig synke dybere og dybere, det mindskede med indtægterne og en god bid af livets herligheder ville hun have endda; så gik det hurtigt tilbage, indtil de nu sad her i en bagstue i Henrik Fyrens Gang mellem fordrukne arbejdsfolk og dovne skoflikkere …

Martin Benthak så sig om i det usle rum, hvor der både var skident og stank. Men det gjorde ham nu heller ikke så meget, han var ikke meget for renlighed selv og syntes egentlig, der var noget hyggeligt ved lugten. Nej, det kunne såmænd være meget godt alt sammen, som det var, når bare ikke Magdalene var så vild og gal, rent ud som hun havde en satan i sindet; madammerne skændtes hun med, så det skingrede fra kælder til kvist, og når hun blev gal herinde, fløj den smule bohave, de havde til overs, rent ud sagt om ørerne på ham selv. Og nok kunne han jo bukke begge ender sammen på hende, hvis han ville, men han var jo nu engang ikke soldat for at slås med fruentimmer … og så *var* hun pokkers køn endnu, netop når sådan alt djævelskabet var oppe i hende …

Martin Benthak gned sig et øjeblik på hoften, hvor der just var en brun og blå plet efter en kasserolle, madammen om morgenen havde betænkt ham med. Men så tog han fat på

nålen igen, og ligesom fæstnede med lange betænksomme sting den tanke: at om han kom i felten, fik han det sagtens endnu værre, og at der desuden fulgte megen morskab med Magdalene; når hun havde veninder hos sig og var sådan henad trekvart fuld, kunne hun snakke og synge, så det var til at dø af grin over. Så kom jo også af og til en af de gamle venner fra den gode tid og slog en sludder af, så strengt taget var der jo ikke noget at lægge sig syg over.

Nu bankede det just, og ind trådte bryggerkarlen Jens Kobrygge; han blev stående et øjeblik på tærsklen og holdt sig for næsen; så lo han og rakte støvletskrædderen hånden:

"Nå," sagde han, "det var da godt, du var alene; her lugter ellers, som om kællingen var hjemme. Var hun min, så skulle jeg bruge skrubben på hendes ryg, til hun fik den i gang på mit gulv. Du er for skikkelig, Martin, du er den onde lyne mig alt for skikkelig for denne verden."

"Hver kan være god for sig," sagde Benthak flegmatisk og blev ved med at sy. "Fej nu skrabet til side og sid ned; er der ellers noget nyt?"

"Det nye skal man nok have hos dig," sagde Jens Kobrygge og lo igen. "I har nok lagt jer en unge til på jeres gamle dage?"

"Vi har så," sagde støvletskrædderen og sukkede. "Ungen kom, og pengene gik, det er så verdens gang."

"Jeg vil ligge et halvt år i et anker tyndtøl, om jeg begriber det," sagde Jens Kobrygge hidsigt. "Sådan en højhed, der lader tøsen lære fint op og så lægger sig til at dø uden at efterlade hende en skilling! Han ligger i gryden nu, tro du mig, han ligger i gryden!"

"Bevar mig vel," sagde Benthak forskrækket, "tænker du på, at han var både prins og chef for vores regiment? Han er *højsalig* nu, Jens Kobrygge, højsalig; skulle Vorherre ikke tage honnet mod den slags folk, så hørte da alting op."

"Det er det samme," sagde Jens Kobrygge, "havde det været mig, så havde jeg smidt tøsen på gaden, hvor hun hører hjemme."

"Ja, det sagde mutter også," svarede Benthak sagtmodigt. "Men så mente jeg nu, at ét sted skal hun jo være, og vi var vel nærmest til det. Du har haft fornøjelsen, mutter, sagde jeg, og nu må vi betale, men hun ville jo ikke lade sig sige."

Og han tog sig igen til siden, hvor kasserollen havde ramt …

Nu hørte de en grov stemme nede i gården, og Benthak sagde:

"Dér har vi Mühlhausen."

"Ja, du er mig en net kumpan," sagde Jens Kobrygge og rejste sig. "Din kone slæber piger hjem med sig fra glædeshusene …"

"Det er såmænd rigtig gode piger," sagde Benthak. "Rigtig flinke og skikkelige piger; de er helt muntre og godmodige, så snart de har fået et glas eller to. Jeg tænker, der er bedre hjertelag i dem end i så mange af de fine; og så har de vel heller ikke bragt sig i ulykke selv."

"Det kan være, hvad det er," sagde Jens Kobrygge og rejste sig. "Men at du tager imod selve mestermanden i dit hus – ptøj! Du er en skrælling, Martin Benthak, en rigtig skrælling, det siger Jens Kobrygge og jeg."

Han gik uden farvel; og et øjeblik efter trådte en høj, sortklædt mand ind i stuen med et barsk goddag. Det var selve skarpretteren Gotschalk Mühlhausen; og Jens Kobrygge havde

ganske ret i, at der var ikke mange anstændige folk, der gerne så ham træde over deres tærskel. Men støvletskrædderen bød ham venligt tage plads, og så syede han roligt videre; for han vidste, at mester Gotschalk skulle samle sine tanker vel, før han kom frem med, hvad han havde på hjertet.

"Nå," sagde Gotschalk Mühlhausen omsider, "hvordan går det med bestillingen? Snavs, hvad?"

"Såmænd, såmænd," sagde Benthak, "støvletterne giver brød og Vorherre giver søvn, så må en anden sølle orm jo sige tak til. Og hvordan er det med jer, mester?"

"Det ved I jo," sagde mester Gotschalk gnaven. "Fire skilling af hver gård og to af hvert hus, og så den smule for at brænde en sølle tyv på hans skulder eller pande. Men man er jo retfærdighedens håndhæver, mester Martin; det holder en oppe igennem meget."

"Vist gør det så," sagde Benthak og gyste. "Skønt retfærdigheden er en streng herre, og jeg takker Gud, fordi jeg kun tjener mit regiment. Der er altså ikke noget større at bestille?"

"Nej," sagde Mühlhausen i samme vrantne tone; "siden jeg rettede hende Marie, der dræbte barnet i Børnehuset, har der ikke været noget ekstra. Og nu …"

Han stødte stokken hårdt i gulvet og sagde forbitret:

"Nu er det på tale at lægge skafottet på Nytorv ned, mester Martin! Der er ingen pietet i vore dage, ingen pietet; det ender sagtens med, at de flytter Rundekirke ud på Vesterbro."

Mester Benthak svarede ikke, for det var ham lige meget, enten Rundekirke lå her eller der.

Så sagde Gotschalk Mühlhausen bistert:

"Nå, hvordan går det med Anne Cathrine? Skikker hun sig nu?"

"Jo, det går, det går," sagde Benthak forlegent. "Hun render jo sine egne veje, og vil ikke bestille noget. Men hvad skal man sige? Det var jo en hård overgang for en bitte pige, og friheden er så sagtens hendes eneste trøst."

"Snak," sagde mester Gotschalk vredt. "Der er mange fornemme folk, som har gjort større spring end hun; jeg har bundet håret op på mere end én nakke, som var vant til at ligge på en kniplingspude. Holder I ikke Anne Cathrine i ave i tide, kan jeg måske få hende mellem hænderne selv."

Martin Benthak tabte støvletten af sine hænder af forskrækkelse; men i det samme blev døren revet op, og Anne Cathrine kom stormende ind, finere og kønnere end nogen sinde, med flagrende hår og blussende i ansigtet af det raske løb.

"Gem mig, fatter," råbte hun, "gem mig! Mutter kommer efter, og hun er helt rasende, fordi jeg har rendt."

Men Magdalene stod allerede i stuen, greb det spinkle pigebarn om livet, og lod slagene hagle ned over hende, hvor hun kunne komme til.

"Den lede tøs," skreg hun, "gør hun en andet end skade og skam? Sagde jeg ikke, du skulle blive over pumpen og vaske dine skidne pjalter, og så render du byen rundt med alskens pak? Vorherre må vide, hvorfor sådant noget utosk kommer til verden ..."

"Ja," lo Anne Cathrine prustende, alt mens hun rev og bed og kradsede for at komme fri, "det skulle du rigtig have spurgt Vorherre om, dengang du første gang forså dig på prinsen ..."

Moderen måtte slippe hende og sank stønnende ned på briksen ved mester Gotschalks side. Men Anne Cathrine strøg blot med begge hænder ned ad sin pjaltede kjole, gjorde et par dansetrin midt på gulvet og sagde:

"For resten ved du vel bedst selv, hvorfor jeg går i skidne pjalter, siden du selv har solgt alle mine pæne kjoler til jøden! Du er en rigtig tyvekvind, og du skal tage dig i agt, at ikke mester Gotschalk kommer til at brænde dig i din kønne pande ..."

"Vil du komme herut!" skreg madam Benthak åndeløs af forbitrelse. "Hvis du vover så meget som at komme for mine øjne ..."

Anne Cathrine stod allerede henne ved døren og nejede og lo:

"Ja," sagde hun, "nu skal jeg straks rende hen og sige til Lars Matros, at du kommer til ham i aften ..."

Hun var i et sæt ude af døren og ned over trappen, og madam Benthak fo'r efter hende, så hurtigt hendes tykke ben kunne bære hende ...

Gotschalk Mühlhausen rystede på sit hoved; i grunden var han en smule indtaget i det vævre, kønne pigebarn, og madam Benthak var ham en sand pestilens.

"Det går aldrig godt," sagde han. "Hun går samme vej som moderen, og det er nu ligegodt synd. Hvis I var en mand, så tog I jer sammen og sørgede for, at tingene kom i en anden gænge."

"Ja," sukkede Benthak, "det gjorde jeg sagtens nok. Men I ser selv, hvad magt jeg har i mit eget hus."

Mester Gotschalk sad en tid grundende med hagen imod stokkeknappen.

"Siden hun er så løbsk af sig," sagde han omsider, "så giv hende noget at rende efter. Lad hende bringe støvletterne i byen for jer; så sparer I jeres gamle ben."

"Såmænd," sagde Benthak studsende. "Det var kanske ikke så galt."

"Jeres kunder vil synes godt om det," sagde mester Gotschalk. "Officerer og den slags, de ser meget hellere et kønt lille stykke pigebarn komme ind ad døren, end en gammel, krumbøjet skrædder."

"Mutter giver aldrig sit minde," sagde Benthak.

"Såmænd gør hun så; I skal se, den små får sig en god drikkeskilling, hvor hun kommer hen. Når hun bringer penge til huse, bliver kællingen nok blid."

"Jamen, er det nu også rigtigt?" indvendte Benthak spagfærdigt. "Jeg er dog på en måde hendes fader, og det ender nok med, at hun kommer i ulykke."

"Det gør hun såmænd alligevel," sagde Gotschalk Mühlhausen tørt og rejste sig. "Farvel!"

Fra den dag brugte Benthak Anne Cathrine til at løbe i byen med støvletterne, og hun fandt selv, at det var et herligt liv. Officererne klappede hende på kinden og dikkede hende under hagen, de parlerede fransk med hende, og lod hende danse for sig og trakterede hende med vin og kage. Snart blev hun kendt over hele byen under navnet "Støvlet-Cathrine"; og da det ikke var helt små drikkepenge, hun bragte med sig hjem, blev også moderen mildere imod hende og lod hende være i fred.

Midt i lasten og snavset og armoden voksede hun sig bestandig kønnere og frodigere, uden at nogen forstod, hvordan det rigtig gik til. Hun vandt alle voksne for sig ved sin

dans, sit humør og sine djærve svar, især da mændene; mere end en så efter hende med kenderblik og tænkte: Hun dér har skam anlæg, hun vil drive det vidt.

Men midt under alt dette groede det sygelige hang til løgnagtighed og ondskabsfuldhed i hendes sind. Hun kunne aldrig have en veninde ret længe, hun yppede kiv, hvor hun kunne komme af sted med det, og hun var ond ved alle dem, hun kunne magte.

Aldrig var hun gladere, end når Gotschalk Mühlhausen kom, og hun kunne få ham til at fortælle om gyselige torturer og lemlæstelser, så det løb den skikkelige mester Benthak koldt ned ad ryggen.

En dag sagde hun til skarpretteren:

"Å, mester Gotschalk, bare jeg engang selv kunne få en rigtig henrettelse at se."

"Det kan du såmænd godt," sagde Gotschalk Mühlhausen. "Kom du bare på Nytorv på fredag, så skal du få din lyst styret."

Og om fredagen, den 7. december, stod hun midt i menneskemylderet på Nytorv, hvor en opsigtsvækkende henrettelse fandt sted. Ofrene var kancelliråd Frederik Hammond, der havde ejet en jernfabrik i Guldbrandsdalen og ført et stort hus, ja endog været medlem af Det kongelige danske Selskab for Historie og Sprog, og så hans manufakturist, svenskeren Anders Sundblad; de havde forfærdiget falske bankosedler til et beløb af 34.000 rdlr.

Hammond gik modigt i døden, men Sundblad var angst og bevæget; før han besteg skafottet, kyssede han Hammonds afhuggede hoved på munden, som det lå i ligkisten, og da mængden så det, var der tårer i de flestes øjne.

Men Anne Cathrines øjne lyste som i feber, og hun stirrede på optrinnet med halvtåben mund.

5. Figurantinden

Efterhånden som Støvlet-Cathrine voksede til, vandt hun sig venner netop gennem det, der før havde frastødt hendes jævnaldrende. Hendes drilagtighed, hendes ondskabsfulde opfindsomhed, hendes frække væsen og kyniske udtryksmåde, alt det havde stødt *børnene* bort; men for de halvvoksne, halvfordærvede pigebørn, hun nu søgte selskab med, var det kun en tiltrækningskraft mere. Man sloges med hende og forligtes med hende, men man kedede sig ikke i hendes selskab. Hun blev snart anfører for en bande opløbne pigebørn, der gjorde kvarteret usikkert langt omkring. Alle levede de i smuds, hvorfra giftige paddehatte skød op gennem deres unge hjerter, der var ikke den last, de ikke havde hørt om og set, ikke den liderlige vise, de ikke kunne synge. Alle var de på det rene med, at så snart de kunne slippe hjemme fra, ville de sætte alle sejl til for at nå så langt som muligt ud over glædens hav, inden den korte ungdoms brise havde lagt sig. Derfor morede det dem at drive rundt i byens mest berygtede gader og give sig i klammeri med "sypigerne" for at prøve, om de ikke kunne overbyde dem i gemene ord; de lod sig traktere med kager og mjød af "dragedukkerne", der lokkede pigerne til sig, så unge de bare kunne, for at de ikke skulle komme til at mangle rekrutter til den hær af "sypiger", der gav dem så gode indkomster. Men deres største fornøjelse var dog, når de kunne lokke halvdrukne mandfolk med sig i skumringen, for så pludselig, på et hemmeligt tegn, at forsvinde til alle verdens hjørner. Et kosteligt syn var det at se sådan et stakkels beruset fæ, der nys lyksalig havde følt sig hensat mellem Paradisets houris, og som

ikke kunne begribe, hvordan det gik til, at han nu på én gang stod ganske alene i den øde gade. Og når han så fortabt kiggede sig omkring, hørte han her et "kuk!" og hist et "bøh!", og så ud fra alle mørke kroge et skingrende latterkor, indtil han rystet i sit inderste ravede hjem, ganske overbevist om, at han havde været udsat for hekseri og trolddom …

Engang fandt de endogså på at lokke en bande matroser med op til Benthaks i Henrik Fyrens Gang, en aften da madammen netop havde samlet sine veninder til et lystigt lag; og der blev så vildt et lag, at selv den skikkelige støvletskrædder til sidst blev rasende og begyndte at slå om sig med hvad han kunne få fat i; men matroserne bandt ham til sengestolpen, og dér måtte den arme mand stå den halve nat og se på al den vederstyggelighed, der gik for sig …

Men dette fik også bægeret til at flyde over. Den næste dag trak Benthak i pudsen, søgte Gotschalk Mühlhausen op i hans logi og sagde til ham:

"Mester Gotschalk, I havde ret. Anne Cathrine går ganske til grunde."

"Naturligvis gør hun det," sagde mester Gotschalk tørt. "Mutter er en kælling, og fatter er en skrælling, mener I så, tøsen skulle få vinger og flyve til vejrs?"

"Med skrællingen er det forbi," sagde mester Benthak fast og slog i bordet. "Anne Cathrine skal ikke længere gå og se på det, der går i svang i mit hus. Så tækkelig, som hun er skabt, må der vel kunne findes et herskab, som vil tage hende i sit brød."

"Det nytter ikke," sagde mester Gotschalk og rystede på hovedet, "det nytter ikke; hun har det i sit blod. Hun render af

pladsen og i skarnet, som det er hendes natur. Ser I, mester Benthak ..."

Skarpretteren bankede sindigt sin pibe ud, stoppede og tændte, bakkede en tid i tavshed og sagde så:

"I er jo ellers en tænksom mand, mester Martin, der tager mod raison. Se, I syr jo ikke alle støvletterne efter samme mål, kan jeg tro? Sådan mener jeg også Vorherre har mere end en læst, eftersom han har givet os forskellig natur. Jeg tænker, han spørger en præst, om han har været skrap til at prædike, og jer om I har syet jeres støvletter, så de kunne holde, og mig, om jeg har holdt mig ædru og været sikker på hånden, så jeg kunne gøre det af med ét hug. Og hvad Anne Cathrine angår, så er det nu hendes natur at være mætresse, og hvis hun holder sig til en anselig og brav mand og er ham til fornøjelse, hvorfor skulle hun så ikke kunne være lige god for det?"

"Nå ja," sagde Benthak eftertænksomt. "I har stået så ofte med en sjæl på evighedens tærskel, så I må sagtens kende mere til de ting end jeg. Men ellers kom jeg da også for at få et godt råd."

"Ja," sagde mester Gotschalk, "jeg har længe ventet på, at I skulle komme, så rådet ligger rede. I har jo mange fine folk mellem jeres kunder; tag tøsen med til en af dem og se at få hende anbragt ved teatret. Hun er jo godt oplært og danser som en engel; med det ansigt, hun har, og den krop, kommer der nok en fornem herre og tager hende til sig; og så er I med Guds hjælp fri for sorger fra den kant."

"Såmænd," sagde Benthak og rejste sig. "Værre end det er, kan det allenfals ikke blive. Så får I have farvel og tak."

Støvletskrædderen talte straks med Anne Cathrine, da han kom hjem, og hun dansede stuen rundt af glæde. Et øjeblik var hun lige ved at løbe ned til venindeflokken for at fortælle de andre om sin lykke og nyde deres misundelse. Men hun betænkte sig, hun forstod næsten øjeblikkelig, at nu måtte hun ryste alt det smuds af sig, hvori hun havde levet; hendes indbildningskraft bemægtigede sig straks den strålende fremtid, der så uventet viste sig for hende, hun vidste, at hun ville erobre den, og hun syntes allerede den hørte hende til. Ganske stille iførte hun sig den smule stads, hun kunne samle sammen, og begav sig til Kongens Nytorv, hvor hun time efter time gik frem og tilbage foran det nye skuespilhus, uden at kunne se sig mæt på den bygning, som hun var vis på, skulle blive vidne til hendes fremtids triumfer …

Pludselig hørte hun en gemytlig brændevinsrøst, der råbte:

"Hej, lille jomfru, er hun kanske sypige og skal sy Komediehuset en ny kjole? Jeg mener ellers, hun nu må have taget mål af det både på langs og på tværs."

Det var teatrets gamle portner, der stod foran sit lukaf, og han tænkte, det var en af de små frie fugle, der ventede på sin elsker. Han havde et ømt hjerte for de små søde, den gamle stabejs, og han nænnede ikke, at hun skulle gå dér forgæves.

"Det nytter såmænd ikke, hun venter," sagde han. "For der er ikke en mutters sjæl på teatret uden katten og så jeg."

"Jeg venter ikke," sagde Anne Cathrine og så så overlegen ud, som hun kunne. "Jeg hører selv til teatret, min gode mand."

"Så?" sagde portneren studsende. "Da mener jeg dog ellers, jeg kender dem alle lige til deres kærester og børn."

"Jeg er også først lige antaget," sagde Anne Cathrine, der ikke et øjeblik tvivlede på sandheden af sine egne ord. "Og så ville jeg jo naturligvis se på lejligheden, før jeg flyttede ind …"

Hun lo overstadigt, og den gamle sagde muntert: "Så skal hun såmænd også se kassen indeni; kom hun bare med mig."

Han fulgte hende gennem det øde Komediehus, gennem i den halvmørke tilskuerplads, hvis pragt trods mørket ganske blændede Anne Cathrine, og op over scenen.

Og mens de gik, fortalte den snakkesalige gamle hende næsten hele den danske skueplads' historie. Det var jo begyndt med det lille teater i Grønnegade, men så havde den store brand i 1728 gjort en ende på fornøjelsen, og Christian den Sjette havde jo været højhellig, så han havde ikke villet vide af den slags letfærdige kunster at sige. Siden havde der såmænd været hele tre teatre på én gang – de danske aktører havde spillet i det gamle tjærehus ved siden af Gjethuset, general Arnholdt havde holdt komedie i Store Kongensgade, og i Charlottenborgs riddersal havde Pietro Mingotti spillet italiensk opera. Men det var da Gud være lovet da alt sammen gået i stykker, og så den 4. juli 1748 var grundstenen blevet lagt til Komediehuset her, og så hurtigt var det blevet rejst, at det kunne åbnes allerede den 18. december, på salig dronning Louisas geburtsdag …

"Man det betaler sig rigtig skidt," sagde den gamle og sukkede, "endskønt Hans Majestæt giver en farlig mængde penge til hvert år. Men så fandt han på at forære huset til magistraten, ha ha, og jeg tror nu ikke, den blev så meget glad for den present, men man siger jo ikke sådan nej til Hans Majestæt. Og nu er det selve overpræsidenten, von der Lühe, der er direktør, ja det er såmænd så …"

De var nået ind i et af påklædningsværelserne, hvor silke og tyll, glimmer og guldstads flød hulter til bulter; en ubestemmelig lugt af sminke, parfume og vin opfyldte rummet, Anne Cathrine syntes ligefrem hun endnu kunne høre klangen af latter og lyden af kys, hun indåndede begærligt denne luft af letfærdighed, som hun brændte af utålmodighed efter selv at beruse sig i.

Midt på gulvet flød en hvid atlaskestøffel, hun tog den op og pressede den mod sin mund, hun tænkte på den dag, da al denne pragt skulle være hendes, og da hun ville regne den for intet; og i et pludseligt anfald af kådhed gav hun den gamle portner et ordentligt rap af tøflen over bagen, lo og sagde:

"Å, dit gamle vrøvl, hvad tror du, jeg bryder mig om al den snak? Fortæl mig noget om pigebørnene her, og hvordan de morer sig, og om her kommer nogen kavalerer, man kan gøre løjer med, og om her er mange amouretter, og ..."

"Nå," sagde portneren og lo fornøjet "så du er af den slags? Ja så kommer du nok frem, for når jeg skal være ærlig, så er komedien nok egentlig mere sådan et slags påskud, og her gantes og fjases, så det i grunden bare er for et finere glædeshus at regne ... men det får du nok at vide selv, min putte, hvis jeg ikke ser fejl på dine blanke øjne ..."

Han benyttede lejligheden til at snappe et kys fra Anne Cathrine, og så fortalte han hende løst og fast, al den sladder han vidste; hver og en havde de sig en elsker, om de ellers nøjedes med én ad gangen. Bare jomfru Rose, sagde de, var dydig, men det var nok mest fordi faderen kørte hende så stramt. Og hoffets kavalerer kom her hver eneste aften bag kulisserne, ja somme tider kongen selv ...

Den nat drømte Anne Cathrine søde drømme, men hun vågnede med klart hoved. Og da Benthak bekymret talte om teatrets lette sæder, sagde hun roligt:

"Vær du kun rolig, jeg er ikke slikken efter den slags. Jeg ved nok, hvordan katten leger med musen, og du kan være vis på, at giver jeg mig nogen sinde af med kæresteri, så sælger jeg mig dyrt."

Benthak var ganske stolt af hende; og op ad dagen fulgte han hende til Christiansborg, til hofjunker Enevold Brandt. Sådan havde Anne Cathrine selv villet det, for ham havde hun ofte truffet hos faderens kunder, hun vidste, hvor hedt blodet gik i hans unge legeme; og at han var forlibt i hende, havde hun mærket for længst.

Han sprang da også op med et muntert udråb, da de trådte ind.

"Støvlet-Cathrine!" råbte han. "Så må jeg bestemt ganske pludselig være blevet gudernes yndling; tænkte jeg det ikke nok, da jeg tabte hundrede daler i farao i nat! Kom dog nærmere, mit barn, kom dog nærmere … siden jeg ingen støvletter har bestilt, kommer du vel alene for at give mig et kys? Men det er virkelig højst ubelejligt, at du har taget et vidne med. Hvad i al verden er det for en karl?"

"Det er min fader," sagde Støvlet-Cathrine og lagde en værdig mine an. "Hvis hr. hofjunkeren ikke behager at være artig, går jeg på øjeblikket min vej."

"Jeg beder dig tusinde gange om forladelse," sagde Brandt sarkastisk. "Havde jeg vidst, at det var din fader … men her går det rygte ved hoffet, at Hans Højhed prins Georg Ludvig af Brunsvig-Bevern er død … må jeg ikke bede Deres Højhed tage

plads! Og tør jeg spørge, hvad der forskaffer mig den uskatterlige ære?"

"Nå ja, hr. hofjunker," sagde Benthak og krammede forlegen hatten mellem sine hænder. "Det er jo ingen sag for en fornem ung herre at gøre nar ad en gammel soldat. Ellers mener jeg, jeg har gjort min pligt mod Hans Højhed, så jeg kan være det bekendt for ham i hans grav."

"Ja, min salighed," sagde Brandt og så med lysende øjne på Støvlet-Cathrine. "Hun er lige til at bide i; hvis hun fik noget andet tøj på… eller rettere noget mindre … ville jeg påtage mig at præsentere hende på teatret endnu i aften."

"Det var just det jeg underdanigst ville ansøge om," sagde Benthak. "Jeg er bange, Anne Cathrine går og bliver fordærvet for mig derhjemme; men hvis hun kunne komme an ved komedien …"

Brandt lo og slog sig på lårene.

"Benthak," sagde han. "De er i sandhed en vittig hund, eller også er De en stor skælm. At anbringe barnet på Komediehuset for at vogte hende mod fordærvelse, det er i sandhed en magnifique idé."

"Nå ja," sagde Benthak og strøg sit skæg, "er det måske mit blod, hun har i sine årer? Pigebarnet vil more sig, og så ser jeg dog hellere, hun søger sin morskab mellem standsfolk end i rendestenen; dér, hvor vi bor, har vi den lovlig nær ved vor dør."

"Benthak," sagde Brandt, "De er en god mand, og en klog mand. Gå De nu kun hjem; jeg har en smule indflydelse, og jeg skal opfylde Deres ønske, så vidt det er gørligt. Men De begriber, at vi må være alene for at jeg nærmere kan undersøge Støvlet-Cathrines kvalifikationer …"

"Hr. hofjunker," sagde Benthak og så stift på ham. "De er en hædersmand?"

"Jeg?" sagde Brandt og lo lystigt. "De har dog nogle originale ideer. Jeg er en brølende løve, der går langs vejen og søger et lam, jeg kan opsluge. Men se engang på Anne Cathrine … synes De egentlig, *hun* ligner et lam?"

"Nej såmænd," sagde Benthak. "Og så kan det jo da endelig også være mig det samme, enten det bliver den ene eller den anden."

Han trak sig bukkende tilbage, og da han var borte så Brandt og Støvlet-Cathrine på hinanden og brast i latter.

"Nå," sagde Brandt så, "det kalder jeg en filosof! Og du vil altså vove dig ind i løvens hule? Parlere fransk, danseøvelser hos monsieur Laurent – det bliver ikke morsomt i begyndelsen."

"Pyt," sagde Støvlet-Cathrine leende … "jeg skal snart danse mig fra monsieur Laurent. Hjælper De mig kun foden indenfor, så skal jeg nok selv gøre resten."

"Og danse ind i et lille hjerte?"

"Et stort, monsieur Brandt."

"Mit, *par eksemple*?"

"Nej, hr. hofjunker. Deres hjerte har en fejl."

"Og det er?"

"Det er ikke af guld."

De lo igen begge, og Brandt sagde:

"Du skal komme på Komediehuset, mit barn; men hvad får jeg så til løn?"

"Et kys – måske!"

"Kun ét? Ak, hvor ville jeg ikke ønske nu, jeg var af guld fra top til tå. Men tænk på mig, min nådige, når De sidder i Deres

guldkaret. Det er den riges skønneste glæde at kunne kaste et guldstykke til den fattige vandrer ved vejen."

"Ja," sagde Anne Cathrine og nejede skælmsk, "jeg lover Dem endogså, at når jeg sidder i guldkareten, skal De få lov til at sidde på bukken."

Så tog Enevold Brandt sit kys; og han måtte øve sig et par gange, før det lykkedes ham at udføre sit hverv efter ønske.

Han holdt sit ord: få dage efter var Støvlet-Cathrine monsieur Laurents elev i Komediehuset på Kongens Nytorv.

Og Støvlet-Cathrine holdt *sit* ord: hun dansede sig ind i alles hjerter. Nu, da hun var kommet fra smudset i Henrik Fyrens Gang og i den kreds, hvor hoffets afglans lyste stærkest, gik det ganske som i gamle dage, når hun fra oberst Ingenhavens køkken var kommet op i salonen: hun smøgede med ét alt det grove og rå af sig, blev væver og fin og indtog alle, med hvem hun kom i berøring. Kun havde hun fra sin støvlettid bevaret nogle pudsige, malende fagter og en drøj, bidende skæmt, som stak pudsigt af mod den ynde, der i øvrigt prægede hendes person.

Men det gjorde hende i kavalerernes øjne kun end mere æggende og pikant.

6. Mylady

Det gik på Komediehuset, som det var gået alle andre steder: Støvlet-Cathrine reves og bedes med sine kammerater og morede sig med at så mistanke og tvedragt, hvor hun kunne komme af sted med det. Næppe havde en af figurantinderne få sig en elsker, før Anne Cathrine svansede omkring ham, sendte ham glødende øjekast og udfoldede alle sine yndigheder for at lokke ham så nær til sig, at hun kunne vende ham ryggen med en hånlatter. Stod en kavaler og talte søde og lønlige ord med en af småpigerne, og Anne Cathrine var i nærheden, da fejlede det ikke, at han pludselig blev distræt, hans glødende erklæringer blev til fraser, hans blik blev uroligt og brændte ikke længere ned på den barm, der nys havde bølget under dets hede …

Alle hadede de Støvlet-Cathrine, og alle ringeagtede de hende, for hvad havde hun ud af alle sine kunster? Hun kunne fængsle en kavaler en kort stund med sine sarkasmer, hun kunne samle en kreds om sig, mens hun lod sit vid spille … Godtkøbsvid, for det fangede dog kun kavalerernes øren, fordi det var frækkere end de andres, det overrumplede dem, det var noget kildrende nyt. En gås var hun jo dog i grunden, aldrig kunne hun more en mand mere end et flygtigt nu, og skræmmede hun ikke mere, end hun tiltrak? Fastholdt hun en eneste erobring, havde hun trods alle sine kunster fået sig en eneste elsker, undtagen måske for en nat? De rigtige teaterdamer, alle disse prangende småblomster, i hvis fristende kalke uudtømmelige forråd af sød og duftende honning lå gemt, de indgik et formeligt forbund mod den frække ukrudtsplante, der var skudt op i deres bed; de anstiftede

kabaler for at få hende til at forløbe sig, men hun var på sin post; de anklagede hende formeligt for direktørerne for hendes letfærdighed og ublu koketteri, men blev kun mødt med meget forstående smil; de søgte at overvælde hende selv med spot og hånlige hentydninger til det skarn, hvoraf hun var vokset, men de kom ganske til kort overfor hendes kvikke hoved og rappe mund. Så endte de med ganske at ignorere hende; det var det nemmeste, og enfin, nogen egentlig skade var det stakkels barn jo ikke i stand til at gøre …

Men Anne Cathrine var lige glad, enten de var onde eller gode; hun vidste nok, hvad hun gjorde, hun kendte sit mål og fulgte det. Visselig var der ikke ret mange af de sværmende kavalerer, uden at hun kunne have fået dem for sine fødder, om hun havde villet. Men hun ville ikke, hun havde vejet dem alle og fundet dem for lette. Det var ikke en flygtig amourette, hun ville, hun vidste kun alt for godt, hvortil sligt førte; så blev man taget fra teatret, fik pynt og stads og en fornem lejlighed, indtil monsieur en skønne dag blev ked af en og lod en sidde; så kunne man gå fra hånd til hånd, stadig grovere og fattigere hænder, indtil man en skønne dag sad som "sypige" i et velkendt hus, i en vampyrs vold …

Nej, dette skulle Støvlet-Cathrine ikke have noget af; hun ville have noget solidere, en virkelig amant, som hun vel skulle vogte sig for at overmætte, en grundfæstet rigdom, som kunne holde længe til forsvarlige greb af hendes utålmodige hænder.

Derfor nød hun kun legens spænding med alle de griske bier, der summede om hendes skønhed, der blev mere og mere æggende for hver dag. Der var grev Danneskjold-Laurvig, som snart havde været raden rundt og lod enhver fæstning i stikken,

så snart den havde overgivet sig. Der var skuespillerne Londemann og Hortulan, som hævede deres tribut hos teatrets småpiger lige så regelmæssigt som de tømte deres pokaler i teatrets vinkælder. Der var balletmester Como, hvis hustru var teaterdirektøren, viceborgmester Fædders elskerinde, og som ustandselig følte sig forpligtet til at hævne sig over hendes utroskab ved at gøre gengæld. Der var både ti og tyve andre … først og fremmest den unge hofjunker, Enevold Brandt, som det faldt hende svært at modstå, fordi han var så berusende ung og hed og virkelig var den eneste, der vakte en smule elskov til live i Støvlet-Cathrines kolde hjerte. Men hun holdt sig stiv og ventede, og mens hun ventede, tillod hun sig ikke én uforsigtighed, ikke et kys, næppe nok et dulgt håndtryk …

En aften, i en mellemakt, just som trængslen var stærkest bag kulisserne, stod Støvlet-Cathrine netop og talte med monsieur Brandt, og han sagde:

"Du er da ganske ubønhørlig, Anne Cathrine? Pas på, at du ikke leger så længe med ilden, til den slukkes, jeg advarer dig alvorligt … hvad er det egentlig, du vil? Hvad skal jeg gøre for omsider at få del i de glæder, dit søde lille legem forjætter? Befal, og jeg adlyder! Du gør mig på ære ganske forrykt."

"Ih," sagde Støvlet-Cathrine og lo, "som om De ikke vidste selv, hvad jeg vil? Jeg vil have smukke stuer og dragter og smykker og heste og vogne og penge … mange penge. Skaf mig alt det, så har De mig, når De vil."

"Mon Dieu!" udbrød Enevold Brandt og slog sine hænder sammen, "det er jo netop alt det, jeg så brændende attrår selv! Men jeg er så fattig som en kirkerotte."

"Nå, ja, lille ven," sagde Støvlet-Cathrine og trak på skuldrene, "så prøv på, om De kan vinde mig i farao. Eller køb, hvad De har råd til, monsieur; De må virkelig lade Deres hjerte konferere med Deres pung."

"Ak," sagde Brandt, "det ville ganske blive en monolog; for mit hjerte råber højt, men min pung giver kun sjældent en lyd fra sig. Men nu skal jeg sige dig noget, du små – ved du, at du har gjort en erobring?"

"Kun én?" sagde Anne Cathrine og lo. "Det forekommer mig, at I tilhører mig alle sammen, bare jeg gider strække hånden ud."

"En virkelig erobring," fortsatte Enevold Brandt. "Fornem, mægtig, rig, forelsket til op over begge øren. Se ned i logen til venstre, når du kommer ind."

"Og hvad er så det for en nabob?" spurgte Støvlet-Cathrine nysgerrigt.

"Jeg skal forestille ham for dig siden," sagde Brandt. "Hvis du ikke nu kommer op i guldkareten, er det din egen skyld. Og hvad får så jeg?"

"Det har jeg jo sagt," sagde Støvlet-Cathrine. "En plads på bukken."

"Nej," sagde Brandt bestemt. "Så forestiller jeg ham ikke. Jeg er ikke født til at være lakaj."

"Nå ja," lo Anne Cathrine overgivent, "jeg skal lukke døren på klem, så De kan smutte ind, første gang vognen er tom."

Brandt trykkede så brændende et kys på hendes hånd, at hun nærmest havde en følelse af, at han bed hende …

Og nu var mellemakten forbi, kavalererne trak sig tilbage, signalet blev givet, tæppet gik op, og et øjeblik efter stod Anne

Cathrine på scenen. Nysgerrigt kiggede hun ned i den loge, Brandt havde anvist hende, og på et øjeblik tog hun mål af den herre, som sad ganske alene i den. Han var udlænding, det så hun straks, glatraget med små bakkenbarter, sagtens engelsk, ikke ganske ung længere, men af et meget distingveret udsende. Rig? Ham, hun havde ventet? Tiden måtte vise det … at hun havde hans hjerte i sin hånd var ikke svært at se, for han havde ikke øje for andre på scenen end hende.

Og da hun et øjeblik kom i forgrunden, kastede han noget op for hendes fod. Hun havde straks set, at det ikke var blomster, og det klingrede, da det faldt. Hun nejede smilende, da hun tog det op, og mærkede med tilfredshed, at det var en pose, vel spækket med dukater. Hun vidste, at kavalererne ofte på den måde hyldede en skuespillerinde, når de ønskede at komme på en fortroligere fod med hende …

I næste mellemakt kom Brandt hen til hende med den fremmede og sagde på sin spotske måde:

"Må jeg forestille baron Goderick, den engelske minister … og velagtede jomfru Anne Cathrine, født prinsesse af Brunsvig Bevern. At hun er jomfru, indestår jeg for med liv og blod."

Baron Goderick så hvast på ham og gjorde et bydende vink med hånden, hvorpå Brandt bukkende trak sig tilbage. Baronen trådte ganske tæt hen til Støvlet-Cathrine og sagde dæmpet på sit gebrokne dansk:

"Hvis De vil, mylady, står jeg til Deres disposition. De går sidst fra teatret i aften, min tjener venter Dem ved udgangen. Karossen holder i nærheden. Jeg anbefaler mig."

Han havde sagt alt dette kort og forretningsmæssigt, uden at fortrække en mine; og nu trak han sig tilbage uden at vente på

svar. Anne Cathrine brast i latter, men blev i det samme blussende rød. For hun så på alle de andres miner, hvor misundelige de var, hvor stor en erobring hun i virkeligheden havde gjort, hvilken triumf hun omsider havde vundet …

Da forestillingen var forbi, fulgte hun uden betænkning ministerens tjener, steg ind i den ventende karosse og sad få minutter efter overfor baron Goderick ved et veldækket bord.

Baronen var en af de løjerligste snegle, Støvlet-Cathrine nogen sinde havde truffet på. Han havde kun kysset hende flygtig på panden til velkomst, og han spiste ganske langsomt uden at sige et ord; kun hævede han af og til sit glas imod hendes og tømte det ceremonielt til bunden. Først da han var færdig lagde han armene over kors, så på hende med et glimt i øjet og sagde:

"Nå, lille Annie … elsker du mig?"

Anne Cathrine, der netop havde ført glasset til sine læber, lo, så vinen sprøjtede ud over dugen.

"Nej, det ved Gud, jeg ikke gør," sagde hun. "Hvorfor skulle jeg også det? Vil du ha' mig, så ta' mig, og hvis du har dygtigt med penge, så bliver vi to såmænd nok gode venner. *Money*, forstår du, lille ven, *money* …"

Og hun gjorde en bevægelse med den højre hånd, som talte hun op i den venstre …

Baronen smilte og sagde:

"*Money* skal du få, alt det ordner vi i morgen. Du er oprigtig, du er morsom, vi skal få det godt sammen. Nu går vi i seng."

Anne Cathrine lo igen og sprang hen på hans skød. Så mange narrestreger fandt hun på, at han blev mere og mere charmeret

i hende, og inden natten var forbi, havde han fattet den beslutning virkelig at gøre hende til sin faste mætresse …

Da Støvlet-Cathrine ud på morgenstunden forlod palæet og steg ind i den ventende karosse, opdagede hun til sin skræk, at hun ikke var alene; en formummet mandsperson sad trykket op i en krog. Næppe havde vognen sat sig i bevægelse, før han kastede kappen, og hun så, at det var Enevold Brandt; han greb hende i sine arme og kyssede hende heftigt.

"Men monsieur Brandt," sagde hun indigneret, "hvad skal dog det betyde?"

"Det skal betyde," sagde Brandt, "at nu var vognen tom, og jeg sprang ind. Voila tout. Kusken har sine ordrer, og selv om jeg ikke har det så fint, som ministeren, kan vi dog også have det meget hyggeligt hos mig, og jeg sværger dig til ved min ære, at du skal være en lige så uplettet jomfru, når du går ud af min dør, som når du går ind. Er du så satisfait?"

Støvlet-Cathrine lo og trykkede sig op til ham; hun var ikke meget oplagt til at gøre modstand i nat, hun var så vis på, at porten til det gyldne bjerg nu havde åbnet sig på vid gab for hende, og at livets smålighed og armod nu lå bag for evigt, så hun sagde kun muntert:

"Enfin, monsieur, én gang er ingen gang. Siden jeg endelig sidder i guldkareten, må jeg også tænke en smule på tiggerne ved vejkanten. Men diskretion, monsieur … jeg bryder mig ikke om at blive serveret à la scandaleuse ved taflet i morgen på Christiansborg."

Bag efter angrede hun imidlertid frygteligt denne dumhed, for hun ville ikke af med sin englænder, og hun forstod meget vel, at han ønskede at beholde hende for sin egen mund. Det

blev derfor sidste gang, hun rystede den gyldne lænke af sig, og hun havde ingen grund til at beklage sig over sin fornemme elsker. Han indrettede en yderst luksuriøs bolig til hende, han stillede heste og vogn til hendes rådighed, og han lod hende rulle med dukaterne, så galt hun bare ville. Morsom var han ganske vist ikke i længden, og han havde ikke formået at vække gnist af elskov i hendes sind. Men *hun* morede *ham*, hun nød det at være omgivet af et trygt velvære, og hun forlangte ikke mere af ham, end han gav. Desuden lod han hende blive ved teatret, hvor hun hver aften kunne drive sit spil med de elskovssyge kavalerer og nyde synet af de så ganske distancerede kammerater, der var bristefærdige af misundelse.

Sådan gik år efter år; baron Goderick lod ikke til at blive ked af sin lille kat, som han kaldte hende, og hun gav ham ingen anledning til virkelig skinsyge.

Og i disse år mistede hun for en tid øgenavnet "Støvlet-Cathrine"; den hele by kendte hendes forhold til den engelske minister, og alle kaldte hende for "Mylady".

7. Tilbage mod dybet

Mylady var afgjort morsomst, når hun var imellem mange, i hvert fald fandt baron Goderick det i længden alt for besværligt at konversere hende på tomandshånd, han begyndte at arrangere jagter og kaneture, baller og soiréer, eftersom nu årstiden var til.

En dag i april 1765 var et lille lystigt selskab forsamlet i den engelske ministers saloner. Maden havde været fortræffelig, kostelig vin havde opildnet blodet, og Anne Cathrine, der nu ikke længere var ved teateret, havde efter bordet forlystet herrerne med sang og dans. Vel tilpasse sad de nu rundt om i de magelige sofaer og passiarede om dagens emner. Der var kun en lille udvalgt kreds: løjtnanterne Dryberg og Osborne, der hørte til kronprins Christians nærmeste omgivelser, Enevold Brandt, der netop var blevet kammerjunker, Mylady og baron Goderick selv. Dryberg fortalte netop om, hvor hårdt og umenneskeligt den stakkels kronprins blev behandlet; han torteredes med de urimeligste lærdomme af overhofmesteren Reventlow og teologen Georg Nielsen, om søndagen i kirketiden måtte han lytte så nøje efter prædikenen, at han bagefter kunne gengive den ord til andet, og han blev revset korporligt, som var han en borgersøn og ikke landets vordende monark. Havde han ikke haft kammerpagerne Kirchhoff og Sperling til at amusere sig, ville han sikkert være blevet ganske melankolsk i så ung en alder …

"Og dog er han en livlig og intelligent ånd," sagde Dryberg. "Tro mig, han slår sig ordentlig løs bag sin strenge hovmesters ryg, og når han engang bliver konge, vil der blive lystighed ved

hoffet – ikke som nu, da Hans Majestæt snart drikker sig vid og sans fra, snart anråber Gud om nåde på sine knæ og græder som et pattebarn, der er kommet til at gøre noget nødvendigt på urette sted."

"Ja," sagde Osborne, "hans kongelige højhed er virkelig særdeles spirituel. Jeg var med ham i Friederichsberg have forleden dag, og da stod han op på en træstub og holdt en prædiken for os … han efterlignede virkelig hofpræsten Quist så livagtig, at det var til at dø af latter over …"

"Han skal have sagt til livkirurgen Wohlert," sagde Dryberg, "at når han kommer på tronen, vil han rase i to år."

"Hm," sagde baron Goderick tørt, "det er lettere at begynde, end at holde op. Muligvis bliver de to år til flere."

"Nå ja," sagde Osborne, "så stramt, som Hans kongelige Højhed er holdt, vil det vel kun være rimeligt, om han revancherer sig siden. Han vil sikkert gøre det med gratie, for han er ikke nogen ordinær ånd."

Samtalen gled nu over på dagens mest brændende spørgsmål: grev Danneskjold-Laurvigs forhold til den smukke og dydige jomfru Rose. Den letfærdige greve havde ikke på nogen måde kunnet få hende til at bønhøre sig, faderen vågede over hende som en drage, og så havde han grebet til en list. En aften, da jomfru Rose forlod teatret, steg hun uden at mærke det ind i grevens vogn i stedet for i sin egen, og den kørte hende lige til grevens palæ i Norgesgade. Da grev Danneskjold havde hende for sig selv, faldt det ham ikke vanskeligt at vinde hendes gunst, men faderen, den gamle skuespiller Rose, blev rasende og gjorde en sådan alarm, at kongen måtte skride ind. Det ene magtbud blev udstedt efter det andet, men greven trodsede

dem alle, og først efter tre ugers forløb gav han slip på sit bytte. Skuespiller Rose slog sig imidlertid ikke til tåls, han blev ved at drive sagen videre, den kom for retten, og dommen kunne ventes hver dag.

Alle herrerne var oprørt over, at kongen på en så uhørt måde greb ind i en højtstående adelsmands frihed, tilmed da det var hans egen frænde, og de anså det for umuligt, at dommen kunne komme til at lyde på andet end frifindelse. Kun baron Goderick trak misbilligende på skulderen og sagde tørt:

"En gentleman gør ikke sligt."

Anne Cathrine brast i latter, fo'r hen på hans skød og kyssede ham:

"Du er sød, Gody," sagde hun. "Det er såmænd ingen sag at være gentleman, når man har hele kister fulde af *money* ..."

"Nå," lo Dryberg, "grev Danneskjold kan vist ikke klage; er han blevet ruineret, må det være sket for nylig. Han plejer da også, som andre gentlemen, at købe sig frem ..."

Og Osborne, der allerede havde drukket temmelig rigeligt, sagde:

"Det manglede også bare, at der skulle gøres alt det postyr for en smule tøs ved teatret ..."

"Hvad behager?" fo'r Anne Cathrine op. "Som om vi ikke kunne være lige så gode som de andre? Tag du dig i agt, min dreng, ellers skal jeg såmænd være karl for at give dig en ordentlig dragt kløe."

Der blev en forlegen tavshed, og baron Goderick så forbavset på Anne Cathrine; han vidste nok, at hun kunne vise kløer; men han havde dog aldrig før hørt sin Mylady koge op som et ganske ordinært pigebarn fra gaden ...

"Nå," sagde Anne Cathrine, mens hendes øjne lyste af gammel misundelse og utilfredsstillet nag, "for resten er det såmænd ikke for godt til hende, den skinhellige rad. Og I kan være vis på, hun har spillet en rigtig nydelig komedie … hun er såmænd ikke den, der går ind i en grevelig karosse uden at vide, hvad hun vil."

Denne bemærkning berørte baronen endnu mere pinligt, og han skulle netop til at give et skarpt svar, da grev Danneskjold Laurvigen blev meldt. Greven, der allerede var til års, trådte ind, blussende i hovedet af forbitrelse, og han var så betaget, at han sank ned på en stol og blev siddende en tid uden at kunne sige et ord.

"Det er skandaløst, mine herrer," stammede han omsider, "det er uhørt, jeg finder mig ikke i det! Dommen er faldet i dag, og jeg ved ikke, hvad De gi'r mig … det gælder en paré; der er ingen af Dem, der kan gætte … ti tusinde rigsdaler skal jeg betale til Frederiks Hospital, to hundrede til pigebarnet, tre hundrede til faderen, og så en medgift på tre tusinde rigsdaler … og alt det for en skuespillerinde, en allemandstøs …"

"Ja, hr. greve," sagde baron Goderick og smilte sarkastisk, "De har en temmelig kostbar måde at arrangere Deres amouretter på …"

"Bah," sagde greven og slog ud med hånden, "når det endda var det hele! Hun var det på ære værd, det skulle ikke fortryde mig et øjeblik, hvis det kun drejede sig om penge … men jeg er blevet forvist, mine herrer, har fået ordre til uopholdeligt at begive mig til Norge … jeg, for hvem teatret er livet selv, mere end luften for de andre … men jeg finder mig ikke i det …"

Hans beretning hilstes med høje udråb af forargelse af de to unge løjtnanter; men baron Goderick sagde tørt:

"Da gad jeg dog vide, hvad De vil gøre andet, min kære greve. Jeg finder også, De er sluppet billigt; i England kunne De have været om en hals … men ved De også hvad, kvinder byder man på og køber eller vinder, men man bruger dog virkelig ikke magten …"

"Magten!" udbrød grev Danneskjold og slog hænderne sammen, "De tror da ikke, jeg måtte bruge magt? En smule list i kærlighed, *voilà tout* … nej, jomfruen er såmænd selv ved dommen beordret til at forlade teatret og opholde sig i to år på landet i et ærbart hus; da jeg først havde hende hjemme i mit bur, var der såmænd ikke noget i vejen …"

Anne Cathrine gav sig pludselig til at danse rundt på gulvet, klappede i hænderne og råbte leende:

"Sagde jeg det ikke nok, sagde jeg det ikke nok! Og sådan en skulle altid gøre sig bedre end os andre, og se mig over hovedet … Gody, ved du hvad, den dag, hun kører herfra, må vi ud ved porten og vifte til hende alle sammen; *jomfru* Rose skal dog virkelig mærke, at hun har venner …"

"Mylady!" sagde baron Goderick skarpt og rejste sig.

Men Anne Cathrine sprang ham om halsen og sagde muntert:

"Nej, ved du nu hvad, Gody, dette her bliver for kedeligt. Nu skal I vær's'god være lidt muntre alle sammen, og så vil vi ud og køre en tur …"

Det blev – som altid – sådan som Mylady ønskede det, og et øjeblik efter kørte selskabet ind gennem byen. Da de kom i

Norgesgade, måtte de dreje til side for et optog af vogne, og Dryberg hviskede til grev Danneskjold:

"Nu får greven lejlighed til at takke med en ærbødig reverens, for dér har vi Hans Majestæt."

"Ja," svarede grev Danneskjold ondskabsfuldt, "Hans Majestæt har nu ikke plads til mere vin; nu skal han ud og spæde den op med lidt popularitet."

Men greven blev dog en smule bleg og trak sig tilbage, så at hans ansigt blev skjult bag vognens gardiner.

Og i det samme kørte kong Frederik den Femte forbi; han så gammel og elendig ud, var blussende rød i ansigtet og øjensynlig døddrukken. Men han var jo nu én gang den folkekære Frederik, højsalig dronning Louises gemal, og alene i vognen, som han sad dér, hilste han huldsaligt til højre og venstre. I det samme tabte han sin hat, og da han bukkede sig for at tage den op, fik han overbalance og sank sammen som en sæk på vognens bund; kun med nød og næppe kom han igen op på sædet, hvor han øjeblikkelig faldt i søvn. Og videre gennem staden fo'r den kongelige karosse med sin kostelige byrde, mens de få, der havde været vidne til optrinnet, rystede på deres hoveder og tænkte: Han gør det ikke længe, den gode konge; så svimmel, som han er, *skulle* de nu heller ikke lade ham køre alene ud …

Men i baron Godericks vogn vakte scenen stor munterhed. Anne Cathrine lo, så hun hoppede i sædet:

"Tænk, hvor han var sjov! Og sådan en kan være konge! Så kunne jeg såmænd også være Hendes Majestæt! Ved du hvad, Gody, hvis han var en smule yngre, så tror jeg, du kom til at afstå mig til ham."

"Mylady!" sagde baronen endnu en smule skarpere end før.

Men grev Danneskjolds øjne lyste ondskabsfuldt, da han sagde:

"Ja, den gode kong Frederik slingrer selv en smule på dydens vej; mit ophold i Norge bliver næppe af lang varighed."

"Nej," sagde Osborne og lo, "jeg frygter for, at vor dyrebare monark selv snart bliver forvist til egne, hvorfra man ikke vender tilbage."

"Nå," sagde Mylady og klappede ham på knæet, "så kommer jeres tid, drenge. Ja, det nytter ikke, du skæver, Gody, for når kronprinsen ikke er mere end sytten år, må der da komme lidt liv i kludene, og så kan det meget godt være, din tid er forbi."

"Ja," sagde baron Goderick tørt, "når Hans Majestæt dør, tænker jeg også, at min tid er forbi."

Ministeren var blevet forstemt, og han sagde ikke et ord mere på vejen hjem; han sagde til sig selv, at et tronskifte virkelig var nærforestående, og han havde grund til at tro, at han i så fald ville blive kaldt hjem. Han blev mere og mere pirrelig …

Desuden begyndte Mylady at trætte ham; han havde kun givet efter for et øjeblikkeligt lune, da han gjorde hende til sin mætresse, han havde samlet hende op ved vejkanten, som en rig mand kan få det indfald at sætte en rusten jernring på sin finger; desuden havde hun jo været en pikant blanding af rendesten og salon, virkelig æggende i sin grove sanselighed, og det havde været kosteligt at se den gennemførte ynde, hvormed hun gav den fine dame i andres nærværelse, det var kun overfor ham i de intimeste stunder, at hun lod alle sit væsens facetter spille. Men hun lagde mindre og mindre bånd på sig, han

irettesatte hende oftere og oftere, og hun blev ked af ham; man kan dog også købe guld for dyrt …

Og desuden overanstrengte det hende i længden at spille Mylady, der vågnede mere og mere i hende en trang til at give det lave og grove og ondskabsfulde i sit væsen tøjlen, hun kunne ligefrem længes efter smudset og stanken derhjemme i Henrik Fyrens Gang, og hun savnede smigeren og fordærvelsen og intrigerne bag kulisserne. Hun var deroppe nogle gange i smug, men blev modtaget med en sådan kulde af de misundelige kammerater, at hun forstod, denne dør var lukket for hende for altid, med mindre en ny, formående protektor førte hende derind …

Både Dryberg og Osborne og Brandt vovede sig til at gøre hende tilbud, men hun rynkede blot på næsen ad dem og sagde leende:

"Gå hjem og læg jer, børn, – tror I, I har *money* nok til en juvel som mig? Jeg skal have klemt min guldfisk lidt endnu, og så må vi se at finde noget, der er bedre …"

Og da den gamle grev Danneskjold gjorde et forsøg på at få hende lokket med sig til Norge, lo hun ham op i ansigtet og knipsede ham på hans højadelige næse.

"Kan du finde min bedstemoder, må du have hende," sagde hun. "Tror du, sådan en gammel gedebuk er noget for mig? Desuden kender jeg dig, min far, du ville blive ked af mig om otte dage, og så lade mig sidde deroppe på en eller anden klippe …"

Men hun kunne alligevel ikke dy sig, hun måtte give luft for de lave instinkter, der mere og mere bemægtigede sig hendes personlighed. Hun begav sig en dag hjem til Henrik Fyrens

Gang, hvor både støvletskrædder Benthak og Magdalene Andersdatter var døde; dér fik hun fornyet bekendtskabet med flere af barndommens mest forfløjne veninder, sammen med dem turede hun rundt på maskerader og dansebuler. Da dette kom baron Goderick for øre, og han tilmed flere gange traf fremmede kavalerer i hendes lejlighed, tog han en dag bladet fra munden.

"Anne Cathrine," sagde han, "vi har taget fejl af hinanden, det er bedst vi skilles. Du er ikke den, jeg troede, og jeg er alligevel for meget gentleman til at leve i den luft, du fører med dig."

"Du er en rigtig gammel stivstikker," sagde Anne Cathrine. "Hvorfor lod du mig ikke gå, så havde jeg dog været ved teatret endnu, i stedet for at jeg nu skal til at begynde forfra. Du er en net gentleman – ptøj!"

"Nå," sagde baron Goderick roligt og tørrede sit ansigt, "jeg har nu ellers ikke været karrig imod dig i den tid, vi har kendt hinanden. For resten kommer jeg snart til at rejse, vi må hellere gøre det forbi med det samme; mangler du penge, så sig bare til."

"Om jeg mangler penge," vrængede Anne Cathrine, "det var også et spørgsmål. Tror du måske, jeg havde villet have noget med dig at gøre, hvis du ikke havde haft *money*? Giv mig en klækkelig skilling, så kan du rejse hvorhen du vil for mig."

Baron Goderick gav hende en sum penge og tog afsked fra hende så roligt og høfligt, som var hun en dame, han havde gjort sin visit.

Hun så ham aldrig mere; kort efter døde Frederik den Femte, den syttenårige Christian den Syvende var rigernes monark, og

baron Goderick blev – som han havde forudset – kaldt tilbage til England.

Tredje bog

8. Kong Christian

Så længe havde Frederik den Femte været syg, at hans død ikke kunne komme overraskende for nogen. Om efteråret var han tilmed styrtet med hesten, det meste af vinteren havde han måttet holde sengen, og en talrig menneskemængde var forsamlet foran Christiansborg slot den fjortende januar 1766, da Bernstorff trådte frem på altanen og råbte med høj røst:

"Kong Frederik den Femte er død, længe leve kong Christian den Syvende!"

Og efter gammel skik svarede hurraråbene op fra mængden …

Da stod pludselig en spinkel dreng på altanen; det var den syttenårige kong Christian … han bukkede og smilede og vinkede med hånden ned til sit jublende folk, der øjeblikkelig begyndte at juble noget mindre; for denne kongelige huldsalighed og munterhed stemmede ikke rigtig med gammel skik så lidt som med det højtidelige øjeblik.

"Det er dog en kålhøgen knægt," hviskede en tyk borger til sin nabo. "Han kunne dog ellers gerne skjule sin glæde over den gamles død lidt bedre."

"Å hvad," sagde den anden godmodigt, "han er jo dog kuns en grøn dreng endnu; kan hænde, han bliver god nok."

"Ja," sagde den tykke, "kunne han endda lufte bravt ud mellem de gamle parykker deroppe; det er jo kuns et par adelsslægter, der regerer hele landet, og de tænker begribelig mest på at mele deres egen kage."

Der kom i det samme et rigtigt bulbideransigt til syne over den unge konge, en hånd greb kraftigt om hans arm og rev ham

ublidt ind gennem altandøren.

"Ha, ha," lo den tykke, "så du det? Det var pinedød Reventlow, det er en grov karl; Christian er nok under krabasken endnu, og han kan få postyr nok, hvis han vil have krammet på de gamle ..."

Det var ikke få, der havde set det lille optrin, og skønt alle var forbitrede på Reventlow, herskede der dog almindelig forargelse over den unge konges optræden ...

Thi det var jo en sorgens tid, som begyndte nu for det hele land. Den afdøde monark *havde* dog engang været den ejegode Frederik, som jog pietismens skygger på porten og lod lænkerne falde mellem konge og folk, den elskede Louises jævne og danske gemal; og selv om det var længe siden, han havde været virkelig folkekær, så havde man nu én gang vænnet sig til ham ... man ved, hvad man har, men ikke, hvad man får ... og landesorgen falder jo ved en konges død lige så naturnødvendigt, som mørket går over jorden, når solen er borte ...

Jo, det blev officielt en rigtig trist og trælsom vinter, alle fester aflystes, alle forlystelsessteder lukkedes, kun vinstuer og værtshuse tog profitten af sorgen, og glædeshusene blev overfyldte. For når teatret lukkede, hvad skulle de arme små figurantinder så gribe til? Der var såmænd de skuespillerinder, det ikke gik stort bedre ...

Men oppe på Christiansborg sad den unge kong Christian og havde ganske glemt, at han ville rase i to år, han havde sandelig andet at tænke på end slig letsindighed. Han havde altid anset sig selv for noget overordentligt; lige så fej han alle dage havde været overfor en streng røst og et myndigt blik, lige så

svulmende stor havde han været i sine drømme. Nu var han endelig konge, og en stor konge ville han være, en hæder og lykke for sit land; men det var svært, meget sværere end han havde tænkt sig; frygteligt følte denne stakkels dreng allerede kronens tynge …

Han kunne ikke forstå det, alle hans kammerater havde ligget i støvet for ham, hans bedstemoder Sophie Magdalene havde forgudet og forkælet ham, hvor ofte havde han ikke hørt, at han tegnede til at blive et vidunder af en fyrste? Havde han ikke året før, da han før sin konfirmation blev eksamineret i hele to timer i sin kristendom, givet sådanne svar, at han opvakte langt større beundring end selve biskop Harboe … ja Sperling havde endog forsikret ham, at flere havde sagt, det var ganske, som havde Jesus stået endnu engang som tolvårs dreng i templet og gjort de skriftkloge til skamme? Og hvad var der ellers, han ikke havde underlagt sin evne? Han talte fortræffeligt fransk og tysk, han talte mere korrekt dansk, end hans fader havde gjort, det vidste han, han havde været monsieur Laurents smidigste og adrætteste elev i dansen, han havde virkelig geni for at spille komedie, og dertil havde han sin hemmelighed, sin kostelige hemmelighed, der hævede ham endnu højere end de fleste anede, højere end alle andre …

Og alligevel ville det ikke gå, det var ubegribelig svært at være konge; han løb ganske sur i alle de noter og forslag og andragender, der dyngede sig op omkring ham som en mur, og af alt, hvad de gamle parykker i statsrådet forelagde ham, fattede han næsten ikke det mindste.

Først havde han talt med Reverdil, der havde været den kæreste af alle hans lærere, egentlig den eneste, han næsten

ikke var bange for. Og Reverdil havde begejstret ham for hans kongegerning, lært ham at indse, at en konges sande storhed består i at skabe sit folks lykke. Opflammet af disse ædle tanker havde den unge monark taget sig et valgsprog: *Gloria ex amore patriæ* … i kærlighed til fædrelandet vil jeg søge min ære. Og så havde Reverdil fortalt ham om de ulykkelige bønder, der sukkede under hoveri og stavnsbånd og kun var for trælle at regne.

"Den konge er størst," havde Reverdil sagt, "som hersker over det frieste folk."

Og længe havde de talt om denne store kongegerning, bondestandens frigørelse, som skulle gøre Christian den Syvendes navn udødeligt …

Så begejstret var kong Christian blevet, at han ganske glemte sin barndoms rædsel og gik lige til selve den stormægtige Reventlow for at gøre ham delagtig i sin glæde.

"O, Reventlow," sagde han. "De skulle bare vide! Jeg vil være en stor konge, jeg vil sætte mit folks lykke over min egen, og ved De, hvad min første regeringshandling skal være? Jeg vil ophæve stavnsbåndet, jeg vil gøre bonden fri, jeg har lige talt med Reverdil om det …"

Reventlow blev ganske hvid i ansigtet af raseri; han gik lige hen mod kongen, stirrede på ham med sine glubske øjne og sagde bistert:

"Hvad er det for noget vrøvl? Lad De Deres ministre om at regere og husk, De er ikke andet end et barn."

Kong Christian krøb øjeblikkelig sammen i den store skrivebordsstol og stirrede med forfærdede øjne på sin barndoms tyran.

Og Reventlow skyndte sig at forfølge sin sejr; han pegede bydende på en stabel breve, der lå på bordet og sagde arrigt:

"Hvad er dette her, har Deres Majestæt endnu ikke gennemlæst Deres post? Hvis De ikke tager Dem sammen, bliver De en døgenigt ligesom Deres papa."

Og kong Christian bøjede sig under pisken; med rystende hænder gav han sig til at åbne brev efter brev, men bogstaverne flimrede for hans øjne, så han ikke kunne skelne et ord.

Så kastede han det hele fra sig og sad et øjeblik tavs, stirrende på Reventlow med sine ondskabsfuldt plirrende øjne. Men pludselig sprang han op, fo'r løs på sin fjende med knyttede hænder og skreg, ude af sig selv af raseri:

"Hvad er det, De vover at sige? Ved De, at jeg er enevældig monark, og De kun et usselt redskab i min hånd? Hvis jeg befaler det, monsieur, så kan jeg om en time stå ved mit vindue og se Deres hoved springe nede på pladsen."

Reventlow var blevet gusten i ansigtet og gjorde i øjeblikkets forfærdelse et skridt tilbage; han greb sig uvilkårligt til halsen som for at forvisse sig om, at hovedet endnu sad rigtig fast …

Men så tog han sig sammen og sagde i sin sædvanlige bryske tone:

"Meget vel, jeg forlader slottet og landet på øjeblikket; så kan Deres Majestæt jo forsøge, om De kan blive en stor konge uden min hjælp."

Og igen faldt kong Christian øjeblikkelig sammen, han skrumpede ind til en dum og uartig dreng under denne viljestærke mands myndige blik, og han stammede:

"Pardon, Reventlow, pardon, De må ikke gå fra mig, hører De, jeg skal aldrig gøre det mere …"

Men Reventlow lod sig længe bede, og da han omsider gav efter, trak han et stort dokument op af brystlommen og lagde det på bordet foran Hans Majestæt.

"Jeg skal blive," sagde han, "hvis Deres Majestæt straks vil underskrive dette; det er allerede godkendt i konseillet, De behøver blot at sætte Deres navn *dér*."

Kongens blik fo'r ned over dokumentets linjer; han så, at det var Reventlows udnævnelse til overkammerherre, og med et hjerte, der skjalv af frygt og forbitrelse skrev han under …

"Godt," sagde Reventlow og stak papiret til sig. "Men Deres Majestæt vil behage at erindre, at hvis denne scene nogen sinde gentager sig, så går jeg min vej på øjeblikket."

Reventlow opsøgte straks de andre ministre, Bernstorff, Thott og Moltke, og fortalte dem, hvad der var sket, for så vidt det stillede ham selv i et gunstigt lys.

"Det er noget tidligt, han viser kløer," sagde han, "klipper vi dem ikke, kradser han øjnene ud af hovedet på os, inden der er gået en måned."

"Hans Majestæt har det jo i sin magt at fjerne enhver af os, når som helst han ønsker," sagde Bernstorff stift.

"Ja," sagde Reventlow ondskabsfuldt, "De sidder jo fast nok i sadlen, så længe De forhandler med Rusland. Det ville sikkert være Dem angenemt; om en af os blev fjernet, så De fik Frederik Danneskjold til kollega igen."

Bernstorff blev blussende rød over panden; thi det var hans skræk, at grev Danneskjold-Samsøe, der havde gjort marinen så meget gavn under Christian den Sjette, men var blevet fjernet under Frederik den Femte, nu skulle vinde den unge konges øre

og bore sig ind i ministeriet på ny; det ville før eller senere være ensbetydende med hans eget fald.

"Men er der ingen, der ved råd?" sagde Thott, der altid skulle mægle.

Og Moltke sagde:

"Bah, hvad har så det hele at betyde? Om kort tid begynder kongen jo nok at rase ud, og så kan vi få det med ham, som vi vil."

"Ja, "sagde Reventlow spydigt, "du skulle virkelig begynde at give rollen som *maître de plaisir*."

Han og Moltke stirrede på hinanden med onde øjne; de var svogre, gift med to søstre Raaben, men de hadede hinanden af et godt hjerte, og den ene pønsede altid på, hvordan han skulle få den anden styrtet …

Så lagde nattens stilhed sig over Christiansborg. Og inde i sin store himmelseng lå kong Christian den Syvende og rystede af kulde, endskønt han havde trukket silketæpperne helt op over sin mund. Angst var det vel, der gennemisnede ham … angst for alle de kloge og stærke mænd, der ville have magten over ham, angst for alle de pligter, man ville læsse på ham, angst for sig selv. Først og fremmest angst for den forfærdelige krævende og straffende guddom, han hver søndag, så længe han kunne huske, havde hørt om i kirken to gange – den alle syndere opslugende Molok, hvis billede teologen Georg Nielsen uudsletteligt havde indpræget i hans skræmte drengefantasi. Hvor havde han ikke lært at hade dette usynlige væsen, som var gemt overalt, selv her bag sengegardinernes folder, og så alt med sit grusomme blik. Nu i mørket så han det komme hvirvlende fjernt fra, som et fantastisk væsen, der voksede og

voksede indtil det væltede sig ind over ham som et uhyre, forvredent ansigt med hadefulde øjne og frådende gab, og han måtte kaste sig helt over i sengens fjerneste krog, for at det ikke skulle opsluge ham …

Kong Christian fo'r pludseligt over ende i sengen, badet i sved, og ringede heftigt. Den vagthavende kammerpage – det var Sperling – kom farende ind fra forgemakket, hvor han netop havde klædt sig af.

"Sperling," sagde kongen … "sig mig på ære og samvittighed, tror du, der er en Gud til?"

"På ære og samvittighed," lo Sperling, "jeg ved det ikke. Men hvis han er til, står det jo Deres Majestæt frit for at forvise ham fra Deres riger og lande."

"Ja," sagde kongen og lo lystigt, "det kunne jeg naturligvis. Men jeg fik aldrig parykkerne til at skrive under, hvis ikke Gud selv rørte deres hjerte."

Sperling strøg med sit lommetørklæde sveden af kongens pande og lagde hans pude til rette.

"Det er ensomheden og mørket," sagde han. "Skal jeg ikke blive herinde?"

"Nej," sagde kong Christian med et pludseligt anfald af værdighed. "Tænd lysene og lad os være ene. Vi har tanker, der må tænkes til ende i nat; en må jo dog våge, mens vore undersåtter sover."

Sperling tændte smilende lysene i armstagen og gik. Og kong Christian hengav sig til sine tanker for land og rige …

Han tænkte på alle dem, han hadede, sin barndoms dødsfjender, de gamle parykker, Reventlow over dem alle. De skulle gøre springet. Når han lukkede øjnene, så han det

tydeligt for sig, det sort betrukne skafot dér nede i slotsgården, bødlen med maske for ansigtet og nøgen til bæltestedet, ubevægelig som en statue, støttet til sin blanke, bredbladede økse. Og mens han selv, kongen, stod ude på altanen, førtes de hen over det sorte klæde, en efter en, Reventlow først, Reventlow først af dem alle; og han måtte knæle ned og lægge sig mod blokken … ikke hovedet straks, nej hænderne først, den højre allerførst og så den venstre … Bernstorff og de andre stod med stive øjne og stirrede ind i den skæbne, der ventede dem, og der gik et gys igennem folket; alene han, kongen, stod dér oppe på altanen og smilte og vinkede over mod skafottet: Ikke for rask, giv dig bare god tid, træk din handske af og på mellem hvert hug …

Huff! Kong Christian fo'r igen over ende i sengen med vidt opspilede øjne: Gud være lovet og takket, at her var lys! Det havde været et frygteligt syn i mørket … alt for blodigt blev det, han ville slet ikke tænke mere på det, ellers ville han se synet for sig, hver gang hans blik faldt på en af de tykke halse deroppe i konseillet …

Nej, det måtte gøres mere lempeligt, og grusomt nok kunne det jo gøres endda. Hvis han nu i morgen kaldte Reventlow for sig og klappede ham på skulderen og sagde: "Min kære Reventlow, du har været mig en tro tjener, jeg har gjort alt for lidt for dig, men nu skal du være ridder af elefanten!" Og Reventlow rødmede af glæde og kyssede sin herres hånd og gik strålende af stolthed til sin bolig; men dér fandt han så en ordre til at være ude af landet inden fire og tyve timer, oho!

Kong Christian gned sig i hænderne og lukkede øjnene igen for rigtig at nyde synet af Reventlows forstyrrede ansigt … Men

så syntes han på én gang, han så det for sig, og det var slet ikke forstyrret, det smilte spotsk og der var i de hårde øjne et glimt af hævnlyst og had …

Kong Christian kom igen til at ryste og gravede sig dybt ned under de varme tæpper. Det gik heller ikke på den måde … han vovede ikke at røre Reventlow, han vovede ikke at afskedige nogen af de gamle parykker. De ville hævne sig, det var han vis på, de ville gå i komplot, så snart han jog dem bort, han ville ikke selv en time af dagen kunne være sikker på sit liv …

Men listigere kunne det gøres; han kunne hæve den ene over den anden og den anden over den ene, gøre dem bitre af misundelse, så mistro mellem dem, tirre den ene og hidse den anden, til de flåede hinanden indbyrdes, o, det skulle blive kongelige løjer at se …

Eller også …

Kong Christian rejste sig igen og gav sig til at føle på sine arme: jo, de begyndte virkelig at blive hårde. Han kunne jo vente, til han var ganske hård og usårlig, så ingen kunne gøre ham noget, og så jage dem væk, hele rakket … For han nåede den nok, fuldkommenheden, som både Christian den Sjette og Frederik den Femte forgæves havde higet efter … passauerkunsten … havde ikke grandpapa, selve den hellige Christian den Sjette sagt, at om den kunst gik an, da var den vel rundelig sine fem hundrede dukater værd? Men han selv skulle nå det, ikke for dukater, oho! Nej gennem sin egen overmægtige vilje, fordi han alene var født med fuldkommenhedens frø i sit kød …

Han ringede igen voldsomt og råbte i sin utålmodighed:

"Sperling, Sperling!"

Og da Sperling endelig søvndrukken viste sig i døren, stod kong Christian til hans forfærdelse dér midt på gulvet, uden klæder, og han lod flammerne fra vokslysene slikke op over sit blottede bryst.

"Se," råbte kongen triumferende, "nu har jeg snart nået det, det gør næsten slet ikke ondt mere …"

Sperling sprang til og greb armstagen, just som den var ved at falde ud af kongens hånd.

"Deres Majestæt er helt forbrændt," sagde han forskrækket, "nu skal jeg løbe og hente Wohlert."

Men kongen lo blot, slog et tæppe om sig og kastede sig i en stol.

"Passiar, min ven," sagde han, "tag et tæppe om dig og sæt dig. Ved du hvad, Sperling, denne her landesorg er min sæl ikke morsom i længden."

"Deres Majestæt kan jo amusere Dem, så meget De vil," sagde Sperling. "Har De ikke alle Deres venner? Når vi blot får et vink af Deres Majestæt, arrangerer vi øjeblikkelig alt, hvad De behager, om det så skulle være en maskerade."

"Nej," sagde kongen, "landesorgen selv er sandt for dyden maskerade nok."

De lo begge; men pludselig blev kongen alvorlig og sagde:

"Sperling, om du vil blive om vor person, må du ikke skæmte med tronens majestæt. Det er alvorlige tider, Sperling … du ved ikke, hvilket arbejde, der dag og nat hviler på mine skuldre. Dersom jeg ikke havde min konstitution … Ved du for resten hvad, Sperling, jeg agter at blive en stor konge, en af historiens største …"

"Naturligvis," sagde Sperling ... "Det så man klart, allerede da Deres Majestæt var dreng. Skade, at Deres Majestæts navn er Christian, ellers ville De sikkert blive en anden Frederik den Store."

"En anden?" sagde kongen fornærmet, "tror du, jeg har i sinde at nøjes med at være den anden? Frederik den Store er stor, men jeg sværger dig til, at jeg vil blive meget, meget større."

"Derom tvivler ingen af Deres Majestæts venner," sagde Sperling. "Det er skade, at de gamle græske guder er døde, så at Deres Majestæt ikke har noget værdigt forbillede at kappes med."

"Men ved du, hvad der er det mærkeligste ved mig, Sperling?"

"Jeg ved intet, der ikke er mærkeligt ved Deres Majestæt," svarede Sperling. "Der har sikkert aldrig levet et menneske, som i den grad var født til at regere."

"Du tager aldeles fejl," sagde kong Christian og slog med nakken. "Jeg er født til at være hyrdedreng, Sperling."

"Hyrdedreng? Deres Majestæt mener ..."

"Jeg mener hyrdedreng eller matrossøn eller sådan noget. Så ville jeg nu have været konge alligevel. Det er netop det mærkelige ved mig, at mens andre må blive i den stilling, de er født til, så ville jeg have nået tronen, om jeg end var født i aldrig så ringe kår."

"Uden tvivl," sagde Sperling. "Men skæbnen har nu for en gangs skyld set rigtigt og straks anbragt Deres Majestæt på den rette plads."

Kongen sagde med rynkede bryn:

"Det er nu alligevel ærgerligt, Sperling, at jeg er født på tronen. Tænk, at have sådanne evner, og så ikke få lejlighed til at bruge dem …"

De sad længe uden at tale, og Sperling måtte flere gange knibe sig selv i armen for ikke at falde i søvn.

Så sprang kong Christian pludselig op og sparkede tæppet langt hen ad gulvet.

"Sperling," råbte han og gav sig til at danse omkring på gulvet … "den landesorg varer os alligevel for længe. Papa var jo selv en munter svend, og vi må fejre ham på rette måde; gå og se at få fat på de andre, men hurtigt! Sig, at de skal komme, som de står og går; den, der vover at trække så meget som i et par sko, taber for evig tid vor kongelige gunst og nåde!"

Sperling blev henrykt over kongens åndrige indfald og skyndte sig af sted. Lidt efter vendte han tilbage med hele den kreds, som gjorde sig håb om at blive den unge konges kammerat i hans gale streger: Osborne, Dryberg og Enevold Brandt, Kirchhoff, der havde været kongens fortroligste barndomsven mellem pagerne, og den unge grev Conrad Holck, som til de andres skræk syntes at sætte sig fastere og fastere i kongens gunst. Alle kom de, utidige af at være blevet vækket i den første søvn, kun iført deres natlinned, og de gned forbavsede deres øjne, da de så rigernes monark stå splitternøgen midt på gulvet.

Men kong Christian lo og klappede i hænderne.

"Så slås vi drenge – løs på hinanden med de bare næver! Smid tøjet, så partiet kan blive lige, så skal vi se, hvem der først bliver brun og blå over hele kroppen!"

"Bravo!" råbte grev Holck, "af med sørgekapperne!"

Han trak hurtigt sin skjorte af og kastede den over hovedet på Enevold Brandt, der i det samme fik et stød under hjertekulen af Hans Majestæts allerhøjeste næve. Og et øjeblik efter tumlede de alle rundt i det vildeste håndgemæng, indtil armstagen røg på gulvet og der gik ild i tøjet, så de alle fik travlt med at slukke …

Kong Christian havde kastet sig i en lænestol, og så længe sad han hensunket i sine tanker, at det blev herrerne påfaldende; en efter en tav de, i en ærbødig lyttende kreds blev de stående rundt om kongens stol, afventende det øjeblik, da det ville behage Hans Majestæt at bryde tavsheden; uden klæder på stod de alle dér i en stilling, der udtrykte en hofmands ulastelige anstand, og hvis kongen i dette øjeblik havde set op, ville han sikkert være kommet til at le. Men han var ganske optaget af at betragte sin højre hånd, der var rød af blod.

Omsider lod han sit blik glide rundt i kredsen, og da han så, at blodet løb i stride strømme fra Kirchhoffs næse, kom der et ildevarslende glimt i kongens øjne.

"Ah," sagde han langsomt, "så det var dig, jeg gav den næsestyver? Så var det altså også dig, der havde, den dristighed at slå mig en på øret? Ved du, hvad det koster, at lægge voldelig hånd på kongelig majestæt?'"

"Deres Majestæt," stammede Kirchhoff forskrækket, "det var jo Deres Majestæt selv, som befalede …"

"Bah," sagde kongen hånligt … "en ørefigen, er det at slås? Desuden ser jeg, dit blod er rødt, min gode Kirchhoff; det minder os om din borgerlige ekstraktion, som næppe berettiger dig til at stå i et så fortroligt forhold til en fyrste og hans adelige venner. Tør det snavs af."

Herrerne styrtede til for at efterkomme kongens ordre; og Hans Majestæt sagde med bortvendt ansigt:

"Det er vor vilje, at pagen Kirchhoff begiver sig på sit kammer og forbliver dér, indtil vi får lejlighed til at meddele ham vor beslutning vedrørende hans person."

Kirchhoff blegnede og trak sig bukkende tilbage. Men også de andre skottede forlegne til hverandre, og det løb dem koldt ned ad ryggen: Kirchhoff i unåde, kongens yndling forstødt! *Eh bien*, det var godt nok for så vidt, det gav mere albuerum til de andre. Men hvilken kongelig lunefuldhed, hvilket brat omslag! I dag dig, i morgen mig, hvem kunne nu mere føle sig sikker?

Næppe var Kirchhoff ude af døren, før kongen brast i en ondskabsfuld latter og råbte:

"Så I, hvor forskrækket han blev? Det havde han ikke troet, jeg turde! Men I kan stole på, der er flere end ham, der skal komme til at gøre springet …"

Han sprang op igen, klappede i hænderne og råbte lystigt:

"*Enfin, messieurs*, nu vil vi danse! Jeg udnævner jer alle til medlemmer af den kongelige ballet. Kehraus! Kehraus! Kehraus!"

Og rundt gik dansen i kong Christians sovegemak, kongen forrest, yndefuldt drejende sig med sirlige pas … hurtigere og hurtigere gik det, videre og videre ind gennem de andre gemakker, ud over gange og trapper gik den ville jagt, og ikke en dør passerede de, uden at de på vejen gav den et næveslag, så det drønede. Døre åbnedes på klem, små kvindehoveder stak frem og trak sig tilbage med forfærdede hvin, mens kongen og hans kavalerer lo og hvirvlede og hvirvlede og lo …

"Vin!" råbte kongen. "Nu vil vi have vin!"

Et par lakajer blev banket op, og rædselsslagne måtte de danse, så godt de kunne, foran toget ned i vinkælderen; med favnen fuld af klirrende flasker dansede det kongelige bacchustog atter op i Hans Majestæts gemakker, hvor lystigheden steg og steg, indtil trætheden og søvnen ud på morgenstunden fik bugt med de unge bersærker …

Nede på slotspladsen gik to skildvagter frem og tilbage og snakkede dæmpet sammen.

"Det er sært, så længe der er lys deroppe i nat," sagde den ene. "Hans Majestæt kan sagtens ikke sove for sorgen."

"Nå," svarede den anden grinende, "vi andre sørger jo da også; men du kan bande på, jeg skal sove som en stud, så snart vi bliver løst af …"

Den næste dag blev kong Christian liggende længe; han nægtede at modtage nogen og gav ikke møde i statsrådet, hvor de gamle parykker med bestyrtede miner talte sammen om, hvad der var forefaldet, og hvad der skulle gøres.

"Dette må der sættes en stopper for i tide," sagde Bernstorff.

"Hvorfor det?" sagde Reventlow. "Lad Hans Majestæt rase, mens han er ung. Var det ikke sådan, min kære svoger mente i går?"

"Jo," sagde Moltke, "og jeg er for en gangs skyld enig med min kære svoger. Når Hans Majestæt raser om natten, får vi andre fred til at regere om dagen; da er alting på sin rette plads."

9. Mellem gode piger

Anne Cathrine sad ene i sin smukke lejlighed, da landesorgen faldt over folket, og hun kedede sig ingenlunde; hun nød ensomheden og ensformigheden, hun hvilte ud. Hvad brød hun sig i grunden om elskovs glæde, hvilke længsler brændte i hendes blod? Egentlig havde det jo været skrækkeligt i alle disse år at have et mandfolk hængende over sig. Når det endda havde været en hel flok med larm og lystighed og den ene hidset op til skinsyg kappestrid med den anden! Men én eneste … næsten som at være gift! Vorherre bevares …

Mylady talte sine guldpenge, strakte sig i sengen til langt op ad dagen og nød lad sin gyldne frihed, ønskede bare, at denne sorgløshed måtte vare til evig tid. Tænk, hver dag at kunne ligge her uden at røre en hånd og døse hen uden bekymring for dagen i morgen …

Men Anne Cathrine ville være blevet meget ulykkelig, om skæbnen havde taget hende på ordet; hun kendte ikke sig selv, hun havde ikke opdaget, hvor alt i hendes stemningsliv var skiftende og flydende, så at denne ensformighed og ørkesløshed kun kunne udfylde en pause i hendes brogede liv. Hun vågnede en morgen og syntes pludselig, at dette her var dog værre end alt andet; mr. Goderick havde dog været bedre end slet ingen; hvordan skulle hun i længden kunne nøjes med sit eget selskab, siden hun dog ikke kunne finde nogen fornøjelse ved at pine og drille sig selv? Hun fik fat på en flue og morede sig med at se de grinagtige bevægelser, den gjorde, mens hun rev benene af den, et efter et; dermed gik en halv times tid, men så var det forbi, og der var ikke mere end den

ene flue i hendes stuer. Hun fik nogle drenge til at fange en herreløs kat, som hver nat mjavede neden for hendes vinduer, og i nogle dage udfyldte den ganske hendes savn, ja, den var næsten endnu grinagtigere end et mandfolk; den lod sig pine og kæle for skiftevis ganske efter sin herskerindes luner. Men den blev hende jo hurtigt for klog; den ville ikke mere lade sig narre til at slikke fløde af en glohed underkop, den lod sig i længden ikke formå til at lægge sig til rette på en pude, der var spækket med nålespidser, og da hun begyndte at rive knurhårene ud på den, kradsede den hende i ansigtet og sprang til sidst ud gennem en rude.

Hun lænede sig netop ud ad vinduet og kiggede sørgmodigt efter denne sin sidste ressource, da hun på én gang gav et skrig af henrykkelse; hun fo'r helt op i vindueskarmen, klappede i hænderne og råbte:

"Kom herop, kom herop, kom herop!"

Nede på gaden havde hun fået øje på Jensine Andersen, en af de gamle kammerater fra teatret, og et øjeblik efter hang de to veninder om hinandens hals. De havde på teatret været de dødeligste fjender, de havde bagtalt hinanden og lagt de listigste fælder for hinanden, og Anne Cathrine havde fået hele tre kærester til at vende Jensine ryggen ved sin venden øjne. Men gensynet var hjerteligt, de var lige ved at kysse hinanden fordærvet, og glæden var virkelig lige oprigtig på begge sider; for trængte Anne Cathrine til selskab, så trængte Jensine til alt mellem himmel og jord …

"Støvlet-Cathrine!" sagde Jensine ømt.

"Jensine!" sagde Anne Cathrine. "Men Gud, hvor du har skæmmet dig! Og hvor du ser ud i tøjet! Stakkels, lille, kære

du ..."

"Uf ja," sagde Jensine og så sig misundeligt om ... "hvordan skulle jeg ellers se ud, siden Komediehuset har lukket? Og nu er vi jo så mange, at der er næsten ingen forretning ... men du kan rigtignok sagtens. Kommer din baron her hver dag?"

"Er du tosset?" sagde Anne Cathrine og efterlignede baron Godericks drævende måde at tale på, "ham har jeg jaget på porten for længe siden. Du gør dig ikke begreb om, hvor sådan en rigtig gentleman er dræbende kedsommelig i længden ... men så læg dog tøjet barn!"

"Gud, nej," sagde Jensine. "Jeg har ingenting under; men jeg begriber ikke, hvordan du bærer dig ad, sådan som du smider med dine mandfolk, og så render de efter dig alligevel, og her går en anden én og har ikke smagt mad i min mund siden i går ..."

"Å, dit gamle nokkeho'de," lo Anne Cathrine, "du kan da forstå, at vi deler hele klatten, du bliver her naturligvis med det samme."

Hun sad og nød det, mens Jensine huggede den gode mad i sig, og siden pyntede hun hende ud med sin egen allerbedste stads; om eftermiddagen lod hun en portechaise hente, og de købte ind rundt om i byen, så Jensine var ved at tabe næse og mund over al den rigdom og rundhåndethed.

"Du har nok klemt baronen ordentlig," sagde hun. "Men du er jo tosset, sådan som du øser; på den måde varer det jo ikke længe, før du sidder der igen."

"Pyt," sagde Anne Cathrine og kneb hende i næsen, så det gjorde rigtig ondt. "Når Mylady ikke har mere *money*, så klarer Støvlet-Cathrine sig nok."

Om aftenen holdt de sådan et gilde, at de først lo og sang og dansede … så sad de længe med hinanden om halsen og betroede hinanden alle de hemmeligheder, de kunne fantasere op i en fart … og til sidst, da Jensine påstod, at Enevold Brandt flere gange havde besøgt hende, kom de op at slås, så møblerne røg omkring dem. Da Anne Cathrine omsider snorkende sank om på sin seng, havde hun en stor tot af Jensines gule hår i sin knyttede hånd …

Den næste morgen vågnede Jensine ved, at Anne Cathrine stod over hende og ruskede i hendes arme.

"Se nu du kommer op," sagde hun, "og dér ligger dine pjalter. Tror du, jeg vil have et fruentimmer hos mig, der har forlokket Enevold Brandt, det eneste menneske, jeg nogen sinde har brudt mig om? Rub dig nu, og se at komme af sted."

"Jamen Støvlet-Cathrine dog …"

"Tror du, jeg er Støvlet-Cathrine for dig?" skreg Anne Cathrine og slog hende. "Du er så god at huske, jeg hedder Mylady …"

"Jeg skal ved Gud gerne kalde dig Deres Majestæt," sagde Jensine grædende. "Og hvis du vil have det, skal jeg gerne sværge på, jeg aldrig har givet Brandt så meget som et kys, skønt så sandt jeg lever … nej, nej, slå nu ikke igen! Herregud, du var så god mod mig i går, og jeg ved ikke mine levende råd, hvor jeg skal gå hen …"

"Nå ja," sagde Anne Cathrine, "se nu i det mindste, at du kommer i kludene og får gjort rent. Det er vel ikke for meget, at du gør nytte for føden."

Og Jensine bøjede sig skikkeligt under åget; hele dagen sled hun i det som en tjenestepige, inderlig glad over, at hun bare

havde tag over sit hoved og brød til sin mund. Og Støvlet-Cathrine nægtede sig ikke noget, hun kostede med hende og knubsede hende og vidste ikke selv hvorfor … hvad brød hun sig om de gamle historier på teatret? Og hvad brød hun sig om Enevold Brandt? Men hun havde nu en drift i sit blod til at kives og kradse, som andre til at elske og kærtegne, og hvorfor skulle hun ikke følge *sin* lyst, som de andre fulgte *deres*?

Men inderligt kedede det hende, for det var jo ikke en hund, der krøb, hun brød sig om, det var spektakler, hun ville have, kampens spænding om, hvem der var den stærkeste, og sejrens fryd over, at hun var det selv. Dette var endnu værre end baron Goderick, for han kunne dog skælde ud, og katten havde dog kradset og bidt, men dette store, stærke kvindemenneske lå dér fromt og lod sig hudflette uden så meget som at skære tænder …

"Det er ikke til at holde ud," råbte hun og stampede i gulvet, "hvorfor i al verden tager du ikke skrubben og giver mig en dragt klø? Det skulle bare være mig, nogen vovede at byde …"

"Men herregud," sagde Jensine … "er *det* nu også galt? Hvorfor i al verden skulle jeg dog slå dig? Når bare du vil give mig lov til at blive …"

"Uf," sagde Anne Cathrine, "når du ikke engang gider slås, hvad er der så ved det hele? Se så hellere at få dig klædt om, så må vi se at finde på noget sjov."

Snart efter sad de ved et veldækket bord; Støvlet-Cathrine nippede forsigtigt til sit glas, for hun ville gerne have en smule morskab af at drikke Jensine fuld. Men i dag var Jensine på sin post, hun sad på kanten af stolen, som et tyende ved sit herskabs bord, og Støvlet-Cathrine måtte selv drikke med, for

at få veninden gjort tryg. Da de havde fråset en tid og var kommet i humør, sagde Støvlet-Cathrine:

"Hør du, Jensine, jeg kan slet ikke forstå, at du er blevet sådan et mæhæ; dengang på teatret, da var du somme tider færdig at kradse øjnene ud af hovedet på mig ..."

"Ja," sagde Jensine med munden fuld af mad ... "men nu er man jo fattig og ingen bryder sig om en. Og ved du så hvad, Støvlet-Ca... Mylady, om forladelse, så tror jeg også det kommer af håndteringen. Altid skal man gå dér og fiske efter mandfolk og gøre sig lækker for nogen, man slet ikke bryder sig om. Jeg har boet dér henne i Ulkegade, du ved, dér er så mange af dem fra teatret, og de er allesammen blevet sådan nogen gode piger, forsikrer jeg dig. De skillingede sågar sammen og ville betale for mig, da dragedukken ville sætte mig på gaden, fordi jeg ikke tjente nok. Men jeg turde alligevel ikke blive der ... vil du tænke dig, der er flere af dem, som allerede har måttet stå skrifte i Nikolaj Kirke. Jeg ville dø af skam, hvis det var mig ..."

"Pyt," sagde Støvlet-Cathrine, "det er da sjov at se på. Og så står de jo dér med deres cabe-rønnicher over hovedet, så man kun kan se deres næsetip; jeg kunne godt have lyst til at prøve det engang selv."

"Gud, at du tør *sige* det," udbrød Jensine og bankede under bordet. "Jeg ville da have det på følelsen, som kendte de mig hver en, om jeg så var bundet sammen i en sæk."

"Tjuh!" råbte Støvlet-Cathrine og rykkede i dugen, så fade og glas og flasker ramlede på gulvet i skår. "Du trænger vist til at få dig en lille forskrækkelse i livet. Se nu, du kan få næbbet i vejret, og hvis du ikke øjeblikkelig finder på noget grinagtigt, min snut, så sætter jeg dig til at skure gulvene én gang til."

"Det skal jeg såmænd gerne gøre," sagde Jensine, "bare jeg ikke er for fuld. Men ved du hvad, vi kunne da ellers gå hen og se til de andre i Ulkegade; det er virkelig sådan nogen rare piger, og jeg er vis på, du ville more dig rigtig godt."

"*Bien!*" sagde Støvlet-Cathrine og kastede en citron i hovedet på Jensine, "vi går hen og ser på sypigerne. Men så trækker vi i bukserne, mit lam, og så griner vi ad dem, når de tror, vi er mandfolk, og gør sig lækre. Nu skal du bare se."

Hun fo'r ind til dragkisten i sovekammeret og rev klæderne op hulter til bulter; dér havde hun også flere mandfolkedragter, hun havde brugt til maskerade, og det varede ikke længe, før de begge var forvandlede til de nydeligste kavalerer med pudrede parykker, kårde ved siden og sølvspændte sko. Det var allerede mørkt, da de steg ud af deres portechaise foran det hus i Ulkegade, hvor Jensine havde boet, og hvor der åbenbart allerede var gæster; for alle vinduerne var strålende oplyste, og der lød sang og latter og klirren af glas oppe fra salen.

Støvlet-Cathrine lod portechaisen vente og slog tre hårde slag i døren med fæstet af sin kårde. Så kneb hun Jensine i armen, så hun skreg, og hviskede:

"Nu dyr du dig! Du gør ligesom jeg og fortrækker ikke en mine; hvis du røber os, slår jeg dig ihjel."

Døren blev åbnet i det samme af en gammel led kælling, der smiskede og nejede og tørrede sig under næsen med bagen af sin hånd.

"Kom kun indenfor, mine fine herrer," sagde hun. "Kom kun indenfor; der er kun én kavaler deroppe, og jeg har putter nok."

Hun førte sine to gæster ovenpå og åbnede døren ind til et stort, lavt rum, hvor syv-otte udmajede pigebørn halvberusede

hang rundt på sofaer og stole; oppe på bordet, midt imellem flasker og glas, sad en kavaler med armen om en piges hals og nynnede en fransk vise, mens hans hyrdinde klirrede takten dertil.

Det var Enevold Brandt.

"*Messieurs!*" sagde han og slog ud med hånden. "Velkommen og tag plads! Bordet er dækket, tag for Dem af retterne, og hvis De vil give et par flasker vin, kan vi alle sammen blive endnu mere fulde, end vi er."

Støvlet-Cathrine lod hurtigt sit blik løbe hen over stuen og så, at hun kendte dem alle; det var lutter kammerater fra de gamle teaterdage … lutter små figurantinder, der nu måtte sælge sig her, siden Komediehusets store børs på Kongens Nytorv havde lukket.

Så stirrede hun på kammerherre Brandt, gik hen og stillede sig op lige foran ham med hænderne i siden og hovedet kastet tilbage.

"Monsieur," sagde hun. "Jeg har truffet mit valg. Behag at give slip på den dame dér; hun er min."

"Ah," sagde Brandt og kiggede på hende gennem et champagneglas, "hun bliver det måske, monsieur, men hun er det ikke. De er formodentlig en af Merkurs forgyldte sønner? Jeg synes, her er kommet til at lugte så ubehageligt af klipfisk. *Eh bien*, hr. grosserer, disse skønne houris har snart plukket mig for alt det guld, jeg havde i mine lommer. Hvis fiskepriserne har været gode i år, kan De sikkert let købe denne skønhed. Man behøver ikke at være gentleman, når man har guld."

Støvlet-Cathrine drog sin kårde og svirrede med dens spids hatten af Enevold Brandt. Han sprang øjeblikkelig ned fra

bordet, drog sin kårde og stillede sig i positur, mens pigerne flygtede skrigende ud mod væggene.

"Monsieur," sagde Brandt roligt, "jeg har ikke det mindste mod lidt klammeri; des bedre vil det søde smage bagefter."

Kårderne klirrede mod hinanden, og skønt Brandt ikke var nogen mester i den ædle fægtekunst, varede det dog kun et øjeblik, før hans modstanders klinge fløj hen ad gulvet. Han sænkede smilende sin kårde, men i det samme smældede Støvlet-Cathrines højre hånd mod hans venstre kind.

Rasende kastede han sig over hende, slyngede hende om mod gulvet og bankede hende igennem med den flade klinge. Til hans forundring lå hans offer ganske stille uden at forsøge den mindste modstand, og det berørte ham ubehageligt; han slog svagere og svagere og holdt til sidst inde.

Men da hviskede Støvlet-Cathrine:

"Bliv ved, Enevold, å, bliv ved! Gud hvor det er dejligt endelig engang at træffe på et ordentligt mandfolk. Jeg tror aldrig i mit liv, jeg har fået en ordentlig dragt kløː"

Enevold Brandt stirrede et øjeblik på hende med åben mund. Så brast han i latter og bøjede sig ned over hendes ansigt.

"Anne Cathrine!" hviskede han. "Støvlet-Cathrine! Mylady! *Mon Dieu*, så var det jo slet ikke klipfisk, jeg kunne lugte, det har været engelske dukater …"

Støvlet-Cathrine sprang op, greb sin kårde igen og lod den hvirvle rundt i stuen, så at alle pigerne forsvandt det bedste, de havde lært. Så kastede hun kården, slog sine arme om Brandts hals og hviskede med sin mund ved hans øre:

"Enevold! Du er alligevel den bedste af dem alle sammen! Aldrig har jeg brudt mig om et eneste mandfolk undtagen om

dig ..."

– – Siden kom Støvlet-Cathrine næsten hver dag hos sine gamle veninder i Ulkegade, og småpigerne var henrykte over hendes besøg. Hun lod dukaterne springe, vinen randt i stride strømme, tusinde løjer fandt hun på, og det rygtedes hurtigt i staden, at i Ulkegade nr. otte og halvtreds, dér kunne man glemme selv landesorgen for en stund. Hoffets kavalerer søgte derhen, unge rige grosserersønner følte sig beærede, når de fik lov til at kaste deres penge bort på den gamle dragedukkes spilleborde; og kællingen selv trak en dag Støvlet-Cathrine til side og sagde med sit sleske smil:

"Du er en sød tøs, min kylling; når dine penge en dag er sluppet op, så kom til mig; du skal altid have en åben plads i mit hjem."

"Det tror Fanden," lo Støvlet-Cathrine og gav hende et klask over bagen. "Du kan stole på, gamle mutter, at med mig bli'r du heller ikke snydt."

Men sådan som hun levede, kunne kællingen jo nok regne ud, at enden måtte være nær. Og en skøn dag talte mylady sine dukater, hvilket var gjort på et øjeblik, og overvejede hurtigt, hvad der var at gøre. Hun kunne jo sagtens knytte en liaison med en eller anden kavaler ... Brandt tog hende, hvad øjeblik det skulle være, og selv om han ikke var rig, så kunne han vel nok holde hende anstændigt. Men hun huskede på kedsomheden hos baron Goderick, og det løb hende koldt ned ad ryggen. Nej, sagde hun til sig selv, aldrig mere giver jeg mig i den grad i kløerne på et mandfolk, det er grusomt sådan at blive solgt *en bloc*. Jeg flytter hen i Ulkegade hos småpigerne, der er dog altid

en smule liv, og så skal vi dog se, om pigerne også er så gode, som Jensine siger …

Så flyttede de to hen i Ulkegaden, og forretningen gik endnu mere strygende end før. Og Støvlet-Cathrine fik foreløbig ingen anledning til at kede sig. Hun begyndte sit gamle spil fra teatret, hun fordrejede hovedet på ethvert mandfolk, der kom inden for døren, og fik en af de andre piger sig en mere fast ven, havde Støvlet-Cathrine ikke ro i sit sind, før hun havde taget ham fra hende.

"Du er en djævel," sagde de andre. "Vi havde det meget bedre her, før du kom."

"Så prøv, om I kan sætte mig på porten," lo Støvlet-Cathrine.

En og anden af dem prøvede på at gøre oprør; men Støvlet-Cathrines tunge var så hvas, hendes tænder så skarpe, man måtte lukke sig inde i flere dage, når man havde haft hendes negle i sit ansigt. Så fik hun fred, de gik til side for hende alle sammen, hun kunne ikke mere drille dem op, og så begyndte hun at kede sig.

"Ja," vrængede hun til Jensine, "det *er* virkelig nogen gode piger. Sådan nogen mæhæ! Hvis jeg ikke engang imellem så en af dem med cabe-rønnicher på i Nikolaj, tror jeg ikke, jeg kunne holde det ud."

Og en dag sagde hun til Brandt:

"Enevold, tag mig herfra! Ellers ender det Gud hjælpe mig med, at jeg bliver lige så fromt et får som de andre."

Men Brandt, der netop dengang havde en fornem og temmelig kostbar *liaison*, slog blot på sin lomme, der ikke gav nogen klang af guld.

Og så måtte Støvlet-Cathrine foreløbig blive, hvor hun var.

10. Kongen bringer et offer

Kong Christian begyndte at gøre alvor af den rasen, han havde bebudet, om end han endnu indskrænkede sig til at slå sig løs indenfor slottets mure. Der gik ingen aften, uden at kongen og hans kammerater fejrede et bakkanal, de gamle parykker i statsrådet blev mere og mere beroligede … der syntes foreløbig ingen fare at true fra denne kåde dreng. Selv Reverdil, den mest rettænkende blandt kongens omgivelser, og den eneste, der nød hans tillid, opmuntrede ham til blot at slå sig løs. Reverdil havde jo et glorværdigt eksempel for øje i Prøjsens Frederik den Store, der yndede at drive sine nætter hen ved drikkebordet i selskab med åndrige mænd, mens fint vid lynede og grov skæmt tordnede tværs over bordet. Sådan ville Reverdil også, at hans elev skulle blive stor, og han mente som alle andre, at kongens evner rakte dertil …

Hvem anede dengang, at kong Christian kun var en stakkels syg, hvis arvede vanvid havde fået frodig vækst under den vanrøgt, han fra sine første dage havde været genstand for? Hvem tænkte på, at om kong Frederik den Store havde været til stede ved et af kong Christian den Syvendes orgier, da havde han sikkert bandet drøjt og spyttet og ønsket, at han kunne lade sine grenaderer jage hele det liderlige kompagni på porten?

Sperling og Osborne, Dryberg og Brandt og Holck, de lignede Frederik den Stores omgivelser lige så grant, som kong Christian lignede den store konge selv. Og var end kong Christian uimodsigelig vittig, så gav hans vid sig dog ret ejendommelige udslag …

At marchere med glas i hånd ud på natten til en af hofdamernes værelser, overrumple hende i negligé og på det tålmodige franske sprog overvælde hende med slibrige galanterier, indtil selv den letfærdigste blev rød og bleg, det kaldte monarken for en kongelig åndrighed, og hans omgivelser var fulde af beundring for hans esprit. At knuse en stol mod et spejl vidnede om talent; at abe værdige mænd efter, vrænge efter andres tale, spotte i tomme ord over alt det, som havde værd for andre, det var en nødvendig færdighed, om man ville sole sig i den kongelige gunst.

Og alligevel havde det ingen ret art med lystigheden; det var ikke menneskelige lidenskaber, der tvang sig frem og fik lov at rase, det var ingen ungdommelig vildskab, der måtte have luft. Det var unge oldinge, der stadig udspekulerede noget nyt og galere, hidsede hinanden op til det, som kunne give glemsel, kappedes først og fremmest om at være den, der kunne få den kongelige abe til at le.

Og ingen følte sig tryg; alle lurede de på hinanden, hver især pønsede på at styrte de andre og gik i evig angst for at blive styrtet selv. Og som en linedans var det at lege med den kongelige dreng … en linedans over en afgrund, hvis dybde ingen kunne måle. Havde man ikke set det med Kirchhoff? For hvert venligt ord, man fik af kongen, for hver nåde han viste, løb det en koldt ned ad ryggen; for hans hænder var som en kats bløde poter med skarpe kløer godt gemt under fløjlet, han var grusom som en tigerunge, at gøre ondt var hans vellyst. Kun havde en forsynlig skæbne gjort ham svag og fej, den havde nægtet ham en Neros kraft og vilje …

"Gud, hvor han må være sjov," sagde Støvlet-Cathrine til Enevold Brandt, en dag han besøgte hende og fortalte hende løst og fast fra Christiansborg. "Det er da godt, vi har fået en konge med fut i; kan han godt lide dig?"

"Jeg er da blevet assessor i Højesteret," sagde Brandt og kroede sig. "Men det er ikke godt at vide, hvor længe det holder, for han er helt tosset efter at slå i stykker, så en skønne dag ligger jeg der måske pladask. I grunden ligner han dig."

"Gør han?" sagde Støvlet-Cathrine og lo. "Måske han også er en søn af prinsen af Brunsvig-Bevern; sådan noget har man da hørt før."

"Ja," sagde Brandt, "han snakker også altid selv om, at han er et forbyttet barn; i det hele taget har han nogen mærkværdige ideer – men skal vi nu ikke gå i seng."

"Uf nej," sagde Støvlet-Cathrine og slog ham over fingrene. "Lad være med det; der er da meget mere sjov ved at sidde her og snakke."

"Ja," sagde Brandt og lo, "se dér har du det også akkurat ligesom kongen, han bryder sig slet ikke om den slags. Han kan godt lide at være nærgående mod hofdamerne, og han kan sige de utroligste ting til dem, så de er lige ved at gå i jorden; men ellers gør han dem ikke noget. Han er jo heller ikke andet end en dreng endnu … Ved du hvad, en nat havde jeg virkelig fået ham med ud i byen, og vi var oppe hos hende, Margarita, du ved; jeg skulle naturligvis holde vagt nedenfor, men det varede skam ikke længe. Lidt efter kom han tumlende ned ad trappen, og Margarita stod oppe i vinduet og grinte af ham. 'Sådan en grønskolling,' råbte hun, 'gå du heller hjem og bed din moder

tørre dig under næsen; du skal da ikke tro, jeg vil være amme for sådan en som dig.'"

Støvlet-Cathrine lo, så hun måtte lægge sig tilbage i sofaen.

"Sagde hun det til kongen?" sagde hun. "Han må da også være et godt fjols, at han vil finde sig i det."

"Hun vidste jo ikke, at det var kongen," sagde Brandt. "Og for resten var han temmelig fuld, så han var ligeglad. "Det skulle bare have været mig, der havde været Vorherre," sagde han, "så skulle der ikke have været et eneste fruentimmer på jorden ..." Han er nu sådan så løjerlig ..."

Han bøjede sig ind mod Støvlet-Cathrine og hviskede hende noget i øret, så hun prustede af latter og slog sig på lårene.

"Er han sådan en?" sagde hun. "Nå, jeg skulle bare have fat i ham, så kan du tro, jeg skulle konfirmere ham ..."

"Ja," sagde Brandt og lo ... "om nogen skulle kunne, så måtte det da være dig."

Men han tilføjede pludselig alvorlig:

"Det er nu alligevel ikke morsomt, for den eneste, han bryder sig om, er Holck. En skønne dag bliver vi andre smidt på porten, for jeg tror egentlig ikke, vi morer ham længere ..."

Brandt havde ganske ret, kong Christian morede sig ingenlunde længere i den kreds, han havde samlet omkring sig. Den var ham ikke længere gemen nok, ingen var der, som kunne grave dybere ned i sølen, råhedens grænse syntes at være nået. Og skulle en enevældig monark kende grænser? Var det desuden ikke hans agt og livsmål, at blive hård og fuldkommen, burde der i verden være en last, han ikke kendte til bunds og havde hærdet sig til at tåle? Holck var så morsom og glad, men

de andre trættede kongen uhyre; han begyndte alvorligt at overveje, om han ikke skulle sende dem til Holsten eller Norge …

Men heldigvis fik Hans Majestæt andet at tænke på.

Blev nattens adspredelser for ensformige og matte, så bød dagen på flere og bedre. Kongen opdagede hurtigt, at ministre og embedsmænd var som brikker på et skakbræt, og at man kunne flytte med den ene, så at det ærgrede den anden. Havde det ikke allerede været en nydelse at jage Kirchhoff væk? Og Sperling havde været henrykt over det … men så bagefter havde kongen givet Kirchhoff både penge og ansættelse, og han gned sig endnu i hænderne, når han tænkte på, hvor Sperling havde ærgret sig gul og grøn over det …

Så havde han gjort Reverdil til sin forelæser, og hvor havde det ikke kreperet Reventlow! St. Germain, chefen for generalkrigsdirektoriet, havde han afskediget og erstattet med Rosenkrantz, og hvor mange løjer havde han ikke i statsrådet! De gamle parykker var så grinagtige at se på, når han tog dem med overrumpling; forleden dag havde Bernstorff holdt et langt foredrag, og kongen havde ganske stille sat sig til at grine, ustandseligt grine, så parykkerne var ved at gå bag over af forfærdelse. Rosenkrantz havde gjort en underdanig forestilling vedrørende marinen, hvorpå kongen koldblodig havde svaret: "À propos, min kære Rosenkrantz, hvad er prisen på østers i øjeblikket? Det må da sortere under Dem." Rosenkrantz havde stirret på ham med åben mund, og da havde kongen gjort en høflig reverens med bagen til og bedt excellencerne sætte sig bedre ind i deres sager før de næste gang ulejligede ham med at give møde i statsrådet …

Men den allerbedste spas havde man dog af de to svogre, Reventlow og Moltke, hvis fjendskab han hurtigt havde opdaget. Han tirrede dem op mod hinanden, bragte alle de emner på bane, som han vidste, kunne bringe dem i harnisk, og når de så var midt i det heftigste skænderi, rejste han sig i sin fuldeste kongelige værdighed og spurgte, om de ganske glemte, de var i nærværelse af Kongelig Majestæt, siden de kævledes som to madammer på en trappe?

Men med den morskab var det nu snart forbi; for han havde besluttet, at Moltke skulle falde. Han havde været nede på Vallø hos sin gamle bedstemoder, Sophie Magdalene, og hun havde bestemt rådet ham til at styrte Moltke, fordi det ville gøre ham populær. Og skulle han ikke følge Sophie Magdalenes råd, siden hun var den eneste, der i hans barndom havde været god imod ham? Desuden var han ked af Moltke, endnu kedere end af de andre, og det var jo altid en sand svir at se en af dem "gøre springet" …

Men også dette skulle gøres raffineret, kong Christian ville dog nok have så meget fornøjelse ud af det som muligt, og de andre parykker havde også godt af at blive mindet om, at før eller senere kom deres tur også …

En dag, da Reventlow og Moltke havde været dygtig oppe at nappes, tog kong Christian Reventlow til side og hængte Elefantordenens kæde om hans hals. Moltke blev gul af misundelse og tænkte, at nu var det ude med ham; men Reventlow, som kendte kongen bedre, løb det koldt ned ad ryggen; for han vidste, at det var kongens største nydelse at klappe før han slog.

I flere dage lod kongen de to herrer gå i den største spænding, og det var virkelig morsomt. Da han så afskedigede Moltke, gjorde han sig oven i købet den fornøjelse at sætte grev Danneskjold-Samsø ind i statsrådet i hans sted; og nu morede han sig kongeligt over at se, hvordan Bernstorff og Danneskjold ideligt røg sammen …

Men der var jo en mindre morsom side af sagen: Reventlow bevarede stadig ved sin bryskhed og viljekraft sin magt over kongen, og han gjorde den gældende, hver gang han skønnede, at kongen var så svækket, at der ikke var nogen fare derved. En dag, da han kom ind til kongen, havde denne skødesløst kastet nogle vigtige dokumenter hen på et bord, og Reventlow blev rasende. Han trak kongen hen foran et skab med mange store skuffer og sagde barsk:

"Hvad står der på den skuffe?"

"Danmark!" stammede Christian den Syvende, ude af sig selv af skræk.

"Og dér?"

"Norge."

"Og dér?"

"Holsten."

"Meget vel," sagde Reventlow og slap kongens arm. "Måske Deres Majestæt så vil behage at lægge papirerne på plads. Denne uorden vil jeg ikke vide noget af."

Kongen fattede et bitrere og bitrere nag til Reventlow; og en dag slog han armene om Conrad Holcks hals, kyssede ham og brast i gråd.

"Holck," sagde han, "du ved ikke, hvor jeg hader det dyr. Får jeg nogen sinde ram på ham, vil jeg have hans hoved stående i

et glas på mit bord."

"Jamen Deres Majestæt," sagde Holck forundret, "hvorfor gjorde De ham da forleden til ridder af elefanten?"

"O," sagde kongen med øjne, der tindrede af ondskab, "lad ham bare have det, lad ham stige så højt som bare muligt. Des bitrere bliver det for ham, når han falder."

Nu var landesorgen endt, og kong Christian kunne rase så vildt, han bare gad. Men det var, som om han i denne tid ikke engang rigtig havde kraft eller lyst til det; det lokkede ikke så meget mere nu, da det stod ham frit for. Havde Reventlow gjort forsøg på at holde ham fast i et stille liv, så ville han have brændt af lyst til at sætte hovedstaden på den anden ende; var han blevet låset inde, ville han være sprunget ud ad vinduet. Men nu, da ingen lagde ham et halmstrå i vejen, var lysten borte med det samme …

I stedet fik han et anfald af sin kongelige værdighed og beskæftigede sig ivrigt med en vigtig plan, statsrådet havde udkastet: der var blevet besluttet et ægteskab mellem ham og den engelske prinsesse Caroline Mathilde, en datter af den afdøde prins af Wales …

"Ak, Deres Majestæt," sagde Holck, "nu havde vi det så godt. Hvordan vil Deres Majestæt kunne finde Dem i at have et fruentimmer hængende over Dem altid? Hvilken alarm vil der ikke blive, hver gang vi får os et lystigt lag! En lille ekskursion ud i staden – straks har vi en skandale. En lille amourette, blot Deres Majestæt kysser en dame på halsen – gråd og tænders gnidsel. Der vil blive sure miner, om De ikke tilbringer Deres aftener med at læse højt for Hendes Majestæt. De går under åget igen, det bliver en trældom endnu værre end Deres

barndom, ingen tyran er så ubønhørlig og intrigant og hævngerrig som en kvinde. Deres Majestæt, i Deres sted ville jeg ikke tage mig en gemal."

"Conrad," sagde kongen, "du er en strik; tror du ikke, jeg kender dig? Der går ikke mange år, før du har taget dig en gemal selv."

"Med mig er det en ganske anden sag," sagde Holck. "Jeg har nu én gang en svaghed for kønnet, og mine finanser er bestandig i den skønneste uorden. Om jeg engang træffer en kvinde med skønne lineamenter – og lineamenterne er trukket op med guld – *eh bien*, så ægter jeg hende, det er min skæbne. Men Deres Majestæt er selv herre over Deres skæbne."

"Passiar, Holck," sagde kongen gnaven. "Jeg bliver det, men jeg er det ikke endnu. Må jeg ikke gøre mig populær? Er jeg ikke også nødt til at kaste noget i gabet på de gamle parykker? Gud forbarme sig, hvis de gik, Holck – ville du være udenrigsminister i Bernstorffs sted?"

"Vorherre bevares," sagde Holck med oprigtig forfærdelse, "jeg beder kun til, jeg altid må være Deres Majestæts *maître de plaisir*. Er Deres Majestæts tilkommende smuk?"

"Se," sagde kongen og rakte ham et miniatureportræt, som den danske afsending i England, grev Bothmar, netop havde sendt ham. "Tror du måske, jeg ville tage en gammel paryk i min seng? Hun er charmant, hvis billedet ikke lyver, men det gør det sagtens nok … i hvert fald er hun kun femten år …"

"Nu forstår jeg Deres Majestæt bedre," sagde Holck smilende og rakte portrættet tilbage, "Deres Majestæts hjerte og sanser er virkelig blevet optændt? Nu ja, hvis Deres gemal er så smuk,

som på billedet her, og dertil har en smule humør, så kan vi få et lille muntert hof."

"Du tager ganske fejl," sagde kong Christian i et pludseligt anfald af værdighed, "jeg er aldeles ikke charmeret, mit hjerte er så koldt som mine sanser. Men *que faire?* Folket venter det af mig, Conrad … husk på, jeg er en stor konge, og man vil se en dronning ved min side …"

"Og en lille arving i hendes arm," lo Holck. "Ja Deres Majestæt, jeg forstår fuldkomment, at en stor konge må efterlade sig en søn. Når den store monark engang dør, må der være en anden stor monark til at indtage hans plads."

"Dør?" sagde kong Christian fornærmet, "hvorfor skulle jeg dø? Jeg vil sige dig, Holck …"

Han hviskede ind mod sin yndlings øre:

"Jeg er snart fuldkommen, Conrad. Jeg dør aldrig, jeg er allerede ganske hård og rædsom stærk. Prøv selv – kan du bøje den arm?"

"Nej," sagde Holck og lod som han gjorde sig frygtelige anstrengelser, "hvordan skulle jeg kunne være stærkere end Deres Majestæt?"

"Jeg tænkte det nok," sagde kongen fornøjet. "Men knib mig nu i armen … meget hårdere … lige så hårdt, du kan. Vil du tro, jeg kan ikke mærke det mindste?"

"Deres Majestæt er beundringsværdig," sagde Holck smilende.

"Det er ingen ting," sagde kong Christian. "Men tag den nål her … du kan beholde den bagefter som erindring. Jag den ned i benet på mig, hvor du vil, og se om jeg så meget som fortrækker en mine …"

"Nej, Deres Majestæt," udbrød Holck forskrækket ... "Det kunne være farligt. Lægge voldelig hånd på Kongelig Majestæt, det ligger mit loyale hjerte fjernt."

"Du er en kujon," sagde kongen foragteligt. "Du er bange for dit hoved; du har ingen tillid til mig. Men jeg befaler dig at gøre det. Holck, stik den nål ned i mit ben, lige så dybt du kan. Gør det, Holck, hvad? Jeg giver dig hundrede dukater ..."

Conrad Holck stak forsigtig nålen ned i kongens ben, og kongen gav den i det samme et slag, så den røg i lige til det diamantbesatte hoved.

"Ser du," sagde han stolt og spankulerede hen over gulvet, "dér sidder den, og jeg kan ikke engang mærke den. Du må stikke nåle i hele min krop, så jeg bliver dækket af diamanter, og jeg skal ikke give et kny fra mig. Holck, tror du sådan en mand kan dø?"

"Nej," sagde Holck, der virkelig var imponeret. "Deres Majestæt er beundringsværdig; Deres Majestæt er ikke noget menneske, De må være en gud."

"Ja," sagde kong Christian og nikkede tilfreds, "jeg bliver det, Holck, jeg bliver det. Når jeg er fuldkommen hård, så er jeg det. Det er også på tide, verden får sig en gud, synes du ikke? Men jeg mangler endnu noget; jeg kan ikke holde hovedet under vandet uden at tabe vejret; og der kan gå ild i mig endnu. Men jeg skal nok nå det, Holck, jeg skal nok nå det ..."

"Uden tvivl," sagde Holck, der var begyndt at blive en smule urolig, thi han forstod ikke, at kongen var vanvittig, og når disse anfald kom, vidste han ikke, om han skulle tage kongens ord i spøg eller alvor. "Deres Majestæt vil sikkert blive større end Augustus, der blev dyrket som en gud. Men at Deres Majestæt

så vil spilde Deres kostbare tid, i stedet for ganske at ofre Dem for Deres ophøjede kald … at De vil drage en kvinde ind i Deres liv, binde Dem selv til alle disse tusinde hensyn …"

"Hensyn?" sagde kongen og gjorde et par dansetrin. "Hvorfor skulle jeg tage hensyn? I forhold til mig er der ingen forskel på en prinsesse af blodet og en pige fra gaden … For resten glemmer du, at jeg er ingen guddom endnu. Vil du skille mig fra mit folks kærlighed, Conrad? Jeg må tage mig en gemal … men det er et offer, jeg bringer, Conrad, jeg betror dig det i dybeste hemmelighed, det er et stort offer …"

Reventlows bulbideransigt viste sig i det samme i døren; han havde ikke ladet sig melde, og han havde ikke banket på.

"Deres Majestæt," sagde han bistert, "statsrådet venter. Man kan passiare, når man har gjort sin pligt."

"Ja," sagde kong Christian og fo'r sammen. "Nu kommer jeg, jeg skal være der om et øjeblik …"

"Jeg tror," sagde Reventlow og stirrede på ham med sine stive øjne … "jeg tror, Deres Majestæt gjorde bedre i at følge med straks. Bernstorff holder ikke af at vente."

Og uden et blik til Holck – med dirrende læber og skælvende hænder sjokkede den enevældige monark, den næsten fuldkomne skabning, bag efter sin forhadte mentor …

11. Offeret

Ovre i England sad den lille femtenårige Caroline Mathilde og længtes som et barn efter den dag, da hun skulle drage til Danmark og være en smuk og højt begavet, enevældig monarks et og alt – hans hjælp og lise, når kronen tyngede ham, hans ømme hyrdinde i de stille timer. Thi det havde man fortalt hende dag ud og dag ind, at en stærkere og smukkere og visere fyrste herskede ikke over noget rige, et sådant åndens lys var endnu aldrig opgået over den undrende jord.

Og længslen gik i hede bølger i hendes sind, halvt barn og halvt kvinde som hun var. Thi fattede hun end ikke elskovs væsen allerede, så gik dog den hannoveranske kongestammes hidsigt gærende blod i hendes årer – den om hvem man sagde, at alle dens medlemmer led af "et umætteligt begær efter kvinder". Og hvorfor skulle slægtens kvinder have svalere blod i deres årer end dens mænd?

Hendes fader, prins Frederik af Wales, var død kort før hun blev født, udmarvet af udskejelser, brændt til aske i begærets bål. Det var om ham, hans fader, kong Georg den Anden af England, sagde: "Min kære førstefødte er det største fæ og den største løgner og den største slubbert og det største bæst i hele verden, og jeg ønsker af mit ganske hjerte, at han var ude af den!"

Ønsket var altså gået i opfyldelse, den stakkels Caroline Mathilde var blevet opdraget af sin moder, hvem ulykken havde gjort bitter og hård og religiøs. Prinsessen af Wales havde langt fra delt Georg den Andens ønske, hun havde glædet sig så meget til at blive Englands dronning, og hun fandt det

temmelig uridderligt af sin gemal, at han havde lagt sig til at dø, før målet var nået. I stor ensomhed levede hun med sin børneflok, holdt den fuldstændig afspærret fra verdens lyst og ugudelighed, og var i øvrigt ganske optaget af at opdrage sin ældste søn, der nu skulle være Georg den Andens efterfølger på tronen. Så hård var hun mod de andre, at da hun en dag traf en af sine yngste sønner grædende og spurgte ham, hvad der var i vejen, svarede han: "Jeg tænker blot på, at hvis jeg engang får en søn, så vil jeg da ikke gøre ham så ulykkelig, som du gør mig ..."

I dette bur af ensomhed, strenghed og fromhed voksede Caroline Mathilde op; og var hun selv spærret inde, så fløj til gengæld hendes længsler som fugle vidt ud over verden, hendes tanke trængte gennem alle mure, hendes drømme tilegnede sig alt. Og nu længtes hun ... længtes så hun ikke var sig selv mægtig, efter den dag, da hun skulle hvile i en konges favn ...

Og endelig oprandt dagen. Den første oktober 1766 blev hun i London viet til Christian den Syvendes stedfortræder, og da hun så dagen efter skulle forlade sit hjem, brast det jo for hende; hun græd. For her var dog hendes barndoms hjem, her var trygt og kendt ... hvad vidste hun, hvad hun gik ind til? Verden derude kendte hun jo kun af drømme, og mama sagde, at i drømme farves alting rosenrødt ...

Over Rotterdam kom hun så til Altona, hvor hun måtte sende sit engelske følge hjem og give sig det danske i vold. Ene var hun nu imellem fremmede, men der blev ikke længere tid til at sørge ... Rejsen op gennem Slesvig og Fyn blev et sandt triumftog for hende, et eventyr, der overgik hendes dristigste drømme. Og da hun den 3. november kom til Roskilde, tog kong Christian selv imod hende.

Her brast jo rigtignok drømmen, og eventyret skræmmede hende et øjeblik; for hun havde tænkt sig kongen større og mægtigere, hun havde netop glædet sig til gysende at måtte bøje sig under en mands kraft; men denne konge var jo kun en dreng; mest af alt lignede han en af pagerne derhjemme …

Men i kong Christians sind foregik et af de pludselige, voldsomme omslag, der så ofte satte hans omgivelser i forbavselse og skræk. Alle vidste de, at han ikke brød sig stort om kvinder, at de nærmest var ham imod, at han ligesom var bange for dem. Og alle havde de været angst for, at han skulle vise sig alt for kold og frastødende mod det stakkels barn, som på en ubarmhjertig politiks bud kom til ham fra fjerne strande i det håb at finde en smule lykke ved hans side.

Mange formaninger havde kongen derfor fået, og netop dette havde ægget ham op: han skulle dog vise de herrer, at han vidste bedst, hvordan en konge – endda en stor konge – tager imod sin vordende gemalinde. Og da han så fik øje på den lille nydelige, buttede prinsesse, som skulle være hans brud, blev han øjeblikkelig fyr og flamme. Han kyssede lidenskabeligt hendes hånd, han udfoldede så megen esprit, at hun virkelig begyndte at tro på, at eventyret og drømmen kunne blive til alvor alligevel …

Og dels fordi kongen fik lyst til at tale mere med denne kvikke, søde pige, dels fordi han fik lyst til at ærgre de gamle parykker grundigt, sprang han ind til hende i vognen, og så kørte de to ene sammen til Frederiksberg, mens de skimlede gamle forarget skumlede, og folket jublede; for det jævne folk syntes godt om, at deres konge gik så lige til …

På Frederiksberg Slot blev Caroline Mathilde indtil den 8. november kl. 2 om eftermiddagen. Da holdt hun sit højtidelige indtog i København … og et uforglemmeligt indtog blev det. Kanonerne buldrede løs, klokkerne kimede fra alle kirker, sangværket spillede oppe fra Vor Frue tårn … i en prægtig karosse kørte hun, med otte hvide heste for, mellem soldaternes og borgervæbningens lange rækker. Foran hendes vogn gik unge piger i hvide kjoler og strøede kostelige blomster for hestenes hove, og alle stadens indbyggere jublede af et ærligt hjerte: thi sad hun ikke dér så skær og yndig som en fe, den unge konges brud, smilende og nikkende til alle sider … og var hun ikke en engelsk prinsesse, således som Frederik den Femtes elskede Louise havde været? Gamle mænd græd i mindet, og de unge havde gerne spændt hestene fra og båret vognen på deres skuldre, om det havde gået an …

Men Caroline Mathildes person var godt garderet, og folket måtte nøjes med at juble på afstand. I spidsen af toget red en eskadron af hestgarden, tolv trompetere, et mylder af hofjunkere og pager, kammerjunkere og justitsråder og tjenere, efterfulgt af alle ministrene og gesandterne i seksspændige karosser. Derefter tolv kongelige staldkarle med hver sin håndhest, tolv etatsråder og fem generalkrigskommissærer, så alle hofdamerne i deres vogne, tre konferensråder og syvogtyve kammerherrer; omkring hendes egen vogn red en mængde hofkavalerer og tolv officerer i røde skarlagens drabantkapper med det danske våben broderet i guld og sølv på venstre skulder, og til sidst kom atter to eskadroner af garden til hest …

Ind gennem Nørreport drog toget, gennem Nørregade til rådhuset på Gammeltorv. Her havde den berømte Wiedewelt

rejst en korintisk søjlehal, 106 fod lang, 70 fod høj og 30 fod dyb. Dér så man England og Danmark række hinanden hånden over Hymens alter, mens alle gode genier holdt vagt rundt om; og øverst stod prentet:

Forenede højhed og dyd
spå rigerne velstand og fryd!

De unge piger omkransede Hymens alter, og videre dansede de foran toget, mens de blev ved at synge:

Gud signe Christian den Milde
med hans Caroline Mathilde!

Endelig kørte så kortegen op foran slottet, hvor arveprins Frederik modtog den unge kongebrud; op over de brede, rødt dragne trapper førte han hende, under tusinder af lamper, der strålede i buer og pyramider, op til hendes gemakker, hvor alle landkadetterne paraderede, og hvor kong Christian bød hende sin arm …

I riddersalen holdtes det kongelige taffel, mens firsindstyve musikanter spillede under kapelmester Scheibes ledelse; i syv andre gemakker bespistes det kongelige følge. Og klokken halv otte begav en prægtig procession sig til Slotskirken; kongen og dronningen var i guldindvirkede sølvmorsdragter, og kirken strålede af lys og pragt. Biskop Harboe lagde da de unges hænder sammen, idet han talte over ordene: "Herrens gerninger er store, de blive søgte af alle dem, som have lyst til dem".

Og forvirret og fortumlet af alt det nye, beruset af folkets hyldest, angst og forventningsfuld overfor det, som skulle komme, sad den unge dronning ud på natten i sit gemak,

ventende på sin kongelige herre og ven … mere og mere urolig, efter som tiden gik, for han kom jo ikke …

Kong Christian gik ophidset frem og tilbage i sit privatgemak og var yderst opbragt på sig selv. Havde han ikke her ladet sig røre og rive hen af en ung kvindes skønhed og ynde? Var *det* vejen til fuldkommenheden? Kunne han nogen sinde gennemføre sit forsæt og blive ganske og aldeles hård, når han gav sit hjerte lov til at tale? Måtte han ikke gøre sig fuldkommen grusom og ufølsom overfor andre, ligesom han ville være ukrænkelig og usårlig selv?

"Hvis jeg nu bliver herinde," sagde han til sig selv, "hvis jeg ganske forsmår dronningen, viser hende min ringeagt fra første færd, så vil hun sidde derovre og græde sine øjne røde. For ingen kvinde kan udholde at blive forsmået, og hun har tilmed fattet elskov til mig, det læste jeg i hendes blik. Så vil hun trygle mig med indsmigrende øjekast, hun vil lægge sin hånd bønfaldende på min arm, hele hendes væsen overfor mig vil være en stum bøn, og jeg vil lade, som jeg ikke hører den. Fuldkommen hård og ufølsom vil jeg gøre mig, som en sten vil jeg være, og hendes tårer skal ikke sætte flere spor i mit sind end en regnbyge i en klippe. Mægtigere end dem alle vil jeg være, hver lille rest af svaghed skal udryddes af mit sind. *Eh bien*, lad hende græde. Jeg bliver her."

Han ringede og lod Holck kalde; han fortalte ham, hvad han havde i sinde; og Holck, der havde frygtet for, at dronningen skulle få kongen i sin magt og gøre en ende på hans egen indflydelse, blev henrykt over, at kongen straks ville ydmyge sin gemalinde så hårdt, at et brud var uundgåeligt. Han bestyrkede ivrigt kongen i hans vanvittige fortsæt … den arme Holck! Han

vidste ikke selv, hvor lidt han kendte kongen; han havde endnu ikke opdaget, at Hans Majestæt ligesom en gris altid gik den modsatte vej af den, han blev trukket …

Og næppe havde kongen fået medhold, før hans stemning slog om. Han lo ondskabsfuldt og sagde:

"Nej, du Conrad, jeg går alligevel til hende nu. For ved du hvad, endnu kan hendes forlibelse kun være ganske ubetydelig, hun vil let trøste sig; og hvis jeg ganske forsømmer hende, vil det vække opsigt. Hun vil få sig et parti, hun vil komme til at spille en rolle. Nej, Conrad, jeg vil først have hende til at tro, at jeg elsker hende, jeg vil sætte hende i fyr og flamme, det vil blive langt sødere at lade hende sidde, når hun først er så charmeret i min person, at hun ikke kan leve mig foruden …"

Holck sukkede, og kongen var allerede på vej mod døren, da kammertjeneren, Briegel, trådte ind med forstyrrede miner.

"Deres Majestæt," sagde han, "er det ikke på høje tid, at Deres Majestæt begiver sig til Hendes Majestæt? Det er sent, og Hendes Majestæt har allerede længe ventet …"

"Ah," sagde Holck spottende. "Man mærker, man har fået lænke på; der rykkes allerede i den …"

Men kongen stod foran Briegel, hvid i ansigtet, og stampede i gulvet:

"Hendes Majestæt?" sagde han forbitret. "Hvad angår Hendes Majestæt mig? Gå du selv derind, om du har lyst, eller send en af de andre … Hvad har jeg mine tjenere til? Jeg er træt og søvnig, meddel Hendes Majestæt, at jeg er gået til ro."

Briegel, der kendte kongen bedre end de fleste, og som desuden havde fået sine instruktioner, sagde med et dybt buk:

"Deres Majestæt, jeg er kun en ringe tjener og vover ikke at overbringe et sådant bud. Men jeg skal hente overkammerherre Reventlow, så at han kan underrette Hendes Majestæt om Meres Majestæts vilje."

Næppe havde kongen hørt Reventlows navn, før han kom til at ryste over hele kroppen.

"Nej Briegel, nej," sagde han, "lad nu Reventlow være udenfor; jeg skal nok gå, jeg skal komme lige med det samme ..."

Hans hænder skælvede sådan, at han måtte overlade sit toilette til Briegel. Men mens det stod på, genvandt han sin ro. Uden et blik til Holck, med smil om læben og sand kongelig holdning begav han sig, fulgt af Briegel, over til sin dronnings gemakker ...

12. Loppefangersken

Vinteren gik hen i sus og dus på Christiansborg; kong Christian havde ganske opgivet alle tanker om at blive en stor monark ved at udføre de besværlige regeringspligter, han optoges mere og mere af sin fikse idé: at blive fuldkommen ved at rase, at nå højderne ved at dykke ned i det mest bundløse pløre. Og ministrene lod ham gøre som han ville; når galt skulle være, ville de dog hellere vide ham midt i de vildeste udskejelser, end de ville udsætte sig for hans uberegnelige og drilagtige indgriben i deres sindrigt spundne planer til landets bedste …

Endnu holdt kongen sig dog indenfor visse grænser, han viste sig altid ved sin dronnings side, han forlystede sig for alles øjne med hele sit hof. I susende fart jog de kongelige kaner ved fakkelskin ud ad de øde veje i vinternætterne, dansen gik aften efter aften, kongen lod et hofteater indrette og indforskrev et fransk skuespillerselskab, selv optrådte han som Orosman i Voltaires drama *Zaïre*, og det var ikke blot smiger, når hans omgivelser kaldte hans udførelse for mesterlig. Han havde virkelig talent, og hvis han virkelig, som han ofte selv troede, var et forbyttet barn, er der ingen tvivl om, at han var blevet stjålet ud af en skuespillers vugge. Så indførte han også maskeraderne på ny, og det vakte forargelse hos mange gamle; især kæmpede Christian den Sjettes enke, Sophie Magdalene, som jo var fra pietismens tid, derimod med hænder og fødder, men til ingen nytte. I selve Hofteatret blev maskeraderne holdt. Billetter blev solgt til rangspersoner og andet godtfolk udenfor hoffet, kong Christian ville more sig sammen med sit folk, og han var i denne tid virkelig populær. Han var så smilende og

munter, det var et beundringsværdigt syn at se den ynde, hvormed han førte sig i dansen, og hans slagfærdige, ondskabsfulde vittigheder gik fra mund til mund. Så tænkte jo også de fleste, at han gjorde sin unge dronning lykkelig, og at han nu var faldet til ro i den lyst og glæde, han fandt i hendes favn.

Men de, som stod ham nærmest og så skarpest, lagde mærke til underlige tegn. Den unge dronning viste sig ofte med forgrædte øjne, og midt under den lystigste fest kunne det hænde, at hun trak sig tilbage til et af de tilstødende gemakker for at læse i en bog eller spille et parti skak med en af hofdamerne. Og overhofmesterinden fik stedse strammere miner i sit sure ansigt …

Overhofmesterinden var fru Louise Plessen, datter af statsminister Berckentin, og det var Sophie Magdalene, som havde sat hende til at våge over den unge dronning, der ikke havde fået en eneste engelsk hofdame i sit følge. Fru von Plessen var kun en og fyrretyve år, men hun var hundrede år i sit sind, opfyldt af de strengeste principper i dydsspørgsmål, ret en snerpe, inderligt forarget over kongens lystige leben og om muligt endnu mere oprørt over den flothed, hvormed han negligerede sin gemalinde.

"Deres Majestæt bør ikke finde Dem deri," sagde hun til dronningen. "De bør holde Dem ganske tilbage og afvise hans tilnærmelser, han er aldeles ikke Deres Majestæt værdig, alene en berøring af hans letfærdige legeme er en besmittelse. Gud tilgive de statskloge ministre, som lagde et stakkels uskyldigt barn i den vellystnings arm."

Men Caroline Mathilde sukkede kun og græd; hun brød sig aldeles ikke om at være uskyldig, det kunne aldrig falde hende ind at vise kongen fra sig, hellere ønskede hun, at hun var dobbelt så smuk og sød, så at hendes Christian søgte hende, som bien søger den fagreste blomst i bedet. Hendes lille hjerte elskede og håbede endnu, og det græmmede hende så bitterligt, at hun ikke kunne holde sin herres elskov fast. Sjældnere og sjældnere kom han, og hun mærkede godt, hvor kold og ligegyldig han var i hendes favn, hun frøs under hans flygtige kærtegn, og hun sad længe grundende foran sit spejl og kunne ikke forstå, hvad der var i hendes ansigt, som stødte ham bort, hun var dog hans viede gemal og syntes ikke, hun var mindre frisk og køn end de andre af hoffets damer. Men det måtte vel være sådan alligevel, at Hans Majestæt havde sig en *amour* …

Fru v. Plessen blev ikke træt af at ophidse hende mod kongen, og en aften indtraf noget, som virkelig kronede hendes bestræbelser med held.

Det var allerede sengetid, og Holck, som ikke længere frygtede dronningens indflydelse, sad just og tænkte på, hvordan han skulle bevæge kongen til at gå til sin gemalinde. For han var selv en stor elsker af kønnet, altid optaget af flere amouretter på én gang, og han havde fået oprigtig ondt af den stakkels smukke dronning, der elskede så ungt og hedt og fik kun kulde og hån til svar.

Omsider rejste han sig og sagde:

"Hvis Deres Majestæt tillader det, vil jeg trække mig tilbage. Det er allerede sent, og lykken venter jo Deres Majestæt med åbne arme."

"Bah," sagde kongen og gabede, "du ved ikke, hvor hun keder mig. Du havde alligevel ret dengang, Conrad, jeg skulle aldrig have giftet mig. Det er et hundeliv; du skulle bare prøve engang at være i mit sted …"

"Da misunder jeg på ære Deres Majestæt," sagde Holck. "Jeg finder, at Hendes Majestæt er sød."

"Ja," sagde kongen og skar sine lange spidse negle mod hinanden, "hun er netop sød, så sød, at det kvalmer mig. Kender du den slags katte, Conrad, som man kan holde i vejret uden at de river? Det er der ikke noget morskab ved. Når hun endda ville vise sine kløer, så kunne jeg måske holde hende ud."

"Jeg tror, jeg vil gøre ligesom Briegel," sagde Holck spøgende, "jeg vil true med at kalde på Reventlow."

"Uf," sagde kongen gysende, "lad være med at tale om det dyr. Bare han ser på mig, så har jeg en fornemmelse, som om han ville slå mig. Det gjorde jo heller ikke noget … Hvis du for eksempel slog mig Conrad, det tror jeg slet ikke, jeg ville have noget imod. Men han er så grim … du store himmel, han ligner en hund, så jeg bliver ganske forskrækket, hver gang han taler …"

"Ja," sagde Holck, der selv havde et lille stævnemøde og gerne ville slippe fri, "det er nu det samme; hvis Deres Majestæt ikke straks går til dronningen, så kalder jeg på Reventlow. Og af to onder, ved De nok …"

"Nå ja," sagde kong Christian imponeret, "når du tager det på den måde, må jeg naturligvis gøre det. Men hvis I bliver ved med at plage mig sådan, så abdicerer jeg til fordel for prins Frederik; han er ganske vist dum, men det skal man vist også være for at kunne holde ud at være konge …"

Kongen ringede og sagde til Briegel, der trådte ind:

"Briegel, gå over til Hendes Majestæt og spørg hende, om det behager hende at tage imod mig."

Briegel så et øjeblik bestyrtet på kongen; så bukkede han og gik. Da han kom til dronningens gemakker og havde overbragt sin besked, trak fru v. Plessen øjeblikkelig dronningen ind i et andet værelse og udbrød med hænderne hævet mod himlen:

"*Mon Dieu*, dette går dog over alle grænser! Sender Hans Majestæt nu sin lakaj i et sådant ærinde og kommer ikke selv? Deres Majestæt må øjeblikkelig vise ham af."

"Herregud," sagde dronningen og græd, "kan det ikke være mig lige meget, hvordan han bærer sig ad, når bare han kommer?"

"Deres Majestæt må vise ham af," sagde fru v. Plessen bestemt. "Det er under Deres værdighed at lade kongen byde Dem sligt."

"Å nej," sagde dronningen hulkende, "lad ham dog komme. Nu har han ikke været her i otte dage …"

"Deres Majestæt," udbrød fru v. Plessen forarget, "er De da ikke Dem selv mægtig? Hvis De giver efter nu, bliver Hans Majestæt mere uforskammet fra dag til dag. Man kan dog ved Gud ikke lade sig trampe på heller."

Hun lagde sin hånd på dronningens arm og tilføjede indsmigrende:

"Tro De nu kun mig, De er jo kun et barn og kender ikke mandfolkene. Mærker de først, at man er forhippet på dem, så er de kede af en med det samme. Forhold Dem *retiré*, Deres Majestæt, lad som om kongen trætter Dem, vis ham døren, selv

om han kommer her selv, og De skal se, han bliver snart så skikkelig en ægtemand, at De kan vikle ham om en finger ..."

"Tror De?" sagde Caroline Mathilde og tørrede sine øjne. "Tror De virkelig? Nå ja, De må jo forstå det bedre. Rædsomt hårdt er det, men gør da så i Guds navn, som De vil."

Fru von Plessen skred majestætisk ud til den ventende Briegel og sagde:

"Vil De sige kongen, at Hendes Majestæt ikke ønsker hans nærværelse i aften. Skulle det tilfælde i det hele taget indtræffe, skal Hendes Majestæt nok sende *ham* et bud."

Dermed vendte hun den forbløffede Briegel ryggen, og han var temmelig befippet, da han overbragte kongen det ubehagelige budskab ord til andet. Men kongen brast i latter og sagde:

"Hvad siger du nu, Conrad? Jeg har fået fri, og nu vil vi more os. Jeg har ikke været så glad, siden jeg var dreng og Reventlow lå i sengen i otte dage."

"Jeg ville ikke finde mig i det, hvis jeg var Deres Majestæt," sagde Holck. "Kan dette dog ikke opflamme Deres elskov? Nu har katten dog vist kløer, sådan som De ønskede det før."

"Snak, Conrad," sagde kongen. "Det er slet ikke hende, det er fru von Plessen. Jeg kender hende på røsten."

"Ja," sagde Holck, "hun vogter på Hendes Majestæt som en drage."

"Hun hænger over hende dag og nat," sagde kongen og grinede. "Jeg tror jeg vil foreslå statsrådet at udnævne hende til dronningens loppefangerske ..."

Holck brast i latter, og selv den alvorlige Briegel måtte trække på smilebåndet. Kongens vittige indfald løb slottet rundt, og i

Hans Majestæts omgivelser kaldtes fru von Plessen aldrig andet end Loppefangersken mere …

Men nu opgav kong Christian alle forsøg på at nærme sig til Caroline Mathilde. Han begyndte igen at rase, kun endnu vildere end før. Han lod aktricer og figurantinder både fra det franske selskab og fra Komediehuset på kongens Nytorv hente op på slottet og fejrede ville orgier natten igennem; eller han deltog i drikkegilder ude på Holcks ejendom Blågård, på Nørrebro. Aldrig kunne kongen få det vildt nok, det hændte, at de alle sloges, så at de bogstavelig talt flåede klæderne af hinanden, og den "nøgne kehraus" gennem slottets gemakker og gange hørte ikke mere til sjældenhederne. Og fru von Plessen skaffede sig underretning om alt, hun fortalte den ulykkelige dronning de gemeneste enkeltheder, og Caroline Mathilde kom mere og mere under sin overhofmesterindes indflydelse; forsmået og forhånet, som hun var, forargedes hun dobbelt over, at hendes ægtefælle sølede sig i laster sammen med andre, og hendes kærlighed blev træt af at kalde forgæves, hendes hjerte blev koldt, hun fik foragt for sin gemals person.

"Hans Majestæt kommer såmænd nok en dag alligevel," sagde fru von Plessen. "Vi må være på vor post; han skal dog ikke have lov til at springe i sin gemalindes seng, mens han endnu stinker af sin skøges parfume."

"Jamen Pless," sagde dronningen med en sidste rest af svaghed i sit hjerte, "hvis han kommer, er det dog min pligt at tage imod ham. Og han lader sig vel heller ikke sådan vise af."

"O," sagde "Loppefangersken" med et stramt smil, "lad kun mig om det. Hans Majestæt er ganske sikkert ikke nogen helt,

og når vi to holder sammen, tænker jeg dog, han kommer til kort."

Men kongen havde fuldstændig glemt sin unge gemalinde, han tænkte aldeles ikke på at gå til Canossa. Komedier og maskerader, orgier på Blågård og Christiansborg, fik hans dage og nætter til at gå som i en rus. Når han traf sammen med dronningen ved hoffets fester, hilste han hende ridderligt og konverserede hende åndrigt, så længe den nødtørftigste anstand krævede det; men så kunne han pludselig vende hende ryggen for at gøre stormkur til en af hendes hofdamer eller hviske franske slibrigheder i øret på en anden …

Den 1. maj 1767 fandt kroningen sted, og den forløb om muligt endnu mere glimrende end formælingsfesten. Kong Christian var iført en kort trøje og opbundne bukser af guldbrokade, perlefarvede silkestrømper, hvide, guldbroderede handsker, hvide sko med røde hæle, spænder og knapper af funklende diamanter og en hermelinskappe oversået med broderede guldkroner. Med kronen på hovedet og sværdet ved siden, ledsaget af overkammerherren, der bar dronningens krone på en fløjlspude, gik han til dronningens gemak og satte egenhændig kronen på hendes hoved. Med scepteret i den højre og rigsæblet i den venstre hånd gik han derpå til sine gemakker, hvor han gav herrerne foretræde, mens dronningen modtog damerne … hun var i en *drap d'or* kjortel og sort fløjlsrobe, og over hendes skuldre hang en hermelinskantet, rød fløjlskappe. Fru von Plessen og grevinde St. Germain bar hendes slæb.

Derefter foregik salvingen i Slotskirken med så stor pragt, at kongens tronstol var af udskåret elfenben, besat med ametyster, og dronningens af massivt sølv.

Siden indtoges taflet i riddersalen; fjorten kaptajner med grev Reventlow og grev Danneskjold-Samsøe i spidsen vartede op, mens Johannes Ewalds kantate blev afsunget:

> Og sildigt skal først Nordens sønner græde!
> For mens *Christian* lever med *Mathilde*,
> Skal alting være lutter glæde,
> Og hver skal bo i sit paulun med fred.

Men også for den gemene hob var der sørget, da majestæternes taffel var til ende, åbnedes ridebanen for folket, og ind kørte en rødmalet vogn, trukket af atten matroser i hvide bukser og skjorter med røde sløjfer og kranse på hovedet. På vognen lå en stegt stud med forgyldte horn, og den var fyldt med tre beder, fem lam, otte grise, ti gæs, tyve par ænder og otte og halvtredsindstyve høns.

Hoffureren trådte frem og råbte med høj røst:

"Oksen gives til pris!"

Og han kastede derefter otte hundrede rigsdaler i småmønt ud over mængden. Midt på pladsen var rejst en fontæne af gult marmor med to løvehoveder af bronze; rødvin og spanskvin sprang ud deraf, fem oksehoveder af hver slags. Det var et herligt gilde, som Københavns indbyggere sent glemte …

Dagen efter var kongen så mat og medgørlig, at Reverdil anså lejligheden for gunstig til at sige noget, der længe havde ligget ham på hjerte.

"Nu er Deres Majestæt kronet," sagde han. "Nu bør De også tænke på at skænke landet en arving."

"Hvad skal jeg med ham?" sagde kongen gnavent. "Lad mig være i fred."

"Ønsker Deres Majestæt da ikke at efterlade Dem en søn, så at kronen kan blive i Deres slægt efter Deres død?"

"Min død?" sagde kongen og så lurende på ham. "Hvoraf ved De, at jeg skal dø? Det er min hensigt at overvinde al menneskelig svaghed og leve. En stor konge dør aldrig; jeg skal lære historien, hvad en stor konge er."

"En stor konge har altid børn," sagde Reverdil og smilte bekymret. "Deres Majestæt bør endnu i aften gøre en tilnærmelse til Hendes Majestæt."

"Reverdil," sagde kongen med et grin, "vil De have Loppefangersken hos Dem i nat, så skal jeg sove hos Hendes Majestæt."

"Deres Majestæt," sagde Reverdil alvorligt og fast, "dette er ikke spøg; det kan ikke blive ved med at gå, som det går. Hvis Deres Majestæt ikke snart bliver fader, vil folk trække på smilebåndet og sige: Han er ikke nogen mand."

"Guds død," fo'r kongen op, "da skal jeg Fanden tage mig vise dem, at jeg er en mand."

Om aftenen, da han var afklædt, gik han virkelig til dronningens gemakker. Han traf fru von Plessen i færd med at læse højt for dronningen, og Caroline Mathilde blev både rød og bleg, da hun så ham. Hendes første tanke var: Så kom han dog endelig engang, så skal min forsmædelse dog omsider have ende. Men fru von Plessen sendte hende et strengt, advarende blik, og dronningen huskede i det samme, hvor megen ringeagt denne mand havde vist hende. Elskovs længsel brændte endnu i hendes blod, men harmen blussede op i hendes sind og fik magten; hun bøjede kun køligt hovedet og sagde:

"Vil Deres Majestæt ikke behage at tage plads? Det er virkelig en særdeles underholdende bog."

Og fru von Plessen læste roligt videre, mens kongen stod som på gløder …

"Tør jeg spørge," sagde han omsider med en stemme, der rystede af arrigskab, "er det en oplæsning, der vil tage lang tid?"

"Min Gud ja," sagde dronningen, "vi må sandelig have bogen læst ud. Den er så interessant, at ingen af os ville kunne lukke et øje, før vi har læst den til ende. Vel Pless?"

"Nej, det er sikkert," sagde fru von Plessen og gav sig til at læse igen …

Kongen stampede i gulvet og bandede en styg ed. Så gik han.

Den næste aften vendte han tilbage; da sad dronningen og fru von Plessen og spillede skak. Han havde foresat sig at være tålmodig denne gang, og han blev roligt siddende, endskønt han lagde mærke til, at spillet gik langsommere og langsommere, så han ikke kunne være i tvivl om, at dronningen helst ville være ham kvit. Da spillet omsider var til ende, rejste han sig, bøjede sig spydigt for fru von Plessen og sagde:

"Måske Hendes Nåde nu ville behage at lade os være ene med vor gemal?"

Men dronningen gav sig med rystende hånd til at stille brikkerne op og sagde uden at se på ham:

"Derom kan der ikke være tale. Deres Majestæt så vel, at jeg tabte? Fru von Plessen må sandelig give mig revanche."

Kong Christian stirrede et øjeblik rasende på hende; så fo'r han ud og knaldede døren hårdt i efter sig.

Men han kom igen den næste aften, og denne gang havde han mere held med sig. Han havde valgt et så sildigt tidspunkt,

at dronningen sad foran spejlet og var ved at klæde sig af. Han blev stående et øjeblik overrasket på tærsklen; for som Caroline Mathilde sad dér, med håret udslaget og den fyldige hals og barm blottede, var hun virkelig et fristende syn. Det flammede et øjeblik op i hans sløve sanser, hans kinder fik farve, hurtigt gik han hen til Caroline Mathilde og trykkede et glødende kys på hendes hals.

Dronningen blev blussende rød; men i det samme kom fru von Plessen farende til. Med hænderne mod himlen råbte hun:

"Dette er virkelig ikke passende … jeg kan ikke tillade … Hendes Majestæts dyd er anbetroet i mine hænder … Jeg må bede Deres Majestæt om øjeblikkeligt at forføje Dem bort."

Kongen vendte sig rasende imod hende og skreg: "Dyd? Mener De, jeg tror på Deres dyd? De er en gammel hyklerske, er De, en snerpe, jeg gratulerer Deres salig gemal til, at han er død. Ved De, hvad postheste er? Hvis De ikke tager Dem i agt, skal De min sæl blive forspændt med fire og ekspederet over grænsen."

Fru von Plessen brast i gråd; og dronningen, der et øjeblik havde været lige ved at lade sig røre, vendte sig med lynende øjne mod kongen.

"Deres Majestæt, "sagde hun. "De har drukket. De har taget fejl af gemakkerne. Der er sikkert et andet sted et af Deres fruentimmer, som De kan byde hvad som helst."

Kongen slog fortvivlet op med hænderne og gik.

Denne modstand æggede ham; var hans kolde hjerte end ikke i stand til at elske, og kunne en kvinde vanskeligt sætte hans sanser i brand, så kunne til gengæld modstand og vægring hidse ham op, så at et elskovens vrængbillede gøglede for hans

fantasi. Nu *ville* han have Caroline Mathilde, han ville føre sin krig igennem; og så udholdende kæmpede han, og så god en forbundsfælle havde han i Caroline Mathildes egen lønligt ulmende længsel, at han blev fru von Plessen for stærk. Det kom til en forsoning mellem ægtefællerne, sommeren over var forholdet imellem dem tilsyneladende godt.

Men kongen trættedes hurtigt, jagtens spænding var forbi, og besiddelsen voldte ham ikke nogen glæde. Han vendte snart tilbage til sine gamle vaner, og Caroline Mathildes hjerte blev for bestandig koldt imod ham.

Da han sidst på sommeren rejste til Holsten, hvor han vakte stor opsigt og forargelse ved sine vilde eventyr, blev dronningen hjemme. Hun var frugtsommelig, og livlægen forbød hende at udsætte sig for rejsens strabadser.

Holck, der havde været noget urolig over kongens uventede hidsige forelskelse, sagde spottende ved afrejsen:

"Ak, Deres Majestæt, det bliver drøjt i så lang tid at undvære en højtelsket gemal."

"Hun?" sagde kong Christian råt. "Ved du ikke, at hun er med barn? Jeg skal dog ikke have noget af at tage en amme i min seng."

Han blev siden ved at kalde hende med dette øgenavn, når han var imellem venner.

Fjerde bog

13. Hans Majestæt ved tronens fod

Kong Christian nærede nu fuldkommen ligegyldighed for Caroline Mathilde, han skænkede hende ikke en tanke, når hun var borte, og når han så hende, vakte hun ligefrem hans væmmelse, frugtsommelig, som hun var; det var næppe nok, at kongen viste hende et smule høflighed, når de ved hoffesterne traf sammen.

Men mod fru Louise von Plessen bevarede han et uudslukkeligt had. Hans svoger, prins Carl af Hessen, stod en tid højt i hans gunst, fordi han var opfindsom og overstadig og først og fremmest en afveksling i det daglige. En aften dansede det ganske hof kehraus, som var kongens yndlingsdans, fordi den var som en rasende hvirvel, der bedøvede sind og sans; prins Carl førte an, og den vilde dans gik som sædvanlig rundt gennem slottets gemakker og gange. Men denne aften fik kongen det vittige indfald, at kehrausen også burde gå gennem dronningens gemakker, hvor Hendes Majestæt, højfrugtsommelig, søgte at finde en smule ro midt i tumulten. Og kong Christian råbte til prins Carl:

"Ind til dronningen! Ind til dronningen! Hendes Majestæt skal dog have en smule morskab sammen med os andre ..."

Og de dansendes rækker hvirvledes frem imod dronningens forgemak; men dér stod fru von Plessen bred og bidsk midt i døren og sagde forbitret:

"Hendes Majestæt er ikke rask, jeg må anmode herskaberne om at forlægge denne usømmelige lystighed til en anden del af slottet."

Carl af Hessen stansede et øjeblik tvivlrådig; men kong Christian råbte hidsigt til ham:

"Videre! Videre! Bryd dig ikke om, hvad den gamle kælling står og vrøvler!"

Og så hvirvlede kehrausen ind gennem dronningens værelser, hvor Caroline Mathilde lå halvt afmægtig, med bortvendt ansigt i en stol …

"Deres Majestæt," sagde fru von Plessen, da de ubudne gæster var forsvundet, "jeg holder snart ikke mere dette ud. Jeg bliver nødt til at trække mig tilbage."

Men Caroline Mathilde slog grædende armene om hendes hals og sagde:

"Nej, Pless, det kan De dog ikke mene! De er den eneste ven, jeg har, den eneste, der kan beskytte mig; vil De da lade mig stakkels lam blive ene her tilbage mellem ulve?"

"Nej," sagde fru von Plessen og klappede dronningen på kinden. "Deres Majestæt kan være rolig; selv om min tålmodighed kan briste for en stund, så forlader jeg Dem dog aldrig med min gode vilje. Men hvad hjælper det? Jeg er Hans Majestæt en torn i øjet; endnu holder Reventlow mig oppe, men hvor længe kan han klare sig selv? Han er den eneste, kongen er bange for, og kongen hader ham. Når han er styrtet, bliver jeg også forvist."

"Pless," sagde Caroline Mathilde heftigt, "det siger jeg Dem, at skiller kongen mig nogen sinde fra Dem, rejser jeg tilbage til England med det samme."

"De?" sagde fru von Plessen med et tungt smil. "De, som bærer landets tronarving under Deres hjerte? Nej, stakkels barn, De er nok nødt til at blive, hvor De er."

Men kong Christian lod ingen lejlighed til at drille og håne "Loppefangersken" gå tabt, og det var hende egentlig en beroligelse. Hun kendte jo hans fejhed og svaghed, og vidste, at han kun ærgrede hende, fordi han ikke havde mod og magt til at sætte hende på porten.

Men angst blev hun en dag, da kongen uventet overvældede hende med artigheder og smiger. Der var just planlagt et lille slædeparti, og kongen veg ikke fra hendes side. Da kanerne holdt for døren, ville Hans Majestæt absolut have, at hun skulle køre med ham, og det hjalp ikke, hvor meget hun protesterede … opfyldt af bange anelser måtte hun tage plads ved kong Christians side.

Kongen kørte altid i en rasende fart, men denne dag gik det vildere end nogen sinde; og da de var kommet et stykke ud ad kongevejen, styrede kongen pludselig kanen op i en snedrive, så den væltede, og fru von Plessen gik på hovedet med de tykke ben lige i vejret.

Kongen skyndte sig at hjælpe hende op, gjorde hende tusinde undskyldninger med et ondskabsfuldt smil, pakkede hende omhyggeligt ind i kanen og sendte hende tilbage til slottet, for at hun ikke skulle få snue. Selv løb han hen til Holck og sprang op i hans kane; han fik Holck mere og mere kær og kunne ikke ret længe ad gangen undvære at være i hans nærhed; det begyndte at blive Holck en smule besværligt …

Og imellem ballerne og kanefarterne og maskeraderne og de hemmelige orgier i vennernes snævreste kreds, lurede kongen stadig på, hvordan han skulle komme sine fjender til livs. Fru von Plessen turde han ikke jage bort, så længe Reventlow var der, og mod Reventlow vovede han ikke at foretage sig noget, så

længe han endnu ikke følte sig ganske usårlig. Også Bernstorff havde han et godt øje til, men Bernstorff var nu ganske urørlig. Der førtes netop nu de afgørende forhandlinger med Rusland om at få Holsten fra Gottorperne mod til gengæld at afstå Oldenburg og Delmenhorst. Bernstorff holdt her alle trådene i sin hånd, Rusland havde tillid til ham, fjernedes han, ville forhandlingerne om mageskiftet uigenkaldelig strande. I og for sig var det kong Christian ganske ligegyldigt, om Holsten hørte til Danmark eller til Månen, han havde mere end plads nok til at more sig på i København og Frederiksberg og Hørsholm, han gav gerne hele resten til den, der kunne finde på noget ekstra nyt, en ubegribelig vanvittig fornøjelse, som endelig engang kunne få det rigtig til at svimle. Men han måtte alligevel holde på Bernstorff, indtil denne kedsommelige affære var bragt ud af verden, at afskedige ham nu kunne føre til både krig og oprør. Og så ville det jo også kaste glans over kronen om hele Holsten atter blev knyttet til riget, æren ville falde på kong Christian selv, og han havde ikke det mindste mod at få en glorie om sit hoved …

Nej, Bernstorff måtte vente. Men der var jo andre mus, der kunne falde i kattens klo. Danneskjold for eksempel … En dag ved taflet viste kongen ham en ganske usædvanlig gunst og nåde, og da han så om aftenen kom hjem, lå hans afskedigelse og ventede på ham. Reverdil stod også snart for tur, hans evindelige prædikener begyndte at blive for trivielle, Hans Majestæt kunne ikke udholde al denne ophøjede dydsirethed i nærheden af sin person. Og prins Carl af Hessen måtte "gøre springet", mens kong Christian gned sig i hænderne … Thi ingen nydelse kunne dog lignes ved den at støde en begunstiget

person ud i det yderste mørke, hvor strålerne fra kongens sol ikke kunne varme og lyse …

Men alligevel begyndte Hans Majestæt at kede sig; slottet blev ham for trangt, han havde ikke midler nok her til at træde sømmeligheden ganske under sine fødder, han trængte til kradsere stimulanser, han måtte have lavere og lumpnere omgivelser for at kunne udvikle sig i retning af den attråede fuldkommenhed, han følte et umætteligt begær efter en søle, der stank, så det kunne mærkes …

Så samlede han sin garde om sig: Osborne og Dryberg, Sperling, Holck og Enevold Brandt, og de foretog en aften et muntert strejftog ud igennem hovedstaden.

Først var de nede i en vinkælder i Antoniestræde, hvor de overraskede et par gavtyve, der med falske kort plukkede et par unge fyre for deres penge, ure og smykker; de skulle just til at gøre den sidste sølvtobaksdåse til bytte, da kong Christian pludselig sprang frem, rev kortene fra tyveknægtene og konstaterede, at de var falske. Der blev en uhyre tumult, og Dryberg tilbød at springe efter vægterne for at lade fyrene sætte i hullet; men kongen lo og sagde:

"Min Gud, det manglede blot! Skulle jeg være enevældig monark og ikke selv kunne holde justits i mit rige?"

Han drog sin kårde, de andre fulgte hans eksempel, og et øjeblik efter lå gavtyvene gennembankede og bandende ude i rendestenen. Så pryglede de for en ordens skyld de to uheldige spillere med og gik derefter med dragne kårder løs på de øvrige gæster, der ude af sig selv ville tage flugten. Da værten ville lægge sig imellem, bankede de ham brun og blå også, og for endelig at gøre det grundigt slog de stolene i stykker, knuste

alle flasker og glas, stablede bordene op ovenpå den arme vært, der lå gispende og halvt afmægtig i en krog, og gik arm i arm sejrsberuste videre gennem staden.

Nede i Brokkensbod fandt de skænkestuen fuld af matroser og håndværkere, så her var det ikke tilrådeligt at gå så voldsomt til værks. Men der blev set velvilligt på dem, det var ikke så sjældent, at spendable kavalerer dumpede herned ud på aftenen, og der lød bifaldsråb fra alle, da Holck råbte til værten:

"Stuen rundt, eins, zwei, drei … lad os bare få tre gange så meget, som vi kan drikke, med det samme."

Værten krummede sig smiskende og sprang, snart skyllede en forfærdelig punch ned gennem alle de tørstige halse …

Kongen sad og morede sig kosteligt; han tænkte ved sig selv: Jeg bliver dog bestandig større og større; nu er jeg lige så stor som den Harun al Rashid, Reverdil fortalte mig om, der færdedes ukendt midt i sit folk.

Og han tog mægtigt til sig af punchen, det var ham en nydelse at mærke den slette drik kradse gennem halsen, han nød den ramme duft fra det skidne rum, fra de sammenstuvede menneskers arbejdstøj og fra fuseldampene og tobaksosen, der lå kvælende over bordene. Han følte, at nu var han på den rette vej, endelig kunne han gøre sig håb om at blive hård, det gjaldt nu blot om at drikke bægeret ud til der ingen bærme var tilbage, rode sig gennem hovedstadens dybder, til ingen last var ham fremmed …

Og det varede ikke længe, før dette blev ham for tamt. Han sprang op på en stol, holdt en skinnende guldmønt i vejret og råbte med sin skingre stemme:

"Kammerater, vi sidder jo *ma foi* her og parlerer så anstændigt, som var vi til eftermiddagste hos en admiral. Vi må have kulør, mine venner, vi må snakke, så selv den ældste ulk i Holmens stok er ved at rødme. En dukat, drenge, til den der kan finde på det drøjeste ord!"

Et brøl af latter hilste ham, og nu blev der fyret løs med de gemeneste ord fra alle stuens hjørner. Underligt nok, tænkte værten henne bag disken, for han syntes ikke, at matroserne rigtig kunne hamle op; det var ubetinget de fine herrer, der sagde det værste …

Men kongen lyttede begærligt efter matrosernes snak, for det var jo noget nyt, og han samlede lidenskabeligt på nye ord, han mestrede både det tyske sprog og det engelske og det franske og det danske, men ingen af dem tilfredsstillede ham, hans tanker gik ad så sære krinkelveje, at alle de gængse ord hjalp ham ikke; tit måtte han stå og stamme for at finde på en hel ny ordføjning, der kunne udtrykke det, han alene følte. Og nu fik han her et helt forråd på engang … bevares vel, hvor det var grinagtigt! Hvis han nu i nat heller ikke kunne sove, så ville han tænke alle disse ord igennem, det kunne blive helt fornøjeligt …

Og han slyngede pludselig en håndfuld dukater ud over gulvet, så der blev vildt håndgemæng og punchen flød i strømme fra de væltede borde …

Men kongen råbte igen:

"Mere punch, mere! Og stærkere, dette her er jo bare til at sejle i! Og igen en dukat til den, der kan synge den liderligste vise!"

Igen brølede matroserne af latter, og sang efter sang lød ud gennem osen … visestumper, som mange af dem ikke engang i

enrum ville have nynnet, om de havde været ædru …

Men alting bliver kedeligt i længden; kongen og hans følge brød op. Et drønende hurra hilste dem, da de ravede ud på gaden. Men så drukne matroserne end var, havde de vidst, at det var Kongelig Majestæt selv, der havde siddet her og gjort dem til svin, så ville det næppe have været hurraråb, der havde fulgt ham til døre …

"*Eh bien*," sagde monarken, da de arm i arm slingrede ned ad gaden, "det er længe siden, jeg har moret mig så godt. Men hvad nu drenge? Natten er lang og byen er dejlig … Min salighed, om vi nogen sinde mere vil fejre vore bakkanaler på det kedsommelige slot. *Que faire*, Conrad?"

"Kvinder!" sagde Holck. "Naturligvis. Hvad er der andet på denne tid?"

"Jeg gider ikke," sagde kongen. "Ikke endnu, siden kan vi se. Hvem kan finde på råd?"

"Vægterne," sagde Sperling, der nu var blevet både kammerherre og staldmester og følgelig ikke mere stod så højt i kongens gunst.

"Vægterne?" sagde kongen og sendte ham et misbilligende blik. "Skulle majestæten måske gøre løjer med sit eget politi?"

"Det ville være originalt," sagde Dryberg. "Alt er tilladt en monark, når det blot ikke er ordinært."

"*Eh bien*," sagde kongen "foreløbig kan vi jo inspicere vore poster. Det kunne dog more os at forvisse os om, hvor vel de våger om natten over vor og vore undersåtters person."

Allerede i Østergade var herrerne så heldige at træffe en af lovens håndhævere, der snorksov på en trappe med morgenstjernen mellem sine knæ.

"Hyss," sagde kongen, "væk ham ikke. Tag morgenstjernen, Brandt, og giv mig den. Og tag du hans pibe, Dryberg. Nu skal vi min sæl og salighed forvisse os om, hvorvidt vægterkorpset snorker over hele København."

Toget drog videre gennem gaderne, kongen med morgenstjernen i sin hånd, Dryberg med vægterens fløjte. Arm i arm gik de, og syngende; men de andre sang kun dæmpet, for Hans Majestæt havde en smuk stemme, og det krænkede ham dybt, når han blev overdøvet. Om i mørke sidegader gik de, skilte tog de ned fra deres plads og lagde dem tværs over gaden; tranlygterne firede de ned eller knuste, og da de kom forbi et stort hus, råbte Brandt:

"Hej, dér bor mester Gottlob, det er den værste ågerkarl i hele København. Han lånte mig halvtredsindstyve dukater sidste vinter, og nu skylder jeg ham to hundrede, gid Fanden havde ham …"

"Vel," sagde kongen, "så skal jeg betale renterne for dig med det samme."

Han hævede morgenstjernen med begge hænder, og under selskabets stormende munterhed slog han alle de ruder itu, han kunne nå.

Et kridhvidt spøgelse med nathuen på snur og forfærdede miner kom til syne bag en af de knuste ruder og skreg med pibende røst:

"Hvad er det for optøjer? Jeg sender bud efter vægteren … de herrer skal betale mig hver eneste rude og tort og ulejlighed. Og sådan nogen kavalerer vil gå for at være fine … ah monsieur Brandt, jeg kender Dem vel! De kan stole på, at De skal høre fra mig …"

Midt på gaden stod kongen og støttede sig slingrende til sin morgenstjerne. Han kastede sit hoved stolt tilbage og slog så majestætisk ud med hånden, at han nær var faldet omkuld.

"Mester – hik – Gottlob," sagde han. "Vi er Kongelig Majestæt og har kun fuldbyrdet retten som det sømmede sig – hik – for rigernes monark. Mener han, vi vil finde os længere i hans skammelige åger? Om han ikke i morgen allerede sender kammerherre Brandt hans forskrivning tilbage, skal han høre nærmere fra os, det kan han være forvisset om – hik!"

Stolt marcherede kongen i spidsen for skaren videre, og hvor de kom hen, fortsatte de deres hærværk. Så sagde kongen pludselig:

"Jeg tror, Gud hjælpe mig, alle vægterne sover i den hele by. Stød i piben engang, Dryberg, så vi kan se, hvad de karle duer til."

Dryberg peb, og selskabet gemte sig rundt om i portenes og de fremspringende mures skygge. Et øjeblik efter kom et par vægtere løbende i fuldt trav, og da de fik øje på al ødelæggelsen, så de sig forvirrede om, uden at kunne begribe, hvor fredsforstyrrerne var blevet af, eller den vægter, der havde pebet.

Men i det samme styrtede det kongelige selskab frem fra deres skjulesteder og overfaldt vægterne så heftigt med stød og slag, at lovens håndhævere rent glemte at pibe og skyndsomst tog flugten …

"Se," sagde kongen triumferende, "er det ikke det, jeg altid har sagt, at jeg skulle slet ikke have været konge? Hvis *jeg* nu havde været vægter, så ville jeg påtage mig ganske alene at holde orden i hele København."

De bankede nu en værtshusholder op og drak en tid hos ham, men det var kedeligt, og de blev søvnige af det. Men så råbte Holck:

"Det er det samme, nu går vi til pigebørnene. Deres Majestæt må dog virkelig lære Deres hovedstad at kende til bunds."

"Uf," sagde kongen, "hvad er der nu ved det? Det er vel ikke andet end dem fra teatret på en anden måde."

"Jo," sagde Brandt og sprang op. "Deres Majestæt kan tro, jeg kender en, der er noget for sig selv – vi går til Støvlet-Cathrine. Jeg ved, hvor hun bor, og jeg indestår Dem for, at dér keder man sig ikke. Hun kan bande rive og kradse, det er en prinsesse og en nyboderskælling i én person. Husker Deres Majestæt ikke prins Georg af Brunsvig-Bevern? Det er hans datter – og nu sidder hun i Ulkegade og er en af de strammeste i hele København."

"Ja," råbte de alle sammen. "Støvlet-Cathrine er god! Vi vil hen og banke Støvlet-Cathrine op."

Og kongen lod sig trække med; men da de kom til huset i Ulkegade var Støvlet-Cathrine der ikke mere, og ingen af pigerne vidste, hvor hun var blevet af; de var bare inderlig glade over, at de var blevet af med hende, den ondskabsfulde Satan hun var …

Så kom drikkevarerne igen på bordet, og de unge kavalerer gav sig i kast med de piger, der var ledige. Kongen blev siddende for sig selv i en sofa; han var gnaven og træt, og faldt snart i søvn.

Da han ud på morgenen vågnede, var han alene; hans venner havde trukket sig tilbage med deres damer.

Så drog han et lettelsens suk og gik. Langsomt og værdigt gik han ned midt ad gaden, støttende sig til sin morgenstjerne. En tidlig morgenvandrer, en værdig borger, der havde været til audiens hos kongen og kendte ham, hilste ærbødigt; men kong Christian lagde ikke mærke til ham og besvarede ikke hans hilsen.

"Der kan man nu se," sagde borgermanden til sig selv. "De er alle sammen på nakken af den stakkels unge konge og siger, han tænker ikke på andet end at svire og sværme. Og så går han her, snart sagt midt om natten, og grubler og grunder over rigernes vel. Men mærkeligt er det jo rigtignok, hvorfor han går med en morgenstjerne i hånden ..."

Uden at se til højre og venstre skred kongen langsomt videre, og det var på ingen måde rigernes vel, der optog ham. Han søgte at samle alle nattens begivenheder i sin trætte hjerne, og han grundede over, hvorfor han mon befandt sig så ilde?

"Det er mærkeligt," sagde han til sig selv, "det må være de stærke drikkevarer, dem er jeg jo ikke vant til. Det kan jeg ikke finde mig i, der må ikke være noget, der er stærkere end mig. For fremtiden vil jeg ud hver aften og drikke det aller værste, jeg kan finde. Jeg vil være hård, hård, hård, hård – stor og uovervindelig ..."

Men i øjeblikket var kongen nu hverken stor eller uovervindelig. Han var tværtimod et offer for den søsyge, som visse væsker fremkalder i de svage dødeliges indre; han befandt sig mere og mere ilde, og han havde ikke gået ret mange skridt, før han måtte læne sig til en mur og kaste op ...

Han stod endnu dér i den ynkeligste forfatning, da en tung hånd lagde sig på hans skulder og en temmelig morgengnaven

vægter stod for ham.

"Hør nu, gode herre," sagde han, "dette her er vist ikke rigtig, som det skal være, hvad? Tror han kanske, her er en svinesti, hvad? Og hvor har han hugget den morgenstjerne, som hører til statens materiel? Se nu, han får svinet af sig, lille ven, så er det vist bedst, vi to følges ad ..."

Men kong Christian rettede sig med en pludselig kraftanstrengelse, og med hånden støttet mod muren vendte han sig mod vægteren.

"Min gode mand," sagde han, "kender han ikke Kongelige Majestæt? Angår det måske ham, om det behager os at sidde på vor trone eller at støtte os til dens fod? Gå han og pas sit, så skal der ikke vederfares ham noget ondt."

Vægteren syntes jo nok nu, han skulle kende majestæten, og der var i dette øjeblik, trods den tragikomiske situation en så sand kongelig værdighed udbredt over den unge monark, at der ingen tvivl kunne være mulig. Med mange undskyldninger trak vægteren sig forvirret tilbage.

Men Kongelig Majestæt, der nu følte sig betydelig lettet, marcherede strunk til Christiansborg. Da han kom til sit forgemak, mødte han Reverdil, der havde været urolig over hans fraværelse; og for at forebygge en straffeprædiken, holdt kongen triumferende sin morgenstjerne i vejret.

"Se," sagde han, "det er sejrens trofæ! Vi har haft en ordentlig batalje med de murmeldyr af vægtere, men vi beholdt dog valpladsen til sidst."

"*Gloria examore patriæ,*" sagde Reverdil spydigt. "Er det ikke sådan, Deres Majestæts valgsprog lyder? Dette er i sandhed en smuk vej til ære."

Men nu fo'r kongen rasende ind på ham med knyttet hånd og råbte:

"Monsieur Reverdil, De kan skælde mig ud, når det endelig skal være, men at De gør nar ad mig, det finder jeg mig ikke i!"

Så fo'r han ind i sit gemak og smed sig fuldt påklædt på sin seng.

14. Haneben

At Støvlet-Cathrine ikke længere boede i Ulkegade, var gået således til:

Den gamle udhaler, grev Danneskjold-Laurvig, var jo vendt hjem fra Norge efter Christian den Syvendes tronbestigelse, og han kom til København, sulten som en ulv efter at genoptage de vante fornøjelser. Men det var jo endnu i landesorgens tid, Komediehuset var lukket, og hans små duer var spredt for alle vinde; han var som en jæger uden jagtrevier, og da han nu én gang ikke kunne leve uden vildt, lod han om aftenen sin portechaise bære fra hus til hus i de små gader, hvor dueslagene var. Han begyndte hos de fornemme, silkeraslende, parfumeduftende damer, der blev holdt højest i pris, fordi de fleste nu én gang har en dårlig smag. Disse tomme, opstadsede attrapper, der var klædt ud som hofdamer, men ikke engang havde så meget vid som en almindelig gadetøs, kedede ham ubeskriveligt. Han kendte dem ud og ind, så snart han så dem, og han blev kun hos dem for at traktere dem med et glas vin og gøre nar ad dem med den rammeste smiger. Det morede ham at se påfuglene slå halen ud, men det var visselig ikke den slags erotiske oplevelser, der kunne tilfredsstille hans kræsne sanser.

Så gik han raden igennem, og efterhånden som han kom dybere og dybere ned, traf han jo en og anden af sine små veninder fra teatret. Det var altid bedre, det var dog i det mindste gamle minder at opfriske, men han rystede alligevel melankolsk på sit hoved: pigebørnene var ikke så kvikke her som på teatret, den døde tid havde sløvet dem, den æggende kulisseluft måtte også til, for at de kunne komme til deres ret.

Så begyndte han vel også selv at blive gammel, sanserne krævede stærkere pirringsmidler nu, han måtte se at finde på noget nyt. Så gik han dybere og dybere ned, og han, der i sin tid havde bedåret selve den dydsirede jomfru Rose, var nu glad, når en af gadens groveste piger kunne skaffe ham et øjebliks lyst …

På denne sin turné nåede han omsider til Ulkegade, og dér traf han Støvlet-Cathrine, der var mere ilter og ondskabsfuld end nogen sinde, og som i den sidste tid havde fundet en ny sport at more sig med: når de unge kavalerer, de ganske unge, som søgte hende ivrigst, besøgte hende, så hidsede hun dem op til at drikke og traktere, til de til sidst ikke havde en daler mere i deres pung og hang døddrukne og slatne over en stol. Så hentede hun Jensine, der stadig var hendes hund, hendes ting, og sammen bar de den fine herre ud på gaden og lagde ham midt i sølen.

Det adspredte hende en smule, men hun begyndte alligevel at kede sig lumsk, den stakkels Støvlet-Cathrine, og spekulere på, hvordan hun skulle trække sig ud af det i tide …

Så kom grev Danneskjold, og han blev henrykt, da han så hende.

"Min puttehøne!" sagde han og dansede imod hende med udbredte arme – "min paradisfugl! Ak, *mon Dieu*, de mennesker, der rager i en mødding er dog lykkelige; der finder man dog somme tider en perle …"

Han omfavnede hende og begyndte at kærtegne hende med sine ivrigt rystende hænder. Men Støvlet-Cathrine gav ham en kraftig en på siden af hovedet og sagde:

"Tag kløerne til dig, din gamle hankat! Rod du på møddingen, så meget du lyster, men lad perlerne ligge, min

ven. *Dem*, ved du nok, kaster man ikke for svin."

"Men *ma chère,*" råbte grev Danneskjold leende, "husker du da ikke, at du var en af mine allerførste elskeder? Har du glemt, at jeg ville have givet mit rygte til pris ved at tage dig med op til Norge? *Parole d'honneur,* havde jeg ikke været bange for at støde en venskabelig nabomagt for hovedet, så havde jeg snappet dig væk lige for næsen af baron Goderick, det engelske fæ."

"Pyt," sagde Støvlet-Cathrine og smækkede benene op på bordet, "så meget må du vel kende mig, din gamle libertiner, at du ved, jeg er ikke af den slags, der lader mig *snappe*. Havde jeg gidet haft dig, så havde jeg såmænd snubbet dig for længe siden selv."

"Nå, nå," sagde grev Danneskjold krænket, "du glemmer Mette Rose; hun var højere på strå end du, min snut, og hun var knibsk nok til at begynde med; men hun måtte pinedød give sig til sidst."

"Mette Rose," sagde Støvlet-Cathrine foragteligt, "det mæhæ! Tror du jeg er af den slags? Havde jeg været i hendes sted, havde jeg givet dig en dragt klø, *mon ami* … Nej, bliv nu hellere siddende, hvor du er; du skulle tage dig lidt i agt, du kender mig ikke, som jeg er nu, bitte Grevenskjold. Jeg slår, du … og kradser. Jeg er ikke sådan en kat, der spinder, når man klør den bag ørerne …"

"Du er fortryllende," sagde grev Danneskjold og stirrede glubsk på hende, men rykkede alligevel sin stol lidt længere ud … "du er stejlere end selve de norske jenter, gid Fanden havde dem, der var en af dem, der var lige ved at få mig til at gifte sig med hende …"

"Nå ja," sagde Støvlet-Cathrine, "vil du da gifte dig med mig?"

"Men *ma chère,*" stønnede greven, "begynd nu ikke også du. Du ved jo meget godt, at du kunne ikke selv holde lænken ud i fem minutter …"

"Lænken," lo Støvlet-Cathrine, "nej, lille ven, skal vi gifte os, så er det min sæl dig, der skal have lænken på. Og ved du hvad, jeg kunne egentlig godt lide at prøve, hvordan det er at være grevinde til en forandring … men hvad er det så egentlig, du vil mig?"

"Søde barn," sagde grev Danneskjold og tørrede sveden af sin pande … "hvor du dog er omstændelig i dag. Når et mandfolk kommer her i Ulkegade, behøver du da ikke at spørge ham om, hvad han vil."

"Tag dig en pris og klar hjernen, gamle dreng," lo Støvlet-Cathrine. "Tror du ikke her kommer grever og baroner nok? Du kan kende dem på kinden, når de har været her; dér sidder altid et mærke af mine negle …"

"Anne-Cathrine," sagde grev Danneskjold højtideligt. "Prinsesse von Brunsvig-Bevern, du mest attråværdige af alle kvinder! Jeg var en ven af din højsalige papa, og jeg kan ikke rolig se på, at du mugner her på en mødding. Du kan være forvisset om, at papa smiler bifaldende fra sin himmel til mine ord."

"Tag og lad vær med at synge salmer," sagde Støvlet-Cathrine. "Så bliver jeg i dårligt humør, og det kan være, Enevold kommer i aften …"

"Enevold!" skreg greven. "Enevold Brandt? Det *null und nichts* … Anne Cathrine, jeg har min portechaise holdende hernede. Ville du følge med hjem til mig?"

"Tak," sagde Støvlet-Cathrine, "for at blive sendt hjem igen i morgen eller hvornår? Nej, lille Laurbær, jeg holder ikke af at skifte logi så tit."

"*Eh bien,*" sagde greven. "Så bliver jeg her. Men det siger jeg, at kommer Enevold Brandt, den vindbøjtel, så lader du ham ikke slippe indenfor døren ..."

"Nå ja," sagde Støvlet-Cathrine. "Enevold er nu sød, og du er en gammel idiot. Men dragen dernede skal have penge i aften ... har du *money*?"

"Masser," sagde greven og ringlede med sin lomme. "Lad os nu kun få vin på bordet i en fart."

"Yes," sagde Støvlet-Cathrine og strakte sig ... "Jensine! Lad os få et par flasker af den du ved ... det er et grevskab, der gi'r, min kylling, så det er lige meget, hvad det koster ..."

"Mit lille engleben," sagde greven smiskende, "skulle vi ikke arrangere et lille bakkanal? Der er sikkert mange små søde duer i slaget ..."

"Nej, lille Skjoldvig," sagde Støvlet-Cathrine med et ondskabsfuldt smil ... "foreløbig er det os to. Men jeg lover dig, du skal komme til at gøre bekendtskab med de andre siden."

Så sad de og drak, og greven gjorde sig uhyre anstrengelse for at gøre sig lækker. Han kendte jo "Mylady" fra gammel tid, han vidste, at hvor rå hun end gjorde sig, stak der dog en ærgerrig og forfængelig prinsedatter i hendes buttede krop, og han konverserede hende slibrigt og åndfuldt, frækt og diskret som en ægte hofmand. Og det lod virkelig, som om Støvlet-Cathrine faldt til ro og begyndte at finde behag i hans selskab. Hun spækkede sin tale med flere og flere engelske gloser, hun gav sig til at parlere fransk, hun dansede for ham med

opløftede skørter, mens hans øjne stod på stilke over, så dejlige hendes ben var. Og til sidst sprang hun rød og smilende op på hans skød.

"Nå, lille Dannegreve," sagde hun og klaskede ham på de blå kindposer ... "kom så op med dine penge og lad os se, hvor meget du har."

"Vorherre bevares," sagde greven og famlede om hendes liv ... "jeg vil forgylde dig, du dejlige, når du bare vil trøste den gamle greve ..."

"Vrøvl," sagde Støvlet-Cathrine ... "jeg bliver såmænd ikke kønnere af at blive forgyldt, og jeg bryder mig ikke om andet, end hvad du har. Lad os se dine lommer ..."

Og grev Danneskjold måtte op med hver dukat, Støvlet-Cathrine gav sig ikke tilfreds, før han havde vendt alle sine lommer, så hun så, der ikke var mere. Så strøg hun pengene til sig, puttede dem ned på sin barm, og inden han så sig for, havde hun snoet sig løs. Midt på gulvet stod hun, klappede i hænderne og råbte:

"Jensine! Jensine! Kald på de andre ... Kehraus! Kehraus! Kehraus! "

Og inden den arme greve havde set sig for, var stuen fyldt af en sværm let klædte piger, der dansede om hans stol, rev ham op, kastede ham frem og tilbage, hvirvlede ham sind og sans fra som i en elverdans, indtil han omsider ganske forpustet og fortumlet fandt sig selv siddende i sin portechaise, på vej mod sit palæ. Og han kunne høre, hvor lakajerne lo ... de lo, så bærestolen ligefrem rystede ...

"Hun er dog en Satan," sagde han til sig selv, "men hun er dejlig, Mette Rose var jo ikke andet end en tam høne imod

hende. Og jeg vil være evig fordømt, om hun ikke skal komme til at give køb."

Den næste aften kom han igen, og hver aften fremdeles, men nu var han forsigtigere; han trakterede med vin, han betalte mere end rundeligt, han konverserede muntert og frit, men han holdt sig på afstand; han vovede ikke flere tilnærmelser, og Støvlet-Cathrine fik ikke oftere brug for sine elverpiger.

Hun begyndte at finde ham helt hyggelig nu, han var dog altid et minde om de gamle, bedre dage; rædsom grinagtigt var det at se, hvor behersket og korrekt han sad, mens brynden skinnede ud af hans øjne; og så var han indbringende, meget indbringende; Støvlet-Cathrine kunne i denne tid holde sig ganske fri for alt det andet rak …

Men så sagde han en dag alvorligt og indtrængende:

"Støvlet-Cathrine, jeg kender dig jo nu, du er guld værd, du sidder her som en diamant indfattet i jern. Jeg vil gøre det bedre for dig. Jeg ved, du skal have din frihed, og jeg skal ikke genere dig. Men jeg har købt et hus nede på Vandkunsten og møbleret det pænt … vil du have det? Om du så vil gøre mig noget til gengæld, det bliver din egen sag."

"Bæh," vrængede Støvlet-Cathrine, "nu skal du optræde som gentleman, hvad? Og så skulle jeg være din gentlepige, hvad? Når du betaler det hele, kunne jeg jo ikke godt være andet bekendt end at give dig noget til gengæld …"

"Lille Anne Cathrine," sagde grev Danneskjold, "jeg mener dig det vel, og du *må* bort herfra. Hvad mig angår, så vil jeg være glad, om jeg må komme engang imellem hos dig og passiare lidt om gamle dage …"

"Bild mig det ind," lo Støvlet-Cathrine. "En greve som du giver såmænd ikke en pære bort uden for at få et æble i stedet. Det kan jo også være lige meget, du kan få dine bestemte dage. Men det siger jeg dig, at du skal spytte ordentlig i bøssen,"

"Min yndige," sagde grev Danneskjold og hoppede i sædet, "du gør mig lykkeligere, end jeg kan sige dig. Du kan trække på mig, ligesom du trak på baron Goderick; du skal ikke komme til at savne noget, så længe der er en pind tilbage af Laurvig …"

"Men én ting vil jeg nu sige dig, din gamle grevebuk," sagde Støvlet-Cathrine, "at hvis du tror, du bliver ene hane i kurven, så tager du fejl."

"*Mon Dieu,*" sagde greven henrykt, "det er mig komplet ligegyldigt, når bare jeg kommer med i kurven selv. Måske jeg så allerede i aften …?"

"Fingrene af fadet," lo Støvlet-Cathrine. "Eller skal jeg kalde på de andre? Når jeg sidder på Vandkunsten, kan vi tales ved."

"Og hvilken tid på dagen …?"

"Hvilken dag om ugen, mener du? Nå ja, du kan komme hver mandag fra ni til halv ti."

"Du gode Gud," stønnede greven, "én dag om ugen? En halv time? Anne Cathrine, det ender med, at du gør mig vanvittig …"

"Nå, ja," sagde Støvlet-Cathrine, "du må jo også helst give mig pengene for et år med det samme; så gør det jo i grunden ikke så meget, om du bliver vanvittig eller ej."

Allerede dagen efter flyttede Støvlet-Cathrine ned på Vandkunsten, og der blev samme tilløb af kavalerer dér, som da hun boede i Ulkegade. Og grev Danneskjold fik lov til at komme hver dag; for i grunden fandt hun ham forfærdelig grinagtig; sådan en gammel kavaler, der egentlig burde have siddet i en

stol, pakket ind i tæpper, men som gjorde sig de utroligste anstrengelser for at gale som en ung hane, han kunne ligefrem sætte hende i godt humør.

15. Kongelige klø

Hans Majestæt var ivrigt optaget af sine bestræbelser for at gøre sig fuldkommen; der var næppe nogen nat, uden at han med sine fortrolige gennemsøgte byens knejper; ituslåede møbler, knuste glas og blå øjne betegnede hans vej, og han var virkelig ganske godt fornøjet med sig selv; han tålte bedre og bedre de krasse giftblandinger, som værtshusholderne kaldte med ædle navne. Og hvad der især fornøjede ham, var de laurbær, han hentede sig i de hyppige bataljer med vægterkorpset. Han nåede efterhånden så vidt, at hvor meget spektakel han end lavede, om han så gik en gade igennem og slog ruderne ud og selv lod vægterne kalde til, så vovede de ikke mere at indlade sig på nogen kamp; så snart de så ham, flygtede de, som om Fanden var i hælene på dem …

Det havde nu sin naturlige forklaring, for det var hurtigt rygtedes i vægterkorpset, at det var Hans Majestæt selv, der var mester for de ville optøjer, som ingen mindedes at have oplevet mage til. Vægterne havde ingen lyst til at udsætte sig for de ubehagelige følger af at lægge hånd på Kongelig Majestæt, og selve politimesteren havde udtrykkelig opfordret sine folk til at undgå alle sammenstød, der kunne give anledning til en pinlig skandale …

Men det vidste kong Christian jo ikke, og han sagde på en af sine natlige udflugter til Holck:

"Hør du, Conrad, hvorfor var egentlig Valdemar Sejr og de andre gamle kanutter så store konger?"

"Ja, Deres Majestæt," sagde Holck, "det var vel, fordi de vandt så mange glorværdige sejre over rigets fjender."

"Bah," sagde kong Christian og slog ud med hånden, "hvad var så det hele? Disse gamle majestæter sad i deres lønkammer og handlede og fiskede og kradsede breve op som kræmmere; og når de så gik i krig, holdt de selv på en høj med hele rigets adel omkring sig, mens de andre sloges. Nej, men *vi*, Holck – vi slås personligt. Jeg tager selv de næsestyvere, der falder af, og jeg slår mig igennem med mine egne næver. Det synes os, Conrad, at i grunden er vi en større kriger end nogen af vore forgængere på tronen, for vi udsætter daglig vor egen person."

"Ja," sagde Holck. "Der kan ikke være nogen tvivl om, at Deres Majestæt har ret deri."

"Derfor har jeg tænkt på, Conrad," vedblev kongen, "at når vi en dag får en rigtig munter batalje, og vægterne får klø, hvad de naturligvis gør, så bør vi mærke os stedet, så at vi senere kunne rejse en triumfbue dér, hvad mener du om det?"

"Det er en superb idé," sagde Holck. "Og på toppen kunne da sejrens gudinde stå med en erobret morgenstjerne i sin løftede højre ..."

"Nej," sagde kongen, "på toppen skulle jeg selv stå, og min højre fod skulle være plantet på en vægter, der var slået til jorden. Og det skulle være i fuld legemstørrelse, Conrad ..."

"Deres Majestæt," sagde Holck, "det måtte være en meget stor triumfbue, om Deres Majestæt skulle stå i Deres fulde storhed på dens top."

"Ja," sagde kongen og nikkede alvorligt, "du har ganske ret. Det skal være en meget stor triumfbue. Vi vil tale med Wiedewelt derom."

De kom i det samme ud på Gammeltorv, hvor to vægtere stod og talte sammen om nattens begivenheder; og Christian den

Syvende sagde til Holck:

"Conrad, det var egentlig en skøn plads for en triumfbue her. Skulle vi ikke overvinde disse to lovens håndhævere, så at vi fik en passende skueplads for vor sejr?"

"*Bien,*" sagde Holck og trak sin kårde. "Mit liv, mit gods og min klinge står stedse til min konges tjeneste."

Også kongen drog sin kårde, og med sirlige dansetrin gik de bagfra løs på de to intet anende vægtere og gav sig til at tampe løs på dem med den flade klinge.

De vendte sig forbitrede om, og en af dem – en stor kæmpekarl, som hed Lars Brygge – råbte hidsigt:

"Så skulle da Satan …"

Men i det samme opdagede de jo, hvem de havde for sig; de gjorde begge stram honnør og blev stående ubevægelige, mens slagene haglede ned over dem.

Omsider sænkede kongen sin kårde og råbte ærgerlig:

"Hvorfor Djævlen slår I ikke igen? Hvad er det for nogen usle karle, kongen har i sin tjeneste, siden de lader sig prygle igennem på deres post uden at sætte sig til modværge?"

"Nej," sagde Lars Brygge, "vi kender Kongelig Majestæt, og når Kongelig Majestæt behager at give os stryg, så har vi strenge ordrer til ikke at slå igen."

"Kongelig Majestæt?" råbte kongen forbitret. "Når jeg går ud for at more mig, tror I så, jeg er Kongelig Majestæt? Jeg er Christian Frederiksen, er jeg, og jeg laver gadeoptøjer, det gør jeg. De behager os at stige ned til vort folk, forstår I? Hvorfor slår I to lurvede karle så ikke igen? Tør I ikke slås?"

"Nej," sagde Lars Brygge med et lunt smil. "Med Kongelig Majestæt tør vi ikke slås. Vi har kone og børn og det ville være

en køn redelighed, om vi gik hen og blev slået i stykker. Nej, når vi alligevel skal have kløj, så står vi hellere stille og håber på nådig straf."

"Gid Fanden havde jer," sagde kongen arrigt, "når I er sådan et par kujoner, hvorfor render I så ikke jeres vej, som de andre plejer at gøre?"

"Nej," sagde Lars Brygge sindigt og så fast på kongen. "Niels Aagaard og så jeg, vi er ikke af den slags, der render vores vej. Så mener vi også, at når Kongelig Majestæt behager at give os stryg, så må vi vel have vist os forsømmelige i tjenesten og gjort os fortjent dertil."

Kong Christian vendte dem bandende ryggen og trak Holck med sig ned ad en sidegade.

Men Lars Brygge sagde til sin kammerat:

"Niels Aagaard, hørte du, at han kaldte os et par usle karle?"

"Ja," sagde Niels Aagaard, "og lurvede til og med."

"Det er en køn majestæt," sagde Lars Brygge. "Jeg kunne godt lide at give ham en endefuld engang."

"Nå," sagde Niels Aagaard sindigt, "vi må jo rette os efter politimesterens ordrer."

"Jeg sk...r på politimesteren," sagde Lars Brygge. "Bli'r dette her uvæsen længe ved, så skal jeg være mand for at give Hans Majestæt, hvad han trænger til, selv."

"Ja," sagde Niels Aagaard, "Fanden skulle være vægter, når man skal lade sig prygle igennem på sin post af den, der skulle passe på os alle sammen."

Uvæsenet greb om sig i København; for det var jo ikke altid så let at kende kongen og hans følge, tilmed da de ofte optrådte med maske på. Så blev det efterhånden sådan, at vægterne ikke

vovede at gribe ind overfor urostifterne, fordi de aldrig var sikre på, om ikke Hans Majestæt var imellem. Det rygtedes, at nu kunne man om natten ustraffet foretage sig, hvad man ville i København, for jo galere det gik til, des sikrere var vægterne på, at det var kongen, der var på spil. Svirebrødre lagde ikke mere bånd på deres lyster til at gøre kommers, alskens udskud dukkede op fra de snavsede gyder og gjorde gaderne usikre, bærmen var faktisk for en tid herre i Danmarks hovedstad. Og politimesteren vendte stadig det døve øre til for alle klager; han kunne dog virkelig ikke udsætte sig for, at selve den enevældige monark en nat blev indbragt på vagten som arrestant …

Men så tabte Lars Brygge tålmodigheden; han kaldte Niels Aagaard og et par andre kraftige kammerater sammen og sagde:

"Hør lille børn, nu synes jeg, dette her kan være nok. Når politimesteren er et pjok, så må vi sågu tage affære selv. Vi er sat til at holde justits her i staden, og når Hans Majestæt er en uvorn dreng, så skal han have klø, det er nu min mening. Nu går vi sammen gennem gaderne i aften, og træffer vi ham, så kender vi ham ikke – er I med? Resten skal jeg nok sørge for, og ansvaret, det tager jeg på mig."

Det blev de enige om, og da kongen om aftenen kom tumlende gennem Østergade med Dryberg og Brandt, skrålende og hujende, var vægterne pludselig over dem. Kongen og hans kavalerer gik løs på dem med dragne kårder, sikre på, at sejren ville blive dem lige så let som sædvanlig; men de havde sørgeligt forregnet sig. Niels Aagaard og de andre bankede Dryberg og Brandt dygtigt igennem og drev dem så foran sig ned gennem sidegaderne. Og Lars Brygge selv tog sig af

kongen. Han spændte sindigt sin rem af, gav ham et forsvarligt lag stryg, og da så de andre kom tilbage, spændte han ham på stigen. Kongen gjorde ikke længere nogen modstand; han lå ganske stille på stigen og stirrede frem for sig med stive, forundrede øjne, og det eneste, der pinte hans sind, var den tanke: Så er jeg altså ikke fuldkommen endnu, jeg er ikke hård, jeg er endnu hverken uovervindelig eller stor; og han undrede sig over, at slagene alligevel slet ikke havde gjort ondt, endskønt de var givet ham af et godt hjerte; snarest havde han følt det som en vellyst, og han kiggede nysgerrigt og beundrende på den kæmpe, Lars Brygge var …

"Hm," sagde Niels Aagaard dæmpet, "hvad skal vi så gøre nu? Det går dog ikke ret vel an at slæbe ham på vagten."

"Nej," sagde Lars brygge, "lad I bare mig om det. Tag I nu stigen og følg efter mig, så skal jeg nok transportere ham hen, hvor han er hjemme."

Så bar de kongen på stigen, og Lars Brygge gik i forvejen ned over Højbro. Da de kom i nærheden af Christiansborg, gjorde han holdt, løste kongen af stigen, gav ham endnu et forsvarligt rap og sagde:

"Så, nu kan du løbe hjem, min dreng; og en anden gang skal du ikke bilde en hæderlig vægter ind, at kongen er sådan et svin som dig."

Kongen blev stående et øjeblik og stirrede på ham; så sagde han leende:

"Det var Fanden til karl! Sikke nogen kræfter, du har! Hvad hedder du?"

"Ja se," sagde Lars Brygge med et svedent smil, "i nat er det kanske bedst, at vi to ikke ved, hvad hinanden hedder."

"*Bien,*" sagde kongen og lo, "dér har du en dukat, min ven; det må jo have været et forfærdeligt arbejde for dig at prygle sådan en mand som mig, og du skal ikke have gjort det for intet. Og dermed Gud befalet!"

Kongen slog ud med hånden og gik; men Lars Brygge og de andre blev stående en lille smule forbløffede tilbage; for der *var* nu det ved kong Christian, at selv i de mest nedværdigende situationer kunne han pludselig anlægge en værdighed, som iførte han sig sin fulde majestæt; og så var idet jo ikke så hyggeligt at tænke på, at det virkelig var rigernes enevældige monark, man nylig havde behandlet som en simpel tumultant …

Men kong Christian gik roligt og langsomt op i sit gemak og sendte straks bud efter Holck, og Holck kom, forvåget og gnaven, han kunne ikke holde denne evindelige nattesvir ud, han ønskede kongen hen, hvor peberet gror, men han ville jo på den anden side dø, hvis han ikke længere kunne indånde hofluften, det var ham en fornødenhed at være kongens øre næst; lige så lidt som han interesserede sig for statssager eller brød sig om politisk indflydelse, lige så meget smigrede det hans forfængelighed at være den mægtige monarks kæreste yndling …

Så gjorde han sig al mulig umage for at være munter og elskværdig; og på et vink af kongen kastede han sig i en stol. Hans Majestæt gik op og ned ad gulvet og lod til at være i fortræffeligt lune.

"Conrad," sagde han så og lo, "Dryberg og Brandt er alligevel nogen kujoner. De løb."

"Deres Majestæt har haft en batalje?" spurgte Holck og tvang sig til at le.

"Ikke Deres Majestæt," sagde kongen. "Sig Christian. Jeg kalder jo dig for Conrad, hvorfor siger du så ikke Christian, når vi er alene? Du er den eneste, jeg bryder mig om af dem alle sammen; du skal sige Christian og du."

Holck gjorde en kraftanstrengelse for at samle sine tanker; han havde lige revet sig løs fra en yndig elskerindes arme, han dumpede her midt op i en situation, der var ham ganske uvant, og han følte sig ikke tryg. Han vidste, at kong Christians største fornøjelse var at jage med doner og fælder.

Men han var for træt til at gennemføre dette umådelig anstrengende tankearbejde, han orkede ikke at være forsigtig og på sin post, han ville hellere sætte alt på ét kort, og han sagde nonchalant, mens han smækkede det ene ben over det andet:

"*Eh bien,* lille Christian, så er det en aftale. Men fortæl mig nu, hvad der er sket. Du har altså været oppe og slås?"

"Ja," sagde kongen, mens han begyndte, at klæde sig af, "du kan tro, jeg har været oppe og slås. Men Brandt og Dryberg skal ikke blive gamle i gårde, *mon ami*; det er et par kujoner. De rendte, lige så snart vægterne begyndte at slå løs."

"Nå," sagde Holck, "du er nu også modig og viger ikke tilbage for nogen fare. Du kan ikke forlange, at vi andre skal være lige så tapre som du. Men jeg synes ellers, det plejer at være vægterne, der render …"

"Ja," sagde kongen og gned sig i hænderne, "det er netop det grinagtige ved det; i aften var der virkelig et mandfolk imellem, og han lod som han ikke kendte mig, det asen. Gud, hvor han tampede mig, jeg har aldrig troet, et menneske kunne have så forfærdelige kræfter. Men du kan roligt gøre ed på, at når jeg træffer ham igen, så skal han få det betalt. Jeg får ikke ro i mit

sind, før jeg er den stærkeste mand i mit rige … i hele verden, Conrad. Sømmer det sig vel andet for en enevældig monark?"

Holck gav i det samme et råb af forskrækkelse; for kongen var nu ganske afklædt, og hans ryg var fuld af blodige strimer; Lars Brygges rem havde ramt, hvor den skulle, og der var ingen fingre lagt imellem …

"Men Gud bevares, Deres Majestæt," sagde Holck, "Christian, mener jeg … du har jo fået rædsomme klø. I morgen må du da se at få fat i den vægter og sætte ham i tårnet …"

"Det mener du jo ikke, Conrad", sagde kong Christian. "Hvis jeg ville bruge min kongelige myndighed, kunne jeg jo putte hele vægterkoret i hullet og politimesteren med. Men vi agter at handle som en ridder og en mand, Conrad … Kan jeg ikke klare for mig med min kårde og mine næver, så skal du da ikke tro, jeg render til de gamle parykker og klager … Nej, Conrad, mand imod mand! De klø, han gav mig i aften, dem skal han få tilbage i morgen igen."

"I morgen bliver du nødt til at holde sengen," sagde Holck, der virkelig var blevet bekymret. "Jeg må hellere løbe og hente lægen med det samme."

"Snak," sagde kongen. Han greb i det samme sin kårde og gav sig et hårdt rap ned over den sårede ryg, uden at fortrække en mine. "Ser du dér, Conrad, det gør ikke engang ondt. Ved du da ikke, at nu er jeg næsten ganske hård?"

"Huf," sagde Holck og gyste, "jeg bliver helt syg, bare jeg ser på det. Jeg kan ikke begribe, at du kan holde de smerter ud."

"Det er ingen ting," sagde kongen og lo. "Nej, men ved du, Holck, egentlig er det meget morsommere at få kip end at vinde slaget? Disse evindelige sejre bliver dog så trivielle i længden."

"*Chacun son goût,*" sagde Holck. "Jeg skulle meget have mig frabedt at have en grov vægternæve i berøring med min kære person."

"Ja," sagde kong Christian, "det er netop det. Han var jo ganske vist dejlig stærk, men det var dog alligevel en simpel person. Har du nogen sinde prøvet at drikke champagne af et tinkrus, Conrad? Der er ikke meget ved det, den halve nydelse går tabt ..."

En tid gik Hans Majestæt op og ned ad gulvet uden at tale. Så standsede han pludselig foran Holck og sagde:

"Nej, Conrad, der hører en krystalpokal til den ædle drue. Du er en krystalpokal, min Conrad! Vil du skænke druen i? Vil du give mig en forsvarlig dragt prygl? Du har sådan nogen fine hænder, Conrad ... er der i grunden noget dejligere, end at blive rigtig mørbanket af én, man holder af? Smerte er den højeste nydelse, der er beskåret os dødelige, Conrad ... hvis du er min ven, så giv mig en ordentlig dragt klø."

"Men Deres Majestæt," udbrød Holck forfærdet ... "at lægge voldelig hånd på rigernes monark, det er jo en vanærende død på skafottet efter landets lov ..."

"Du er et fæ," sagde kong Christian ærgerlig og gik igen op og ned over gulvet. "Jeg bliver nødt til at sende dig hjem til dine godser. Brandt har pryglet mig flere gange, og han slår meget godt, men jeg ville hellere have prygl af dig."

"Ja men Deres Majestæt ..."

Kongen blev hvid i ansigtet af vrede og stampede i gulvet.

"Har jeg ikke sagt, du skulle kalde mig Christian?" sagde han. "Hvis du siger Deres Majestæt én gang til, så lader jeg Bernstorff sende dig ud af byen i morgen. Du er en rigtig *prude*,

ligesom fru von Plessen … gå så hellere og hent Enevold med det samme."

"Christian," sagde Holck og rejste sig, "jeg gør det ikke. Lad du Brandt gøre dumheder, eller hvem af de andre, der vil, jeg gør det ikke. Jeg ved meget godt, at det er en fælde; du vil have mig til at forgribe mig på Kongelig Majestæt, for at du så i morgen kan lade mig fængsle …"

"Conrad," sagde kongen … "tror du da, jeg er så slet? Jeg giver dig mit æresord …"

"Bah," sagde Holck … "måske det vil være dig en udsøgt nydelse at bryde det i morgen."

"Holck," tryglede kong Christian og lagde sin hånd på hans arm … "jeg beder dig så inderligt, du ved ikke, hvordan jeg trænger til klø, hvordan skal jeg blive hård, når næsten aldrig nogen vil slå mig? Du må forlange af mig, hvad du vil; jeg vil give dig hundrede dukater, to hundrede …"

"Nej," sagde Holck og tænkte i det samme på en æresgæld, han var nødt til at klare inden i morgen … "nej Christian, det kan ikke nytte, jeg gør det ikke. Ikke for nogen pris."

"Tre hundrede," sagde kongen, "fem hundrede, Conrad. Jeg *må* have prøvet i nat, om jeg nu også er helt hård."

"Du er alt for medtaget," sagde Holck, "du bliver bare syg, og så får jeg jo alle ubehagelighederne. Jeg risikerer det aller værste …"

"Godt," sagde kong Christian, "jeg ser jo nok, du er ikke min ven; så er det godt, at der er andre."

Holck så det ondskabsfulde glimt i kongens øjne og forstod, at han ikke havde noget valg; her gjaldt det at slå eller blive

slået; hvis han ikke føjede kongen i hans idiotiske lune, ville han komme til at "gøre springet" allerede i morgen …

"Nå ja," sagde han træt, "så skal jeg prygle dig da, når det ikke kan være andet; men du skal give mig tusinde dukater for det."

"Ja," sagde kongen henrykt og gjorde et hop, "tag stokken dér henne i krogen, Conrad, den er af spanskrør, og den slår så dejlig hårdt …"

"Nej," sagde Holck bestemt, "jeg vil have pengene først, ellers gør jeg det ikke."

Så sprang kongen hen til arbejdsbordet og skrev med rystende hånd en anvisning på beløbet. Grinende som en abe dansede han rundt om Holck, og Holck slog til ham af et godt hjerte, for den hele scene bød ham i den grad imod, og han længtes efter at slippe løs … inde hos ham selv lå jo den lille yndigste *madame* og kunne ikke begribe, hvor han blev af …

Så utålmodig var han, at han slet ikke havde øje for det komiske i situationen. Kongen, der var en mesterlig danser, bevægede sig i en rundkreds med de sirligste pas, og hver gang stokken ramte ham, gjorde han en grimasse af smerte og spjættede med benene på en alt andet end yndefuld måde. Men han blev ved at råbe:

"Hårdere, Conrad, hårdere, å min ven, du skal få to tusinde i stedet for det ene, jeg lovede dig …"

Og Holck blev mere og mere ophidset; til sidst greb han kongen i struben, kastede ham om på gulvet og slog til, så at kongen stønnede og græd og selv måtte bede om pardon …

"Å Conrad," sagde han, "er jeg dog ikke det ulykkeligste menneske under solen? Længere er jeg ikke kommet endnu, end at prygl virkelig kan gøre ondt på mig …"

Længe efter at Holck var gået, blev han liggende på gulvet og hulkede; for hvad brød han sig om livet, når fuldkommenheden ikke kunne nås? Han gav gerne sin enevældige magt til den første den bedste, om han dog engang kunne nå så vidt, at hans legeme ikke kunne føle smerte …

Holck var temmelig betænkelig ved situationen; for han vidste, hvor uberegnelig kong Christian var, og han ønskede selv, at han havde vægret sig ved at slå. Det var jo en majestætsforbryder, han var nu, og når galt skulle være, var dog selv den kedsommeligste forvisning at foretrække for den bitre død …

Men han blev hurtigt beroliget; hyppigere og hyppigere indtraf det tilfælde, at kong Christian ønskede at prøve hvor megen fremgang han havde gjort i hærdningens vanskelige kunst; han ville ikke lade sig prygle af andre end Holck, og Holck stillede bestandig hårdere og hårdere betingelser. Hver gang rigernes ophøjede monark fik bank af sin yndling, måtte han rykke ud enten med penge eller gunstbevisninger til Holck selv eller hans venner …

Men foreløbig lå Hans Majestæt til sengs, indsmurt i salver og ombundet med bandager; livlægen havde stor møje med at få ham lappet sammen igen, feber stødte til, og ud over byen rygtedes det hurtigt, at kongen lå syg. Værdige borgere af staden stod i grupper på slotspladsen, rystede bekymret på deres hoveder og sagde dæmpet til hinanden:

"Gud beskytte Hans Majestæt! En stor ulykke var det også for ham, at han skulle blive monark i så ung en alder … de gamle parykker deroppe gør naturligvis hovedet forstyrret på ham med deres politik."

Men mange var der også, som vidste besked med kongens optøjer og som var yderst opbragte på ham, fordi han så ganske forsømte og forhånede sin yndige unge dronning. Også de sagde højt: Gud beskytte Hans Majestæt! … Men i deres stille sind tænkte de, at om det behagede Gud at gøre ham højsalig med det samme, så ville det snarest være til gavn for land og folk …

Men kong Christian var virkelig hårdere end de fleste; det varede kun kort, før han atter kunne danse omkring, som havde han aldrig fået prygl i sine dage. Og allerede den første dag, han var oven senge, samlede han hele sit kompagni: Holck og Enevold Brandt, Osborne og Dryberg og Sperling, og så gik de på togt ud i staden …

Det gik forholdsvis spagfærdigt til den nat; et lille sammenstød med vægteren udenfor Charlottenborg blev ikke til noget videre; Hans Majestæt havde sandt at sige fået nok for det første; han retirerede sig med sin garde ind bag Charlottenborgs port og listede sig umandigt ud af en bagdør. Så afsøgte de nogle af de mest berygtede knejper, men der var ikke noget rigtigt humør over dem i dag, de sad stille og nippede til deres glas hver for sig, kun kong Christian skyllede hidsigt de stærke giftblandinger i sig for at vænne sig til at tåle dem …

Så endte de omsider oppe hos pigerne i Ulkegade som sædvanligt; og som sædvanligt listede kong Christian sig bort, da de andre var blevet optaget af hver sin. Kongen havde sat sig et stort mål, han ville ganske privat vinde sig en kongelig sejr i nat, han skulle dog endelig engang vise de andre, hvilken stor og uovervindelig monark folket havde fået af Guds nåde. Han

ville finde Lars Brygge, den kæmpestore vægter, som havde vovet at besejre ham og banke ham igennem, ganske alene ville han i ridderlig enekamp udæske denne sin fjende og strække ham til jorden. Kongen følte på sine spinkle arme og syntes, at de svulmede af musklernes kraft. Han så ned ad sin spæde skikkelse og kunne ikke se andet, end at han var Lars Brygge fuldkommen jævnbyrdig. Og så strejfede han gade op og gade ned, ivrigt spejdende efter sin modstander og lovende sig selv, at han ville ikke vende tilbage til Christiansborg, før han havde Lars Brygges morgenstjerne over sin skulder og hans pibe om sin hals. Men Lars Brygge var som sunket i jorden, og kongen begyndte allerede at frygte for, at han skulle have frivagt i nat …

Men endelig på Vandkunsten traf han ham. Lars Brygge var ene, der var ikke et menneske at se, øjeblikket var så gunstigt som vel muligt. Og med dragen kårde sprang majestæten løs på den intet anende kæmpe.

"Nå," sagde Lars Brygge sindigt og parerede med sin morgenstjerne, "er du dér igen, din uvorne knægt? Så du vil prikke hul i mig med din smørstikker, hvad? Jeg ventede ellers, du havde fået nok sidst."

"*Bien,*" sagde kong Christian og lo, "du har ret, vi kæmper med ulige våben; smid du din morgenstjerne, så kaster jeg kården. Vi vil slås som gentlemen, og du vil da vel ikke nægte mig revanche?"

De stod lige neden for et lille, toetages hus; oppe på første sal trængte et stærkt, rødt lys ud gennem de åbne vinduer; og i et af dem stod en kvinde, helt lænet ud over karmen, og lyttede begærligt efter hvert ord; men det mærkede ingen af de to kombattanter …

"Smide min morgenstjerne?" sagde Lars Brygge. "Ja, det kunne du li' hvad? Din tyveknægt … så skulle du naturligvis hugge den og rende hjem med den og prale af, at du havde tampet Lars Brygge, hvad? Nej, bitte ven, jeg er ikke født i går …"

"Lars Brygge," sagde kongen og grinte … "så fik jeg dog alligevel at vide, hvad du hedder. Men jeg giver dig mit ord på, at jeg skal ikke røre din morgenstjerne, vi spiller ærligt spil. Det skal være en rigtig turnering, gamle Lars … og du ved vel nok, at jeg hedder Christian?"

"Ja, jeg ved sgu ikke, hvad en turnering er for en fisk," brummede Lars Brygge. "Men jeg har kone og syv rollinger derhjemme, og Fanden skal tage mig, om jeg har lyst til at blive meldt i morgen og miste min post."

"Kom an," sagde kong Christian og gjorde et udfald med knyttet næve. "Tror du, jeg er sådan en lump, at jeg angiver dig? Nej, du gamle fyr, jeg vil give dig dine tamp her på stedet, eller også kan du gøre med mig, hvad du vil."

"Nå ja," sagde Lars Brygge, "det kan jo også være mig det samme, enten du hedder Christian eller Frederik; jeg har et par gode flader på skafterne, og vil du endelig have dig en endefuld, så for min skyld ingen alarm."

Han kastede sin morgenstjerne, slog den spinkle konges hænder til side, slyngede sine arme om ham og knugede ham så fast, at kong Christian stønnende råbte:

"Pardon, Lars, pardon! Du er den stærkeste endnu, jeg gi'r mig, men jeg skal alligevel nok få ram på dig en dag."

Han fik i det samme snoet sin ene arm fri og slog vægteren i synet, så blodet sprang. Og nu blev Lars Brygge vred. Han løftede kongen op på sine arme, ruskede ham igennem og

sagde forbitret: "Nå så det kalder du at bede om pardon, hvad? Næ, min gode ven, nu skal du Fanden hakke mig komme på vagten og sove dér i nat, så får det være det samme, om du putter mig i tårnet i morgen ..."

Han ville netop til at fjerne sig over torvet med sit bytte; men i det samme blev en gadedør revet op, den kvinde, der fra vinduet havde overværet optrinnet, kom farende ud, og inden Lars Brygge fik set sig for, havde han alle hendes ti negle i sit ansigt. Bandende måtte han slippe sin fange, i et nu fik kvinden kongen trukket ind på trappegangen og døren låset, og Lars Brygge stod dér alene på Vandkunsten med en lang næse ...

"Nå ja," sagde han og gav kabudsen et skub, "det var jo egentlig en meget fornuftig ende på den geschichte, for det kunne have været risikabelt nok at sætte ham på vagten ... bare jeg kunne få klippet neglene på den kat, for det er dog nederdrægtigt, så det svi'er ..."

Men oppe på første sal i det lille hus sad kvinden med den udmattede konge på sit skød.

"Du er en sjov fisk," sagde hun, "hvad ville du nu også rage dig ind i det for? Han kunne jo bukke begge ender sammen på dig ligesom en visk."

Kongen sad og stirrede på hende ... han lod sit blik glide fra hendes kønne ansigt ned over hendes robuste skikkelse; så lo han og sagde:

"Du er sød! Hvad hedder du?"

"Jeg?" sagde hun og bed ham i øret. "Jeg hedder Støvlet-Cathrine. Men hvad hedder du?"

"Jeg hedder Christian Frederiksen," sagde kongen og gned sit hoved mod hendes skulder. "Du er sød. Dig vil jeg have til min

mætresse."

"Pyt," sagde Støvlet-Cathrine og lod ham glide ned på gulvet. "Så er du vel ikke andet end en smule grosserer, og den slags har jeg såmænd fået nok af. Jeg troede, du var en kavaler."

Kongen havde rejst sig, han stod foran hende med tilbagekastet hoved og korslagte arme og sagde værdigt:

"Støvlet-Cathrine, det er et stort øjeblik i dit liv. Du står overfor rigernes monark; jeg er kong Christian til Danmark og Norge og Slesvig og snart til Holsten med, om Gud og Rusland vil."

"Du er sjov," sagde Støvlet-Cathrine og kiggede nysgerrigt op og ned ad ham. "Dig har Brandt fortalt mig så meget om, men jeg havde rigtignok ikke troet, at du var så tynd. Hvad grin er der egentlig ved at være konge, når man ikke engang kan blive fed af det?"

"Nej," sagde kongen og lo, "der er ikke noget grin ved at være konge. Men du er sød og morsom. Må jeg blive her i nat?"

"Værs'god," sagde Støvlet-Cathrine. "Nu skal jeg hente noget vin."

Siden, da de sad og drak, sagde kongen:

"Dig kan jeg lide; her vil jeg komme hver nat; jeg er så led og ked af alle de andre."

"Puh," sagde Støvlet-Cathrine, "det bliver vist for kedeligt. Så skulle jeg måske oven i købet gå og sige "Deres Majestæt"?"

"Lad være," sagde kongen og slog ud med hånden, "tror du ikke, det er besværligt nok at sidde og regere hele dagen? Når jeg går ud om natten er det for at more mig, og så er det bare Christian og du. Og du skal være min mætresse."

Støvlet-Cathrine lo og knipsede ham på næsen.

"Hvorfor skulle jeg være din mætresse?" sagde hun. "Du må da have mange fine damer ved hoffet, som hellere vil have dig i dag end i morgen."

"Lad væ'r og tal om dem," sagde kongen. "Jeg kan ikke holde dem ud. Men en konge skal have en mætresse, og jeg vil have dig. Du er så dejlig stærk."

"Jeg tror ikke, du er rigtig i hovedet," sagde Støvlet-Cathrine. "Det er jo grev Danneskjold, der holder mig her, så hvis jeg er nogens mætresse, så må det da være hans."

"Danneskjold-Laurvig?" lo kongen. "Nej, ved du nu hvad; du vil da ikke bilde mig ind, at du kan nøjes med ham, den gamle idiot."

"Bevar mig vel," sagde Støvlet-Cathrine. "Jeg ville såmænd aller helst være fri for jer alle sammen; men nu har greven jo betalt det hele, så han skal da have noget for sine penge."

"Grev Danneskjold har været i Norge før," sagde kongen med et ondskabsfuldt glimt i sine øjne. "Så vi kan godt sende ham dertil igen."

"Lad nu være med at skabe dig," sagde Støvlet-Cathrine, "han er et gammelt fjols, men han er såmænd meget skikkelig; ham må du ikke gøre nogen fortræd."

"Jo," sagde kongen stædigt, "hvis du ikke vil være min mætresse, sender jeg ham til Norge. Vil du så?"

"Jeg ved ikke," sagde Støvlet-Cathrine eftertænksomt. "Han betaler jo godt, men hvor meget vil du give?"

"Det kommer an på, hvordan du er," sagde kongen. "Når du vil være sød, så vi kan more os sammen som to kammerater, så kan du få alt, hvad du vil have."

"For det første vil jeg have penge – mange penge," sagde Støvlet-Cathrine og stak sin hånd ned i hans lomme. Hun tog hans pung frem, hældte guldstykkerne ud på bordet og talte dem.

"Nå ja," sagde hun og strøg dem til sig … "det er jo altid bedre end ingen ting. Men du må ellers sørge for at være bedre forsynet, hvis du kommer her en anden gang."

"Du er dejlig," sagde kong Christian og gned sig i hænderne. "Du er den frækkeste, jeg har truffet på endnu; det er netop sådan en som dig, jeg har manglet. Kan du bande?"

"Det kan du bande på," sagde Støvlet-Cathrine og gjorde på én gang sit mæle dybt og groft. Hun slog i bordet og slingrede med glasset og gav sig til at bralre op ligesom de drukne matroser i Brokkensbod. Det var den livagtigste komedie, kongen havde aldrig oplevet noget så grinagtigt; han klappede og råbte bravo; så rejste han sig selv og gav sig til at agere ravende matros; en hel scene opførte de, og i virkeligheden var de begge fortræffelige skuespillere, fuldstændig gik de op i deres roller. De begyndte med at overbyde hinanden i saftige løgnehistorier – så fik de terningebægeret frem og prøvede på at snyde hinanden; og til sidst spillede de slet ikke længere nogen rolle, de havde virkelig glemt, hvem de egentlig var, de *var* matroser, så sandt som de var fulde, og inden de så sig for, ragede de i et forbitret klammeri og begyndte at slås …

Støvlet-Cathrine havde let spil overfor den spinkle konge; hun gav ham en på siden af hovedet, så han segnede i gulvet; derefter lagde hun ham over sine knæ og gav ham en endefuld, så det klaskede. Det var først, da hun opdagede, at han lå ganske stille og syntes at være faldet i afmagt, at hun kom til

besindelse og blev en smule ængstelig over, hvad hun havde gjort.

Forsigtigt vendte hun puslingen omkring, men da hun så hans ansigt, brast hun i latter; han lå med lukkede øjne og et saligt smil om munden, og da han slog sine øjne op lyste de af fornøjelse og begær.

"Du er da en grinagtig fisk," sagde hun, "jeg tror ligefrem, det morer dig at få klø?"

"Ja," sagde kongen og slog sine arme om hendes hals, "det er det dejligste, jeg ved. Men nu er det også afgjort, at du skal være min mætresse."

"Hov hov, min dreng," sagde Støvlet-Cathrine, "så langt er vi ikke endnu. Der er skam meget, vi må tale om først."

"Du er magnifique," sagde kongen. "Jeg elsker dig; hvad behøver du så mere? Du skal få alle de penge, du vil have."

"Pyh," blæste Støvlet-Cathrine, "I mandfolk er dog noget tarveligt rak; altid snakker I om jeres penge og penge, lige som I var på marked og skulle købe en ko … jeg kan sågu få alle de penge, jeg gider haft."

"*Bien*," sagde kongen, "så vil det dog også sige noget at være kongelig mætresse; har du tænkt på, at det er det fornemste embede i landet?"

"Ja," sagde Støvlet-Cathrine og lo, "du er meget god; jeg har heller ikke noget mod at blive embedsmand. Men hvad kaster det af sig, min snut? Penge vil jeg have, det forstår sig, lige så mange jeg kan bruge. Men så vil jeg også være i rangen."

"Hvad vil du?" sagde kongen. "Jeg troede ikke, du var sådan en idiot … men hvad har du da tænkt dig?"

"Jo," sagde Støvlet-Cathrine, "jeg ved meget godt, hvordan kongerne plejer at bære sig ad, og jeg vil have det ligesom de andre af dan slags. Jeg vil være grevinde."

"Grevinde?" sagde kongen og lo. "Så kan vi gøre dig til grevinde af Vandkunsten, hvad?"

"Nej," sagde Støvlet-Cathrine alvorligt, "dette her er ikke narrestreger, min dreng. Skal jeg være kongelig embedsmand, så vil jeg også ud af skidtet for alvor. Men du kunne jo gøre mig til grevinde af Roskilde, dér er sådan en pæn kirke …"

"Ja," sagde kongen og skubbede parykken frem og tilbage på hovedet, "det kunne jo lyde meget pænt. Men ved du hvad, jeg tror min salighed ikke, jeg får Bernstorff til det …"

"Pyt med dig," sagde Støvlet-Cathrine, "er du sådan en pjok? Jeg mente, det var dig, der regerede i landet og ikke sådan nogen gamle parykker …"

"Nej," sagde kongen hemmelighedsfuldt og bøjede sig tæt ind mod hende, "naturligvis kunne jeg lade dem gøre springet, hvis jeg ville. Men det må vente, du, jeg tør ikke endnu; jeg må først være fuldkommen hård."

"Du er jo tosset," lo Støvlet-Cathrine, "hvordan vil du bære dig ad med det? Du har vel ikke i sinde at lade dig koge ligesom et æg?"

"Det er min hemmelighed," sagde kongen. "Men ser du, når jeg bare drikker dygtigt, og du så bliver min mætresse, og du prygler mig rigtig godt gennem ligesom før, så bliver jeg snart hård. Og så skal du blive grevinde af Roskilde, Støvlet-Cathrine, det sværger jeg dig til, for så lader jeg alle parykkerne springe …"

"Nå ja," sagde Støvlet-Cathrine og stødte sit glas imod hans, "så siger vi det; og lad os så drikke, siden det kan hjælpe noget."

"Nej," sagde kongen, "jeg gider ikke mere i aften. Er det ikke underligt, du, jeg tror ligefrem, jeg er blevet forelsket i dig? Skal vi ikke hellere se at komme i seng?"

"Ikke tale om," sagde Støvlet-Cathrine og rejste sig, "grevinden først, så kan vi altid snakke om det andet."

"Å nej," tiggede kongen … "lad nu være med at være så streng. Hvorfor vil du ikke lige så godt have mig som de andre?"

"Nej," sagde Støvlet-Cathrine, "den slags ting bryder jeg mig slet ikke om. Du kan komme her, lige så tit du vil, når du husker at tage penge med. Og vi kan også drikke sammen og more os, og hvis du vil have det, skal jeg gerne tampe dig, til du bliver så hård som en sten. Hvis du ikke synes om det på den måde, kan du jo blive borte."

"Støvlet-Cathrine," sagde kong Christian og tog sin majestætiske holdning på, "det er vor kongelige vilje!"

"Jeg vil blæse din kongelige vilje en march," sagde Støvlet-Cathrine. "Nu skal du være fornuftig og tænke dig om. Du er en enevældig monark, skønt jeg for resten godt kunne lide, om du var en lille smule vældigere – og jeg er en pige, der lever af folk. Jeg hører til laget, min dreng – jeg er *du metier*. Og jeg tør roligt sige dig, at jeg er det mest berygtede fruentimmer i København."

"Ja," sagde kongen og gik imod hende med udbredte arme … "det er netop derfor, jeg hellere vil have dig end alle de andre …"

"Christian," sagde Støvlet-Cathrine, "vil du nu se, du skikker dig. Det sømmer sig slet ikke for dig at have sådan en til mætresse som mig."

Hun var ved døren i det samme, vendte sig, nejede graciøst og kyssede på fingeren.

"Christian," sagde hun, "en grevinde, det er det allermindste, der kan passe sig for dig. Farvel, min dreng, og hils Caroline Mathilde ..."

Hun var borte i det samme, og kongen ruskede og hamrede forgæves i døren; den var låset. Bandende ravede han ud på gaden, og så drukken var han, at han i den friske luft blev ganske ør. Han krydsede fra den ene side af gaden til den anden, og til sidst måtte han stage sig frem med hænderne mod muren.

Netop som han et øjeblik stod ravende op ad et hjørne og søgte at besinde sig på, hvad vej han skulle, var han så uheldig at støde på to værdige herrer, der hilste ærbødigt; men de blev stående og så hovedrystende efter kongen, der slingrede videre over mod Christiansborg ...

Det var to af rigets bedste mænd, Johan Bülow til Sanderumgård og historieskriveren Suhm. De to herrer havde vandret gade op og gade ned den halve nat i ivrig drøften af den politiske situation. Nu sagde Suhm sarkastisk:

"Dér gik rigernes håb!"

"Ja," svarede Bülow i samme tone, "jeg er bange for, at rigernes håb er ude."

Så bød han Suhm en pris tobak af sin dåse; de to herrer fordybede sig atter i lærde materier og forsvandt i gadernes halvmørke ...

16. Løjtnant Stivelett

Fru von Plessen holdt omhyggeligt dronningen à jour med alt, hvad kongen foretog sig; hun var på bunden en god sjæl, der aldrig blev træt af at opsøge fattige og hjælpe dem med råd og dåd, men hun var nu engang ikke nogen erotisk natur. Mandfolk var hende på forhånd en vederstyggelighed, drikkeri var hende en pest, det var hendes inderligste håb, at der i Helvede var forbeholdt en særlig hed gryde for alle dem, der førte et usædeligt levned …

Og nu var hun jo sat til at vogte dette stakkels lille dronningebarn, som gik i sin frugtsommeligheds sidste tid, og hun mente ikke at kunne gøre det bedre end ved at indgyde dronningen afsky for Hans Majestæts person. Selv hadede og frygtede hun kongen af et oprigtigt hjerte, det voldte hende et legemligt ubehag blot at se ham, og når kong Christian blot talte med dronningen eller på sin ligegyldige måde kyssede hende på hånden, følte fru von Plessen det ganske, som om Himmerigs hvideste engel blev dukket ned i den dybeste afgrunds vederstyggeligste søle. Fru von Plessen havde lovet sig selv, at kongen skulle aldrig mere komme dronningen nær. Og hvor loyal hun end var, kunne hun end ikke uden mishag se på den frugtsommelige dronning; for dette barn, der skulle fødes, var jo frugten af en oprørende forbindelse mellem et uskyldigt barn og en modbydelig personage, som fru von Plessen ved Gud gerne havde set trimle i Kanalen, når han en aften ravede hjem fra en af sine lyssky fester …

Derfor organiserede fru von Plessen et omfattende og ihærdigt spejderkorps; hun vidste besked med enhver af Hans

Majestæts skandaler, næsten før den var sket, og hun skånede ikke den stakkels dronning, der i sin tilstand led usigeligt ved disse daglige rapporter om enkeltheder, der ikke kunne andet end kvalme …

"Deres Majestæt," udbrød fru von Plessen en dag, da hun ganske echaufferet kom ind til dronningen, "nu går det dog over alle grænser, det bliver virkelig nødvendigt at skride ind. Hans Majestæt indskrænker sig ikke længere til svir og slagsmål, det er ham ikke længere nok at forpeste hofdamernes hjerter med sin letfærdige snak … han har fået sig en virkelig mætresse! En fast, Deres Majestæt! Og De kan ikke gætte, hvem det er …"

"Å, lille Pless," sagde dronningen træt, "kan det ikke også være mig ganske det samme? Til mig, hans retmæssige hustru, bærer han jo dog ingen kærlighed alligevel."

"Nej," sagde fru von Plessen myndigt, "det kan ikke være Deres Majestæt det samme. Hans Majestæt har truffet et så horribelt valg … han, der ejer den yndigste hustru i verden, er søgt ned imellem den laveste pøbel. Et fruentimmer af den laveste ekstraktion, det mest berygtede kvindemenneske i København, Støvlet-Cathrine kalder de hende, *hun* har fået Hans Majestæt i sine garn."

"Nå ja," sagde dronningen, "Hans Majestæt har jo altid haft forkærlighed for det lave; deri er dog intet nyt."

"Hun er blevet hans mætresse," fortsatte fru von Plessen hårdnakket. "Hun bliver fast holdt af ham. Måske bliver hun ophøjet, kongen ved jo ikke hvad moral er. Og af Hans Majestæt kan man vente sig alt, det er ham en nydelse at trampe på hjerter, det skulle ikke undre mig, om vi en skønne dag fik dette fruentimmer præsenteret her ved selve hoffet."

"Pless," sagde dronningen grædende. "De gør mig bare så ondt med alf det, De siger. Lad mig da være i fred; jeg vil slet ikke tænke på andet end det barn, jeg bærer under mit hjerte."

"Du gode Gud," lød fru von Plessens opmuntrende svar, "jeg kunne græde, når jeg tænker på, hvad det ulykkelige barn skal blive til med den fader, det har …"

Men dronningen svarede ikke; hun stod ved vinduet, hvor hun netop så kongen gå alene ud, og hun forstod, at nu gik han til sin mætresse, til det simple, nedværdigede fruentimmer, han så åbenlyst foretrak for sin unge brud. Hun tvang sine tårer tilbage; rødmende af skam og vrede vendte hun sig mod fru von Plessen og sagde hårdt:

"Ja, Pless, De har ganske ret. Havde jeg vidst i tide, hvad jeg nu ved, så skulle det barn aldrig have set dagens lys."

Og fru von Plessen nikkede bifaldende; det var just i den skikkelse, hun ville se sin dronning …

– – Kong Christian gik virkelig allerede nu i skumringen til Støvlet-Cathrine på Vandkunsten. Hun havde omsider bønhørt ham, hun var på en eller anden mærkelig måde blevet en smule forelsket i denne sindssvage dreng, der straks havde gættet sig til hendes oprindelige natur og ikke kunne få hende lav og rå og dyrisk nok. Hun fandt, han virkelig var en ejendommelig og interessant oplevelse, hun studerede ham så nysgerrigt som en naturforsker et hidtil ukendt insekt, og hun blev dejligt svimmel af at stirre ned i denne afgrund af galskab og gemenhed. Så var han jo også så dejlig nem at styre, denne enevældige monark var ikke nær så påtrængende som de andre mandfolk, hun havde kendt; så snart han blev hende besværlig, gav hun ham bare en ordentlig dragt prygl; så kyssede han

hendes sko som en hund, der takker sin herre for sine stryg, og gik fra hende endnu mere forelsket, end han var kommet …

For kong Christian var virkelig for første gang i sit liv blevet alvorligt forelsket. I Støvlet-Cathrine havde han fundet netop den kvinde, som havde været hans barndoms og ungdoms drøm; denne besynderlige blanding af en fin dame og en dragedukke, alle disse talenter for sprog og dans og mimik, hendes djærve humor drog ham til og holdt ham fast; men først og fremmest det, at hun var så rå og stærk som en musketer, halvt for et karlfolk at regne …

Og netop i denne aften, da kongen på vandkunsten mødtes med Holck, sagde han til ham, før de gik op:

"Ved du hvad, Conrad, det var hende her, der skulle have været min dronning, og ikke den anden."

"Deres Majestæt," sagde Holck leende, "om smagen kan der ikke disputeres. Men jeg for min part holder nu ikke af lerkrukker; jeg er en ynder af det fine porcelæn."

"Uf," sagde kong Christian, "jeg begriber ikke, at du gider. Når jeg ser dronningen i hendes seng får jeg altid lyst til at bukke og gøre en undskyldning, fordi jeg har overrasket hende i negligé. Men det er måske lænken, Conrad … det kan jo godt være, at hvis Caroline Mathilde var min mætresse, ville jeg kunne have megen fornøjelse af hende …"

De gik op nu, og de traf allerede Enevold Brandt og Dryberg, Osborne og grev Danneskjold deroppe. Kongen beærede i aften ikke taflet med sin nærværelse, han gav en souper hos sin mætresse. Og han var kåd som et føl, drak over al måde og gav efter bordet ganske solo en ballet til bedste, så at herrerne hujede og klappede, drukne som de alle var. For kong Christian

dansede nu virkelig smukt; og var det desuden ikke en svir for hans begunstigede undersåtter at sidde dér som publikum, mens rigernes monark agerede som deres nar og krydrede deres vin med sit komedianteri? Og spændende var det; de som sad her og så kongen danse, dansede jo i virkeligheden selv på en vulkan. Ingen vidste, hvilket lune der pludselig kunne bemægtige sig kongen, ingen vidste, om man i morgen blev sendt til Norge eller Holsten, alle sad de og ønskede ondt over hinanden indbyrdes, for de forstod meget vel, at de ville blive styrtet én efter én, og så var det jo en æressag at blive den sidste på skansen. Og Brandt skulede ondskabsfuldt til Holck, der afgjort havde de bedste kort på hånden i dette spil, mod hvilket farao var for en børneleg at regne …

Støvlet-Cathrine sad i sin yndlingsstilling med benene på bordet og armene over kors. Hun så lurende på kongen og længtes efter, at de skulle blive ene; ikke for kongens skyld, for hendes elskov til ham var så ligegyldig og kølig som hun selv; hvor svulmende og fyldig hendes barm end var, syntes der nu én gang ikke at være plads deri for mere end en antydning af et hjerte. Men hun havde sine planer; hun ville nå det utrolige gennem den kongelige gunst, der var faldet på hende: hun havde sin afsindige drøm, ligesom kong Christian havde sin. Ligesom han ville gøre sig hård, fuldkommen, ja til en Gud ved at søle sig i de utænkeligste laster, sådan brændte hun af feber efter at komme til vejrs, efter at føre sin råhed og fordærvelse helt op i tronens nærhed, efter at overbevise sig selv om, at hun ikke var letfærdigere og lastefuldere end hoffets damer, hun var kun oprigtigere og stærkere. Hun tvivlede i grunden aldeles ikke om, at hun var den smukkeste og åndrigste kvinde i

København, og hun *ville* tvinge kongen til at anerkende hende som sin mætresse, ophøje hende i adelig stand og give hende adgang til hove. Denne kvinde, der ram og rå var skudt op af rendestenens søle, havde én eneste mindelse om sin prinselige fader i sit blod, ét eneste umætteligt begær, der mere og mere fik magten over hende, netop fordi hun ikke kunne give det luft: hun ville engang se Caroline Mathilde på nært hold, hun ville stå ansigt til ansigt med denne chokoladeprinsesse, og hun ville overvinde hende og ydmyge hende; og hun følte dette næsten som en mission, at lasten dog omsider skulle besejre dyden … for hun kendte ikke forskel på dyd og hykleri, og ærlighed og last var for hende ét og det samme …

Nu sad hun og vogtede på kongens minespil, mens han dansede. Hun så godt, at hans humør blev mere og mere forceret, et uvejr trak sammen på hans kongelige pande, han var ved at blive opbragt over, at de andre sad dér så lade og røg og drak, mens han måtte besørge den hele underholdning alene. Han begyndte at kede sig, og da var han farligst …

Og pludselig slog lynet ned. Hans Majestæt sluttede af med et abeagtigt hop og en grimasse, kastede sig i en stol, greb en flaske og tømte den halvt og mumlede så sagte, at kun Støvlet-Cathrine hørte det:

"Nå ja, når de ikke længere vil være morsomme, så skal de alligevel komme til at more mig. Det er alt for længe siden, jeg har set en gøre springet …"

Så huggede han pludselig en flaske i bordet og råbte:

"Messieurs, tror De jeg vil gå her og være nar for Dem? Jeg har aldrig hørt før, at det var Hans Majestæts sag at underholde sine kavalerer …"

Holck skottede blegnende til de andre, men Enevold Brandt, der ikke kendte til frygt, råbte lystigt:

"Ja, Deres Majestæt, vi må se at finde på noget nyt; dette her bliver for kedeligt i længden."

"Monsieur Brandt," sagde kong Christian med et af sine elskværdigste smil. "Jeg kan godt lide Dem, De er så dejlig oprigtig. Der er såmænd ingen af de andre; der turde sige mig rent ud, at de kedede sig ved at se deres konge danse."

"Nå ja," sagde Brandt skødesløst, "alting bliver jo kedeligt i længden, er der ingen, der kan finde på noget nyt?"

"Jo," sagde kong Christian, stadig smilende, "det kan vi. Hvis vor kammerherre og assessor Enevold Brandt ville begive sig til Christiansborg og allerede gå til sengs så tidligt på natten, så ville det virkelig engang være noget nyt."

Holck kiggede skadefro på Brandt, der blegnende rejste sig og bukkede for at efterkomme den kongelige ordre, der uden tvivl betød en yndlings fald.

Men nu slog Støvlet-Cathrine i bordet, så glassene klirrede, og sagde hvast:

"Christian, vil du nu se, du skikker dig og lader Enevold i fred. Sender du ham på porten, så rejser jeg med det samme, det er du så god at huske."

Brandt smilte taknemmeligt til hende og satte sig igen. Men nu rejste Støvlet-Cathrine sig, fejede alle flaskerne og glassene i gulvet og sagde:

"Heraus, drenge! Se nu, I kommer hjem med jer i en fart, jeg har noget at snakke med Christian om alene. Så kan I møde her alle sammen i morgen aften klokken ti, så kan I bande på, at jeg

skal have fundet på noget nyt, der kan kradse. Og vil I huske alle sammen at tage maske på."

Alle herrerne rejste sig og stirrede spørgende på kongen; men majestæten var sunket ganske sammen på stolen under Støvlet-Cathrines myndige ord, han stirrede på hende med begærlige øjne og slog træt ud med hånden.

"Er hun ikke brillant?" sagde han. "Gå så alle sammen og Gud befalet! Hvad hun siger, har samme magt, som havde vi sagt det selv."

Nu skyndte alle herrerne sig at tage afsked; og da Støvlet-Cathrine var blevet alene med kongen, lagde hun armene på bordet, stirrede på ham og sagde bøst:

"Nå, Christian, bliver det så snart til noget?"

"Ja," sagde kongen og rejste sig på stolen med et sæt. "For min skyld kan vi godt gå i seng med det samme."

"Vrøvl," sagde Støvlet-Cathrine. "Hvis du ikke er fornuftig, kan du skrubbe af."

"Gud bevares," sagde kongen, "hvad er det da, du vil?"

"Det ved du jo godt," sagde Støvlet-Cathrine arrigt. "Gud ved, hvor længe du nu har gået her og lovet mig, at jeg skulle blive grevinde, og det bliver aldrig til nogen ting."

"Jamen lille Støvlet-Cathrine," sagde kong Christian og tørrede sveden af sin pande, "du ved jo godt, at jeg får aldrig Bernstorff til at gå med til det …"

"Snak," sagde Støvlet-Cathrine, "du har jo slet ikke sagt noget til ham om det."

"Jeg tør ikke," sagde kongen. "Jeg tør ikke endnu; du ved jo godt, at jeg ikke er hård. De gamle parykker er mig for stærke."

"Så slås med dem," sagde Støvlet-Cathrine. "Når det kommer til stykket, bliver du vel den stærkeste endda. Siden det morer dig så meget at slås med vægterne, kan du vel sagtens tampe et par gamle ministre. Uh, det skulle bare være mig, der var konge, så skulle du se, hvor jeg skulle få dem til at ryste i deres bukser ..."

"Jeg tør ikke," sagde kongen. "Du glemmer Reventlow; han slår, og han er så nederdrægtig grim, når han bliver grov er det ligesom at røre ved en tudse ... er der ikke noget andet, du vil have?"

"Jo naturligvis," sagde Støvlet-Cathrine foragteligt. "Når du er et pjok, må jeg jo nøjes med, hvad jeg kan få. Har du taget pengene med?"

"Værs'god," sagde kongen og kastede en klingrende pung hen over bordet. "Penge ved du jo godt, at du kan få så meget af, som du vil ha'. Jeg begriber bare ikke, hvad du bruger dem til."

"Nej," sagde Støvlet-Cathrine drillende. "Jeg bruger dem heller ikke, jeg gemmer dem. Men nogen af dem giver jeg for resten til Brandt."

"Cathrine!" fo'r kongen op.

Men Støvlet-Cathrine gav ham et skub, så han faldt tilbage i stolen, og sagde leende:

"Skik dig nu, Christian, Brandt er nu sådan en gammel amour. Du vil vel heller ikke have, jeg skal holde mig til dig alene."

"Nej," sagde kongen, "jeg er såmænd lige glad, når du bare morer dig. Men kan du ikke hente noget mere vin, for jeg sidder her og bliver helt ædru midt om natten ..."

Støvlet-Cathrine hentede en flaske frem, skænkede i for ham og sagde:

"Drik nu lidt først i ro, så du bliver sød; for der er mere, jeg vil sige dig end det."

Så sad kongen en tid og drak, og ingen af dem talte. De sad dér overfor hinanden, men i ingen af dem var der så megen lidenskab eller hjerte, at de et øjeblik tænkte på at kaste sig i hinandens arme …

"Så," sagde Støvlet-Cathrine til sidst, "er du nu fuld nok igen? For nu skal du høre efter … jeg vil til hoffet, min ven."

"Er du gal," sagde kongen forskrækket, "så bliver der jo ikke til at være for mig mere på Christiansborg."

"Så kan du jo flytte herned hos mig," sagde Støvlet-Cathrine. "Jeg er lige glad, hvordan du arrangerer det; men til hoffet vil jeg. Du kan jo lave en maskerade på Hofteatret, så er der da ingen, der kan få ondt af det."

"Nå ja," sagde kongen gnaven, "nu kan vi jo se ad. Men du er så kedelig i aften, hvad er det så, du har fundet på til i morgen?"

"Det skal du nok få at se," lo Støvlet-Cathrine. "Du kan bande på, at du skal ikke komme til at kede dig. Men se nu, du kommer hjem og i seng; jeg er træt."

"Det er jeg også," sagde kongen. "Lad mig sidde lidt og drikke endnu, så er du rar."

Så sad de en tid tavse igen, og pludselig opdagede Støvlet-Cathrine, at kongen var faldet i søvn i sin stol. Han så så grinagtig ud, som han hang dér, at hun brast i latter; så greb hun flasken, tømte den og kylede den hen imod væggen. Et øjeblik efter sov også hun i sin sofa, snorkende af et ærligt hjerte …

Først ud på morgenen vågnede kong Christian, og han listede sig stille af uden at vække Støvlet-Cathrine; for han havde en dunkel forestilling om, at hun havde været i dårligt humør, og desuden længtes han efter sin seng. Men det blev en temmelig ubehagelig hjemtur for ham; det var allerede begyndt at lysne, og kongen befandt sig så ilde, at han måtte ty ned i en kælder for at få noget brændevin igennem halsen. Uheldet ville, at også Lars Brygge fandt sin vej derned sammen med Niels Aagaard, og der blev en fnisen og hvisken rundt om Hans efterhånden stærkt berusede Majestæt; da han endelig ravede op på gaden og krydsede hjemefter, trængte et par arbejdere sig efter ham og råbte:

"Det er også en net en, sådan en skal være konge og kræve vores skatter, og så øder han vores penge på brændevin og liderlige kvindfolk ..."

En flok andre arbejdere og læredrenge sluttede sig til, og kong Christian gik der i spidsen for denne kåde flok, der ustandseligt skreg:

"Det er kong Kresjan! Længe leve kong Kresjan! Er der ikke en, der har en trillebør, så vi kan køre ham hjem!"

Et par gange vendte kongen sig rasende for at gøre et indhug; men han måtte støtte sig til sin kårde for ikke at falde omkuld, og det øgede jo bare latteren omkring ham. Han truede med knyttet hånd ad sværmen og bandede, mens han ravede videre og vaklende forsvandt ind bag Christiansborgs porte. Ude på pladsen blev folk stående og skreg hurra og "længe leve", lige til skildvagterne begyndte at indtage en truende holdning ...

Den næste aften til den berammede tid mødtes først grev Danneskjold og Enevold Brandt i Støvlet-Cathrines lejlighed på

Vandkunsten; Jensine tog imod dem og viste dem ind i stuen, men Støvlet-Cathrine kom ikke til syne.

"Puh," sagde grev Danneskjold og snuste, "her er ikke nogen videre god atmosfære; jeg tør bande på, hun har ikke haft et vindue åbent siden i går."

"Nej," sagde Brandt og så sig om, "hun er mig en smule sjusket; hun kunne også gerne møblere lidt hyggeligere nu; jeg forstår ikke, at kongen finder sig i, hun byder ham sådan en svinesti."

"Bah," sagde grev Danneskjold, "hun og kongen har samme smag. Hvis hun var sirlig og elegant, så korn Hans Majestæt her såmænd ikke; kun hvor der lugter af rendesten, befinder han sig vel."

"Meget rigtigt," sagde Brandt og viftede med sit parfumerede lommetørklæde. "Hun er en klog lille Satan, hun ved, hvordan hun skal tage ham. For penge mangler hun da ikke ..."

"Nej," sukkede grev Danneskjold, "det må jeg bekende. Og kongen betaler naturligvis meget mere end jeg."

"Hvad behager?" sagde Enevold Brandt og brast i latter, "har De stadig part i Hans Majestæts foretagende?"

"Ja," sagde grev Danneskjold, "jeg kan ikke undvære hende, fed steg med sennep til har nu altid været en af mine livretter. Men jeg bliver alligevel nødt til snarest at trække mig tilbage; hun er for umættelig; mine midler strækker ikke til."

"Kære greve," sagde Brandt og lo, "De må finde Dem i at bære alderens byrder; også jeg er Hans Majestæts kompagnon, men det koster mig ikke en øre; De husker nok selv, da De var ung ..."

"Ja," sagde grev Danneskjold ondskabsfuldt, "jeg kender Støvlet-Cathrines liberalitet overfor Dem; man siger endogså,

at en betydelig del af mine og Hans Majestæts subsidier vandrer over i Deres lommer … De er blevet så fandens velhavende i den sidste tid. Tag Dem i agt for Holsten, hr. kammerherre, dér skal være så pokkers kedeligt ovre …"

"Garder Dem selv, min kære greve," sagde Brandt og svippede med sin kårde over sin fod, "der er ikke morsommere i Norge, og det ligger meget længere herfra."

I det samme kom Holck, lidt efter Osborne og Dryberg, og Holck hamrede i bordet med fæstet på sin kårde, til Jensine kom.

"Nå," sagde han barsk, "er det meningen, at vi skal sidde tørmundede her den hele aften? Hvor er Støvlet-Cathrine henne?"

"Hun er gået ud," sagde Jensine stammende og forvirret, "jeg ved ikke, hvornår hun kommer hjem. Og jeg tør ikke servere noget, før kongen kommer."

"Passiar, min snut," sagde Holck, "når kongen kommer, er han såmænd nok halvfuld, og vi andre må se at komme på højden. Lad os få noget vin på bordet og det i en fart."

"Hr. greve," sagde Jensine, "Anne Cathrine har udtrykkelig befalet …"

"Ja vel, ja vel," sagde Holck utålmodigt, "men her er det hverken hende eller kongen, der befaler; du er så god at rette dig efter mig."

"Nå," sagde Enevold Brandt, da Jensine var gået, "du er ellers ikke bange. Har du måske i forvejen sikret dig, at Hans Majestæt er i sit nådige humør?"

"Jeg blæser på Hans Majestæt," sagde Holck. "Jeg er led og ked af det hele, han hænger over mig, så det ikke er til at holde ud."

"Ja," sagde grev Danneskjold, "det må ikke være så let for dig at få tid til dine amouretter …"

"Pyh," sagde Holck, "jeg er sågu træt af amouretterne med. – Nej, lille børn, vil I vide det, så tænker jeg stærkt på at formæle mig …"

"At du gider," sagde Brandt. "Med det harem, du har! Hvor mange penge har hun?"

"Firsindstyvetusinde rigsdaler," sagde Holck.

"Holck bærer sig altid fornuftigt ad," sagde grev Danneskjold. "Er det et får eller et lam?"

"Et spædlam," lo Holck. "Det er for resten frøken Stockfleth, hvis I vil vide det; hun er knap sytten år."

"*A votre santé!*" sagde Brandt og stødte sit glas imod hans. "Så begriber jeg dig bedre."

"Ja," sagde Holck og lo igen, "havde hun ejet sytten tusinde rigsdaler og været firsindstyve år, så skulle jeg nok holde mine fingre derfra."

De lo alle sammen og drak, og i det samme trådte kong Christian ind. Det var let at se, at han var i en ophidset stemning, og ingen vovede at sige noget, før han havde talt. Længe sad han tavs og drak tæt; så fo'r han pludselig op og råbte:

"Hvor i Djævlens skind og ben er Støvlet-Cathrine henne?"

"Deres Majestæt," sagde Brandt ironisk. "Hendes Nåde er gået ud. Hun lovede os jo i går at finde på noget nyt, og det er dog virkelig ganske originalt at indbyde gæster og så selv blive borte …"

"Kammerherre Brandt," sagde kongen med et stikkende blik. "De bliver os snart for vittig; vi ønsker at sige de nødtørftigste

åndrigheder selv, for at være sikre på, at de virkelig bliver af gehalt. For øvrigt passer det os meget godt, at vi er ene …"

Han rejste sig og gjorde en majestætisk håndbevægelse kredsen rundt.

"Måske De herrer vil behage at forlade os et øjeblik. Vi har en vigtig sag, hvorom vi ønsker at tale med grev Holck alene."

De andre herrer trak sig bukkende tilbage til sideværelset; men Brandt kunne ikke dy sig for at vende sig i døren og blinke skælmsk til Holck, der var blevet siddende i sin stol med en meget misfornøjet mine …

Da de var ene, gik kongen igen ophidset op og ned ad gulvet og tilkastede af og til grev Holck et blik, der fik ham til at gyse. Så standsede kongen pludselig foran ham og sagde:

"Conrad, var du til stede ved henrettelsen i dag?"

"Nej, Vorherre bevare mig," sagde Holck, "jeg går ikke til den slags; det skulle da være, hvis bøddelen engang kunne blive rettet selv …"

"Det var frygteligt," sagde kong Christian … "Det er det dejligste, jeg har set. Det var en soldat, ved du nok; han blev radbrækket levende; jeg har aldrig set noget lignende …"

"Christian," sagde Holck og tømte et nyt glas, "hvis du bliver ved med at snakke så uhyggeligt, så går jeg. Jeg vil ikke ligge og drømme hele natten om de skrækkelige ting."

"Ja," sagde kongen og gik igen over gulvet, "det var horribelt; den stakkels mand, han var aldeles ikke hård; knæk – knæk, sagde det – hvem skulle tro, at en soldat kunne være gjort af så skrøbeligt stof?"

"Nå," sagde Holck, "jeg tror også, jeg måtte give mig, hvis jeg blev lagt under køllen. Jeg er dog ikke mere end et menneske …"

"Nej," sagde kongen og stirrede igen på ham med sit uhyggelige blik. "*Du* er ikke mere end et menneske alligevel. Men jeg, Conrad – tror du, det ville være muligt at radbrække mig?"

"Det ville være ganske umuligt," sagde Holck. "Hvem ville vove at lægge hånd på rigernes monark?"

"Det vil du," sagde kong Christian og gik imod ham med lysende øjne, "det *skal* du, Conrad! Du skal radbrække mig, akkurat ligesom de gjorde med den soldat. Så skal du se, at i mig er der ikke noget der siger knæk."

Inden Holck kunne indvende noget, havde kongen lagt sig over to stole, så at kun hans nakke hvilte på den ene og hans hæle på den anden.

"Så Conrad," sagde han, "gå nu ud i køkkenet og få en økse; så skal du radbrække mig, ligesom du var mester Gotschalk og jeg bare en soldat."

"Deres Majestæt!" sagde Holck og bukkede dybt. "Må jeg allerunderdanigst bede om min afsked. Deres Majestæts ånd bevæger sig i alt for høje sfærer; jeg kan ikke længere følge dens flugt."

Kongen sprang øjeblikkelig op og gik imod ham med knyttede hænder.

"Vil du øjeblikkelig gøre, som jeg siger," skreg han, "ellers giver jeg dig en dragt prygl lige på stedet."

"Det må Deres Majestæt gerne," sagde Holck og bukkede igen. "De skal endda få lov til at gøre det gratis; så er det altid billigere, end når jeg prygler Dem."

Kongen kastede sig ned i en stol og brast i gråd.

"Conrad," sagde han, "hvorfor er du så ond imod mig? Når jeg nu så forfærdelig gerne vil radbrækkes, kunne du dog gerne gøre, som jeg siger ..."

"Nå ja," sagde Holck, "når du endelig vil have det, så skal jeg naturligvis gøre det. Men det vil jeg sige dig, Christian, at denne gang kommer du til at betale det dyrt."

"Jamen Conrad," sagde kongen, "du ved jo, at du må få hele chatolkassen, om du vil have den; så kan du selv bestemme, hvor mange penge jeg må bruge. Eller vil du være guvernør over Sjælland, Holck? Jeg kan jo ikke give dig Norge, for så fik jeg dig jo aldrig mere at se ..."

"Christian," sagde Holck, "sæt dig nu roligt ned og hør, hvad jeg vil sige. Der er noget, jeg ikke længere vil finde mig i; jeg mødte i morges Reverdil på gangen, og ved du, hvad han sagde til mig? 'Grev Holck,' sagde han, 'hvis jeg kan gøre noget til det, er Deres dage her ved hoffet nu talte. Jeg ved meget vel, at det er Dem, der har en dårlig indflydelse på Hans Majestæt. De forleder ham til de laveste udskejelser, De holder ham fast i de umandigste tilbøjeligheder, det er Dem, der skiller Hans Majestæt fra dronningen og hindrer ham i at udføre sine pligter som regent.'"

"Sagde han det?" spurgte kongen med et ondt glimt i øjet. "Det kan han ikke have sagt, Conrad, du må have været fuld. Reverdil har altid ment mig det godt."

"Han sagde, som jeg siger," vedblev Holck. "Og jeg kan ikke finde mig i, at han taler nedsættende om Deres Majestæt."

"Nå ja," sagde kongen gnavent, "så skal jeg tale med Reverdil i morgen."

"Det er også ham, der ophidser fru von Plessen," sagde Holck. "Deres Majestæt må ikke længere tåle denne uværdige person i Deres nærhed."

"Hør nu, Conrad," sagde kong Christian vredt, "hvis du siger Deres Majestæt til mig, så bliver vi uvenner. Skal endelig en af jer gøre springet, så kunne det jo lige så godt blive dig."

"Christian," sagde Holck, "du må være en mand nu. Reverdil skal væk; så kan du jo bagefter jage mig væk, hvis du har lyst."

"Jamen Conrad dog," sagde kongen og vred sine hænder, "du ved jo godt, at jeg kan ikke. Han er meget værre end Reventlow, for han hverken skælder eller slår, men han har sådan nogen stærke øjne, Conrad … og så er det jo ham, der skal hjælpe mig til at blive en stor konge …"

"Reverdil skal væk," sagde Holck. "Ellers radbrækker jeg dig ikke."

"Jamen Conrad," sagde kong Christian, "nu har jeg jo lige nedsat denne her landvæsenskommission, og den sidder han i. Han vil hjælpe mig med at gøre bønderne fri, du, og så skal vi rejse ud i landet og se hvor de er glade; du ved jo godt, at det er det, der skal gøre mig berømt."

"Ja," sagde Holck, "det er netop det, Reverdil siger. Han påstår, at du ville ikke være nogen stor konge uden ham; det er ham, der skal gøre dig berømt, siger han, og når bønderne er gjort fri, så vil de alle sammen give ham æren for det …"

"Siger han det?" fo'r kongen op. "Nå ja, så lad ham gøre springet. Reventlow vil blive glad, for han siger altid, at bønderne har det alt for godt som de har det …"

"Godt," sagde Holck og trak et dokument op af lommen, "skriv så dette her under; så er sagen i orden med det samme."

Kongen læste dokumentet igennem; det var en ordre til Reverdil om at være ude af landet inden 24 timer, og der gaves ham valget mellem at modtage en årpenge eller ti tusinde rigsdaler én gang for alle …

"Ja men Conrad," sagde kong Christian og så op med et usikkert blik, "hvis jeg nu skriver under, vil du så radbrække mig?"

"Ja," sagde Holck, "hvis du skriver under, så skal jeg radbrække dig lige med det samme."

Så skrev kongen under; han lagde sig igen over de to stole, Holck rullede dokumentet sammen og slog dermed kongen hårdt over leddene, akkurat som Gotschalk Mühlhausen plejede at gøre, når en forbryder blev underkastet den barbariske straf. Kongen lå ganske stille mel lukkede øjne og et lyksaligt smil om munden.

"Så," sagde Holck, "nu er du radbrækket efter alle kunstens regler. Er der mere liv i dig endnu?"

Kong Christian sprang op, dansede henrykt rundt på gulvet og klappede i hænderne.

"Dér kan du se!" råbte han triumferende. "Der skal du bare se! Så hård er jeg nu, det er der ingen af mine soldater, der kan gøre mig efter … kald nu på de andre, Conrad, så vi kan more os lidt. Og så kan du selv gå til Reverdil og lade ham springe i morgen …"

De andre kom ind, og en tid drak de alle dygtigt under munter passiar. Men så sagde kongen:

"Hvor er dog Støvlet-Cathrine henne? En af jer må gå og skaffe hende frem, levende eller død."

Alle kavalererne undtagen Holck rejste sig for at efterkomme ordren; men i det samme blev døren slået op, Jensine kom nejende ind og meldte, at der var en herre derude, som også var blevet inviteret af Støvlet-Cathrine, om hun måtte lukke ham ind …?

Inden hun havde fået talt ud stod en lille, særdeles velskabt søofficer i fuld uniform i døren med hånden på kårdefæstet og ansigtet halvt skjult bag en sort silkemaske, hvis kniplinger hang helt ned over munden. Han bukkede høfligt, gik et par skridt frem i stuen og syntes pludselig at blive forvirret.

"Undskyld," sagde han med udpræget engelsk accent, "jeg må vist være gået forkert? Mylady gav mig udtrykkelig ordre til, at jeg ikke måtte møde uden maske, og jeg ser, at De herrer …"

"Maskerne!" råbte kongen og slog hænderne sammen, "*mon Dieu*, har vi ikke glemt Støvlet-Cathrines udtrykkelige befaling? Dryberg, vil du være så elskværdig at sørge for det fornødne …"

Dryberg ilede ud, og den fremmede officer kom nærmere.

"Mit navn er løjtnant Stivelett," sagde han bukkende, "i det mindste mit *nom de guerre*. Jeg ønsker helst at være inkognito i aften … kan hænde det går de herrer lige så? Det er jo ikke alle steder, man ønsker at være kendt … tør jeg spørge, er vor charmante værtinde ikke til stede?"

"Nej," sagde kongen og gjorde en håndbevægelse mod en ledig stol, "men behag at tage plads og lad os drikke. De andre herrer her ønsker vistnok også at være inkognito, men jeg for mit vedkommende har ingen grund til at lægge skjul på mit navn. Jeg er greven af … af … af Roskilde!"

"Ah," sagde løjtnant Stivelett, "jeg forstår; det er dér med kirken, omtrent som Canterbury hos os?"

Grev Danneskjold hviskede ind i øret på Osborne:

"Det var som syv Satan; vidste jeg ikke bedre, ville jeg sige, det var baron Goderick selv. Han er højere og bredere, men det er aldeles hans drævende stemme ..."

"Ja," hviskede Osborne tilbage ... "havde der ligget en snes år imellem, ville jeg have svoret på, at det var hans og Støvlet-Cathrines søn."

Løjtnant Stivelett indledede en livlig konversation og drak tappert med de andre. Pludselig smækkede han til alles forfærdelse sine ben op på bordet, så at næserne på hans sko næsten rørte ved kongens glas; og kongen fo'r rasende op.

"Monsieur," sagde han, "behag at tage Deres fødder til Dem. Her i huset er der kun én, der tør tillade sig sligt."

"Well," sagde løjtnant Stivelett uden at gøre mine til at flytte sig, "så må den ene altså være mig."

"Ved De, hvem jeg er?" skreg kongen forbitret. "Ved De, hvem greven af Roskilde er? Jeg er Hans Majestæt kong Christian den Syvende til Danmark og Norge ..."

"Well," sagde løjtnant Stivelett roligt og nippede til sit glas, "så er det jo et stort held, at jeg ikke er Hans Majestæt kong Georg af England. Hvis Deres Majestæt sådan uden videre etablerede en krig mellem Danmark og England, ville Bernstorff sikkert give Dem ris på Deres lille popo, når De kom hjem."

Kongen sprang forbitret op, flere af herrerne drog deres kårder, Dryberg, der kom tilbage i det samme med hånden fuld af masker, tabte dem alle på gulvet og blev stående målløs på tærsklen.

Men endnu større blev forfærdelsen, da løjtnant Stivelett i det samme gav selve Hans Majestæt en knaldende lussing; Holck og Osborne ville styrte sig over ham, men han greb fat i dugen og kastede hele opdækningen ned over Kongelig Majestæt …

I det samme løftede han masken og så sig triumferende om; alle de tilstedeværende klappede i hænderne og hujede og skreg:

"Bravo! … Støvlet-Cathrine, bravo, det er dog også Satan til pigebarn til at finde på…"

Og kongen dansede, ude af sig selv af henrykkelse, rundt på gulvet som en vild; så fo'r han hen til Støvlet-Cathrine, slyngede sine arme om hendes hals og kyssede hende midt på hendes mund.

"Støvlet-Cathrine!" sagde han. "Anne Cathrine! Du er den dejligste af dem alle sammen; kom, du skal sidde her på mit skød."

Men Støvlet-Cathrine gav ham et stød for brystet, så han tumlede tilbage i sin stol. Hun smed sig på det raserede bord, kylede masken hen i en krog og sagde leende:

"Nå, drenge, kunne jeg så måske ikke finde på noget nyt? Men nu lader I være med at skabe jer, forstår I … I husker, jeg er løjtnant Stivelett, jeg har sågu fået nok af at være fruentimmer for det første … Brandt, se du får lettet dig, du værdige assessor udi Højesteret, og hjælp Jensine med at slæbe nye bouteiller ind."

Lidt efter sad de og drak af flaskerne så det klukkede, for Støvlet-Cathrine bandte på, at i aften skulle alting være nyt. Og siden vrikkede hun og dansede hun, mens kongen og

kavalererne sad stumme af henrykkelse og stirrede på hende med øjne, der stod på stilke. For som hun med sin buttede krop dér vred og bugtede sig i den stramme uniform, var hun alligevel kønnere og mere attråværdig, end nogen af dem havde tænkt sig i sine vildeste drømme …

Så smed hun sig ned på kongens skød, slog sine arme om hans hals og hviskede:

"Nå din gamle, grinagtige greve af Roskilde, så bliver jeg vel grevinde af Roskilde i nat?"

"I nat skal du blive dronning," sagde kongen og skreg i det samme, sådan bed hun ham i øret. "Grevinden må vente, til vi har fået Bernstorff og Reventlow på porten … men det kommer, lille løjtnant Stivelett, det kommer; vi har allerede ladet Reverdil gøre springet …"

Og kong Christian gned sig i hænderne, ondskabsfuldt grinende ved tanken om det ansigt, Reverdil i morgen ville sætte op … Reverdil, som havde været bedre imod ham end nogen anden, og som han godt selv vidste var den bedste mand ved hans hof …

"Nå, drenge," råbte Støvlet Cathrine så og sprang op. "I tror vel ikke, det er meningen, vi skal blive her den hele nat? Bunden i vejret på flaskerne, og maskerne på, så går vi på togt! Og i aften kender vi hverken til grever eller majestæter, det er løjtnant Stivelett, der har overtaget kommandoen. Og dér ser i min adjudant!"

Der blev en umådelig latter, da Jensine kom ind i det samme, også i uniform, og blev stående henne ved døren, vridende og vendende sig af forlegenhed. Holck fik hende under armen, og

løjtnant Stivelett tog kongens arm, og så hoppede hele det lystige tog ned over trapperne, ladende alle døre åbne bag sig …

Ud over Vandkunsten dansede de to og to, leende og syngende, Støvlet-Cathrine skrålende en gemen vise over dem alle. Fredelige forbipasserende slog de hatten af og kastede i rendestenen, vægterne tampede de på flugt, og snart skingrede vægterpiberne over den hele by; men dér, hvor de søgte, var Støvlet-Cathrine og hendes følge ikke, og da lovens håndhævere endelig kom dem på sporet, var de nået ind i Ulkegade og forsvandt op i det hus, hvor Støvlet Cathrine havde boet, i det hun kaldte sin nedværdigelsens tid.

De traf dér nogle borgerlige mandspersoner, som de kastede på døren; så hamrede løjtnant Stivelett i bordet med sin kårde og råbte med den mandigste officersstemme:

"Nå, tøse, lad os nu få flasker på bordet og et pigebarn på skødet med det samme! Hvis I ikke skaffer i en fart, kommer jeres rygstykker til at betale gildet …"

Den gamle dragedukke, som ejede huset og vågede over dets beboeres vel, stod ærbødigt nejende foran løjtnant Stivelett og sagde sleskende:

"Bedste hr. løjtnant, det er rædsomt, for vin har vi nok af, og den er af bedste sort, det ved Gud den er, men de søde små lam … Thomasine ligger syg, det skrog, og Gerda er sat fast; vi har såmænd ikke uden syv ved hånden, og jeg ser, at herskabet er otte …"

"Det gør såmænd ingen ting, min sveskeblomme," sagde Støvlet-Cathrine og kneb hende i siden, "så kan du sidde hos mig; jeg er ikke meget for småjoller, og du er jo en hel fregat …"

Og den gamle kælling smiskede henrykt, for det var sandelig mange år siden, nogen havde sagt hende sådan en kompliment …

Så kom flaskerne frem, og det vildeste orgie begyndte. Så uvorn var løjtnant Stivelett, sådan smed han med glas og flasker, at værtinden til sidst begyndte at gøre vrøvl.

"Hør nu godtfolk," sagde hun og stillede sig foran Støvlet-Cathrine, "dette her bliver en kostbar geschichte, og spektakler vil jeg sågu ikke ha? Her kommer så mange fine fyre og laver optøjer, og så har de ikke andet end kobberslanter i deres lommer, når de skal til at betale – op med guldtøjet, lille børn, eller også gør I bedst i at rubbe jer, inden jeg får vægteren fat …"

Løjtnant Stivelett sprang øjeblikkelig op, drog sin kårde og råbte:

"*En garde,* børn, *en garde*! Det er bedst, pigebørnene får at mærke, de har at gøre med kavalerer …"

Kongen og de andre trak ligeledes fra lænd, og løjtnant Stivelett råbte nu:

"Eins, zwei, drei … maskerne af!"

Og fra alle disse stakkels pigebørn, Støvlet-Cathrines gamle kammerater, dem hun hadede, fordi de midt i deres fornedrelse altid havde bevaret sig renere og bedre end hun selv, lød nu et forfærdelsens skrig:

"Støvlet-Cathrine! Det er Støvlet-Cathrine … lad os se at komme ud, ellers slår hun os ihjel!"

Men Støvlet-Cathrine var i to spring omme mellem dem og døren; hun råbte vrængende:

"Støvlet-Cathrine, ja! Nu kan I være rolig for, at I skal få på støvletterne, sådan nogen rare, skikkelige mæhær som I er.

Messieurs … hug ind!"

Og smittede af hendes vildskab kastede kongen og hans kavalerer sig nu over de ulykkelige piger, flåede klæderne af dem og piskede dem igennem med den flade klinge, før de kastede dem ned ad trappen og jog dem ud på gaden, hvor de halvnøgne og skrigende løb ud for at få vægterne fat.

Så flængede de tapeterne fra øverst til nederst med deres kårder og rev dem af væggene; ruderne knuste de og kastede glas og flasker ud igennem dem. Stolene brækkede de i stykker, slyngede de afbrudte ben mod spejlene og smed resten ud på gaden. Og stolte over deres bedrift marcherede de derpå i gåsegang ned ad trappen med skuldrede kårder …

Men ude på gaden stod nu de mishandlede piger trykket sammen i en klynge som en flok forskræmte får med den hvæsende dragedukke i spidsen; og foran dem stod en halv snes håndfaste vægtere, parat til at hugge ind …

Støvlet-Cathrine puffede kongen i siden og hviskede til ham:

"Så Christian, nu er det din tur!"

Men kongen stod, rystende af angst, bag ved hende og kiggede ud over hendes skulder; først da han så, at Lars Brygge ikke var imellem vægterne, blev han rolig. Med majestætisk holdning trådte han frem, slog ud med hånden og sagde nedladende:

"Ja, børn, gå I kun hjem, Vi er Kongelig Majestæt. Det har længe været os en vederstyggelighed med al den usædelighed, som er gået i svang i denne gade, men vi håber at disse kvinder nu må have fået en gavnlig lære; i øvrigt vil vi for denne gangs skyld lade nåde gå for ret!"

Så gik han med sit følge – i gåsegang – forbi de målløse piger og vægterne, der ganske havde ladet sig forbløffe …

Femte bog

17. Kehraus

Da kong Christian sidste gang indfandt sig hos Støvlet-Cathrine, var hun allerede iført sin søofficersuniform, og kongen var henrykt.

"Du er vidunderlig," sagde han, "du skal se, du bliver nok fuldkommen ligesom jeg; jeg kan aldrig huske, jeg har moret mig så godt som i går."

"Nå," sagde Støvlet-Cathrine, "så går vi løs i aften igen. Men hvor er Holck?"

"Han har lagt sig syg," sagde kongen. "Jeg tror ikke, dette her morer ham rigtigt. Og så går han i giftetanker, det bæst …"

"Christian," sagde Støvlet-Cathrine, "tror du ikke, jeg har mærket det længe? Holck kan ikke fordrage mig; han er en rigtig snerpe, det er bare fru von Plessen på en anden måde. Hvis jeg parlerede fransk og gav ham lov til at kysse mig og i det hele taget opførte mig som en af dine hofdamer, så havde jeg ham såmænd for min fod."

"Ja," sagde kongen, "Holck er en løjerlig snegl; men tror du alligevel ikke snarere, han er skinsyg? Han er bange for at blive puffet væk; han hænger over mig og vil regere det hele og er snart lige så utålelig som Reventlow. I går gav han sig endogså til at præke moral … jeg tror virkelig bare, han fik mig til at sende Reverdil bort, fordi han ville være hofpræst selv."

"Det vil jeg nok sige," sagde Støvlet-Cathrine og busede ud i latter, "det var rigtignok en køn hofpræst. Men hvad prækede han så om?"

"Uf," sagde kongen, "det var naturligvis det gamle vrøvl om dronningen; jeg hører jo aldrig om andet der hjemme. Men

hvad skal jeg dog med den amme, når jeg har sådan en sød lille løjtnant som dig?"

"Lad være med at sige sød," sagde Støvlet-Cathrine, "så får jeg kvalme. Men hvorfor jager du da ikke Holck på porten? Du skulle meget hellere gøre noget for Brandt."

"Nej," sagde kongen, "jeg kan ikke undvære Conrad, og Brandt er så vigtig. Det er såmænd også bare Bernstorff, der har sat det i Holck, ellers er han altid så munter og morsom … Men skal vi ud i aften? Dryberg og Osborne har lovet at komme."

"*Bien,*" sagde Støvlet-Cathrine, "så går vi på krigsstien igen. Vi må jo rundt og tugte alle de små rare piger og lære dem gode sæder …"

Og fra nu af gik løjtnant Stivelett og kong Christian næsten hver nat på hærtog i staden, og de spredte skræk og rædsel, hvor de kom hen; dragedukkerne vred deres hænder over alt det kostbare indbo, der blev ødelagt for dem, og flere af de små piger begyndte ligefrem at gå i kirke; når så præsten bad for Hans Majestæt og det kongelige hus, syntes de ligefrem, de havde fået som en himmelsk bekræftelse på, at med denne frygtelige Støvlet-Cathrine måtte det tage en snarlig og farlig ende; for hun gjorde jo den arme dronning ulykkelig, samtidig med at hun ødelagde deres geschæft …

Men der var aftener, hvor Hans Majestæt havde forfald og lod Støvlet-Cathrine i stikken; der var dage, hvor han rent ud sagt måtte holde sengen for hovedværk og mathed; han var aldeles ikke så hård, som han ønskede, kuren virkede ikke tilfredsstillende; han kunne ikke tåle de oceaner af stærke og dårlige drikkevarer, han måtte skylle gennem sin hals, og han

var somme tider ved at falde i afmagt af mangel på søvn. Og når han skulle være ærlig, begyndte det vilde leben at kede ham; vildskaben kunne jo ikke hver aften skrues højere og højere op, og når der ikke bestandig var stigning, blev det jo for ensformigt; der skal bestandig mere og mere til at hidse sløve sanser op …

Så begyndte han at sende Støvlet-Cathrine små billetter i stedet for at komme selv. "Jeg skal til maskerade i aften", skrev han; eller: "jeg er nødt til at overvære forestillingen i Hofteatret; alle gesandterne kommer …"

Og Støvlet-Cathrine blev rasende.

"Nå," sagde hun til Brandt en dag, da han overbragte hende en sådan billet, den fjerde i rækken, "'hvad bilder mon dit fjols af en konge sig ind? Hvis han tror, jeg lader ham slippe så let, er han gået fejl i byen; jeg er ikke nogen Jensine, der lader mig kaste væk, som en gammel handske …"

"Nej," sagde Brandt, "så måtte du også være godt gal. Men du ved jo, hvordan han er; man må holde ham under pisken hele tiden, hvis man vil have krammet på ham."

"Ja, det er meget godt," sagde Støvlet-Cathrine og flængede i sin arrigskab en kostbar knipling, der lå foran hende på bordet. "Men når kongen er på Christiansborg, kan jeg jo sidde her og knalde med pisken i luften …"

"Men lille Støvlet-Cathrine," lo Brandt, "hvornår er du blevet så dum? Når kongen ikke kommer til pisken, må pisken komme til ham. Ved du hvad, min lille løjtnant, på onsdag er der maskerade på Hofteatret; dér kan jeg magelig skaffe dig adgang, og så trækker du i uniformen. Jeg glæder mig ligefrem

til at se det sæt, det vil give i Hans Majestæt, når han ser dig danse deroppe."

"Gud, Enevold," råbte Støvlet-Cathrine og kastede sig om halsen på ham. "Hvor er du dog sød! Det er da også nederdrægtigt, at det ikke er dig, der er kongen og har pengene og det hele ..."

Om onsdagen indfandt Støvlet-Cathrine sig så til maskeraden i den søofficersuniform, som allerede var berygtet over hele København. Mange af kavalererne kendte hende straks, Osborne truede smilende ad hende med fingeren, og Dryberg skyndte sig hen for at byde hende sin arm. Men Støvlet-Cathrine skubbede ham leende til side og gik lige frem mod Hans Majestæt, der var ivrigt optaget af at hviske til en hofdame, som han så gerne ville have til at rødme. Hun stillede sig op foran ham, gjorde stram honnør og sagde med en stemme, kongen ikke kunne tage fejl af – sir Godericks drævende, engelske røst:

"Deres Majestæt må allernådigst undskylde, men jeg kommer i en vigtig tjenestesag, som ikke tåler nogen opsættelse. Jeg beder Deres Majestæt låne mig øre et øjeblik."

Kong Christian stirrede et øjeblik målløs på hende; så brast han i latter, stak sin arm ind under hendes og trak hende med sig gennem salen.

"Du er storartet," sagde han, "det er glimrende fundet på. Du bliver da også grinagtigere og grinagtigere ... kom, nu danser vi et par gange rundt, så varer det ikke længe, før de ved det alle sammen ... Gud, hvor det vil krepere dronningen; kan du se, hun sidder der henne og bulner? Og det er Pless,

Loppefangersken, der står og holder på hendes stol for at hendes dyd ikke skal rende sin vej ..."

"Ja," sagde Støvlet-Cathrine og kneb ham i armen, "hun er rædsom; dér er du rigtignok kommet godt op at køre. Men for resten er du et rigtigt asen og har ikke fortjent bedre ... hvor i alverden kunne det falde dig ind sådan at blive borte?"

"Spørg Holck," sagde kongen og lo. "Han er gået over til fjenden; se, nu står han og hvisker til fru von Plessen og ser herover ... og hun er jo bare et rør, så det løber lige i dronningen ... vil du nu bare se! Nu rejser ammen sig Gud hjælpe mig fornærmet op og går! Det er grinagtigt; du skal få en indbydelse til hver eneste maskerade herefter."

Og det fik Støvlet-Cathrine; endskønt Holck, der oprigtig væmmedes ved hende, modarbejdede hende af al sin magt, genvandt hun dog ganske sit herredømme over kong Christian. Enten var han hos hende, og da gik det løs med svir og sværm, indtil Hans Majestæt om morgenen ravede hjem til sin seng; eller også var Støvlet-Cathrine hos ham ... Hun souperede med ham i hans private gemakker, hun deltog i hans natlige kehrauser gennem slottets gange, hun dansede med ham på maskeraderne i Hofteatret og tillod ham næppe et øjeblik at vige fra sin side. Og når han overværede komedien, var hun der også ... hun havde fået anvist sig en loge overover hofdamernes og lige overfor dronningens, og dér sad hun og bredte sig til stor bestyrtelse for det hele hof. Med velberåd hu havde kongen valgt denne plads til hende, og han morede sig mere og mere over hendes forsøg på at udæske og drille dronningen. For Caroline Mathilde var jo nu nær den tid, da hun skulle føde ham en arving til tronen, og under sådanne forhold ville jo alle andre

ægtemænd vise deres hustruer den største ømhed og omsorg; men kong Christian ville nu partout være original – eller *måtte* det; han var født på tværs af strømmen; og i sin sygelige ondskabsfuldhed følte han en uforlignelig vellyst ved at krænke den dronning, der snart skulle være hans søns moder …

Men Støvlet-Cathrine gik videre og videre i sine fordringer; hun havde fået blod på tanden, hun ville have sin last kronet og legitimeret, hun ville kunne færdes åbent ved hove som kongens anerkendte mætresse; hun begyndte endogså sammen med Brandt at fantasere om den politiske indflydelse, hun skulle vinde …

"Klem bare på," sagde Enevold Brandt til hende, "driv kongen så langt, at han ikke kan trække sig tilbage; og når du så en dag har ham hjemme på Vandkunsten, så tving ham til at gøre dig til grevinde; han er jo en rædsom kujon … du gode Gud, Anne Cathrine, vi to skal drive det vidt, når vi bare holder sammen! Vi vipper først Holck, den blære, og siden alle de gamle parykker. Så bliver det os to, der regerer landet, dig og mig …"

Og Støvlet-Cathrine tvang sig længere og længere frem; en aften lod kongen i et af slottets festgemakker anrette en prægtig diner, hvor han og hun spiste alene sammen, og hvor hun blev opvartet af de kongelige pager, som havde hun været Hendes Majestæt selv. Og ved en af de store maskerader satte hun sig til at spille farao med kongen ved et bord midt i salen … så fræk var hun endogså, at hun lagde masken fra sig, så at sandheden blev kundbar for alle: at her sad rigernes monark midt for sit hofs øjne sammen med hovedstadens mest berygtede skøge. Og de to lo og snakkede ugenert, gennemrislede som de begge var af

vellyst ved at have gennemført lastens triumf. Endelig var da rendestenen blevet ledet op gennem selve de kongelige sale …

De gamle parykker i statsrådet holdt møde efter møde og vidste hverken ud eller ind. For ingen kunne tvivle om, at Støvlet-Cathrine en af dagene ville blive ophøjet og sat så fast i sadlen, at hun vanskeligt kunne kastes af …

Så kaldte Bernstorff Holck til sig og bad ham for dyden og dronningens og rigernes, men mest for kong Christians egen skyld sætte en stopper for dette uvæsen i tide.

"Det er nu én gang sådan," sagde Bernstorff, "at os gamle ler han blot ud, og vi taler for døve øren. Men De er ung og har indflydelse på Hans Majestæt, grev Holck; jeg beder Dem: brug den nu for en gangs skyld i det godes tjeneste …"

Og Holck, der ikke var anlagt for moralske overvejelser, men som frygtede for selv at blive styrtet, hvis Støvlet-Cathrine kom til magten, gik lige til kongen og sagde brysk:

"Christian, dette her går ikke længere an. Tror du, *jeg* vil finde mig i at blive kastet til side for den mær?"

Men kongen så fuldstændig fremmed på ham og sagde koldt:

"Grev Holck, De er måske så god at erindre at kalde mig Deres Majestæt. Og hvis noget mishager Dem her ved vort hof, har De vort samtykke til at trække Dem tilbage til Deres godser, når De behager."

Samme aften var kongen hos Støvlet-Cathrine på Vandkunsten, og da forelagde hun ham et dokument, som Brandt havde affattet; det indeholdt hendes udnævnelse til grevinde.

"Skriv under," sagde hun.

"Jeg tør ikke," sagde kongen.

"Hvis du ikke skriver under, får du klø," sagde hun.

"Ja," sagde kongen, "det vil jeg også meget hellere have …"

"Uf," sagde Støvlet-Cathrine, "du er da også et pjok af et mandfolk. Men hvis du ikke øjeblikkelig skriver under, bliver du smidt ned ad trapperne, næste gang du kommer igen. Jeg vil ikke have noget at gøre med et mæhæ af en konge, der ryster i sine bukser for sine egne ministre."

"Ryster jeg?" skreg kongen forbitret. "I mine bukser? Jeg giver alle mine ministre Fanden …"

Så skrev han under og tog dokumentet med sig for at forelægge det i statsrådet den næste dag.

Men allerede tidligt om morgenen blev grev Schimmelmann meldt, og da kongen ikke anede, at han ville blande sig i denne affære, lod han greven komme ind.

Men til hans forfærdelse lagde grev Schimmelmann et dokument foran ham og sagde koldblodigt:

"Deres Majestæt, dette er en udvisningsordre til Anne Cathrine Benthaken, også kaldet Støvlet-Cathrine, som inden fire og tyve timer bør være ude over landets grænser. Jeg beder Deres Majestæt underskrive dette dokument for Deres egen æres skyld."

Kongen, der knap nok var vågnet af nattens rus, lå bleg og rystende af skræk og raseri i sin seng og stirrede målløs på den dristige greve. Så fo'r han pludselig over ende, trak et andet dokument frem under sin hovedpude og sagde:

"Nej nej, min gode greve, endnu er vi dog ikke så skimlet af dyd og hykleri som De og Deres kolleger. Dette er et dokument, som udnævner vor mætresse til grevinde og giver hende en betydelig årlig apanage. Som De ser, er det undertegnet med

vor kongelige hånd … ville De behageligst fremlægge det i statsrådet på vore vegne. Vi ønsker ikke selv at give møde i dag."

Schimmelmann tog roligt dokumentet, rev det midt over og sagde:

"Deres Majestæt, det ville kun være at spilde statsrådets tid at forelægge dette dokument. Jeg beder Deres Majestæt undertegne forvisningsordren med det samme."

"Guds død og pine," fo'r kongen op, "er jeg konge her i landet eller ej?"

"Jo," sagde Schimmelmann, "hvis De underskriver dette dokument er De konge; i modsat fald vil De næppe være det i aften."

"Truer De?" skreg kongen og sprang ud af sengen. "Vil De være så elskværdig at ringe på min kammerpage, så jeg kan blive klædt på."

"Ja," sagde greven, "når jeg har Deres Majestæts underskrift, skal jeg ringe. Det er i øvrigt ikke mig, der truer, men Deres folk. Det er min pligt at meddele, at hele byen er i oprør i anledning af Deres Majestæts natlige ekskursioner; dronningen er meget populær, Deres Majestæt … rygtet om Deres mætresses ophøjelse har bredt sig over staden og vakt en uhyre ophidselse; matroserne er allerede ved at drage fra Holmen for at storme slottet. Skriver Deres Majestæt ikke under, har vi om en time revolutionen, og De vil for et liebhaveris skyld komme til at miste Deres krone. Jeg kan ikke engang svare for Deres liv."

Kongen krøb helt ned under tæpperne og lå og stirrede hadefuldt på grev Schimmelmann, der stod ærbødigt ventende og var klog nok til ikke mere at sige et ord.

Så hvæsede kongen pludselig:

"For Fanden, så giv mig dog en pen … jeg kan da ikke skrive under, når jeg ikke har en pen."

Greven rakte ham en pennefjer, og med rystende hånd skrev kongen under …

Samme eftermiddag blev Støvlet-Cathrine arresteret på Vandkunsten og under militær eskorte ført over grænsen. Hun teede sig så rasende under vejs, at hun ved ankomsten til Hamburg blev anbragt i en offentlig tvangsanstalt.

Dér blev hun dog kun i et halvt år; kong Christian var så forbitret over, at hun var taget fra ham, og talte hyppigt om at hente hende tilbage, at ministrene anså det for klogest ikke at gå for vidt. I juni måned blev hun flyttet til Neumünster, hvor hun blev sat under militær opsigt og fik tillagt en årlig pension på 500 rigsdaler. I to år måtte hun opholde sig dér, mens hendes afmægtige raseri mere og mere gik over til sløvhed …

Christian den Syvendes videre skæbne kender enhver. Han morede sig en tid med at styrte sine yndlinge og ministre, venner og fjender mellem hinanden. Brandt måtte gøre springet og Sperling, Reventlow og fru von Plessen og omsider også Holck. Da Struensee kom til magten og atter gav Brandt indflydelse ved hoffet, lysnede det endelig en smule for Støvlet-Cathrine. Brandt glemte ikke sin gamle veninde; han skaffede hende friheden, og ved hjælp af sin pension lykkedes det hende at slippe ind i ægteskabets havn. Hun blev gift med advokat Conrad Detlef Reinhard Maes ved landretten i Øvelgønne og fulgte ham senere til Nysted, hvor han blev told- og konsumtionsinspektør.

Men Maes måtte betale pensionen dyrt; Støvlet-Cathrine blev sig selv lig til det sidste; hun kivedes og sloges med sin

ægtefælle, som før med sine tilbedere og medbejlersker; klage efter klage sendte hun og Maes over hinanden til kongen og ministrene, og omsider løb hun fra ham, hvilket afgjort var en vinding for Maes; for han havde fået tillagt en pension på 200 rdlr. efter hendes død, og med det liv, hun førte, var der jo ikke megen udsigt til, at hun skulle blive gammel.

Men Støvlet-Cathrine narrede ham; hun ægtede Hans Hinrich Schweder i Neustadt og døde først den 25. august 1805 i Pløen.

Da Maes i den anledning gjorde fordring på overlevelsesrenten, erklærede Finanskollegiet, at det ikke vidste "hvorfra hun havde nydt pensionen, eller når og af hvad årsag den var hende tillagt". I den grad var Støvlet-Cathrine glemt.

Men kong Christian glemte hende aldrig ganske. Midt i den sløvhed, der mere og mere formørkede hans forstand, og som betegnede det sidste, uundgåelige stadium af hans arvede sindssygdom, kunne mindet pludselig vågne i hans sind og han sagde klagende:

"Hvor har I gjort af hende? Jeg vil have, at hun skal komme straks!"

Sådan som hun var, havde hun nu én gang været den eneste kvinde, der i denne stakkels konges hjerte kunne opvække en følelse, der var kærlighed lig.

Om "Støvlet-Cathrine"

Forfatter: Theodor Ewald (1874-1923).
Org.udgave: Theodor Ewald: *Støvlet Cathrine.* Historisk Roman fra Christian den Syvendes Tid. Chr. Flors Boghandel, København 1911. Denne udgave er baseret på førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7628-160-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-412-2 (Ølstykke 2015).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk